

MOŠČANSKA SKUPNOST

GLASILO Obč. SZDL LJUBLJANA MOSTE-POLJE

LETO V. Št. 3 MAREC 1964

VOLIVCI IN PREDRAČUN

Kratek pregled zborov volivcev, nekatera važnejša vprašanja, pripombe in predlogi s teh zborov ter odgovori, oziroma stališča pristojnih svetov in občinske skupščine.

Zborov, ki so bili od 17. I. do 3. II. in na katerih je bila osnovna točka dnevnega reda razprava o smernicah našega splošnega razvoja in občinskega predračuna, se je udeležilo 5.415 volivcev ali 14,6%. To vsekakor ni tako majhna številka, vendar če ločimo zbere delovnih ljudi v gospodarskih organizacijah od zborov volivcev na terenu, potem moramo ugotoviti, da z udeležbo na teh zborih ne moremo biti zadovoljni niti v gospodarskih organizacijah, kjer je bil procent udeležbe 23,4%, še manj pa na tereni, kjer je bila udeležba le 7,3%. Tu moramo omeniti izredno majhno udeležbo na terenih Moste (2,3%), Kodeljevo (4,5%) in Zelena jama (5,5%). Krajevne organizacije SZDL in ostale družbenopolitične organizacije bodo morale vsekakor temeljito analizirati sedanje zbere volivcev in poiskati vzroke takega stanja.

Opravljenih je bilo 32 zborov na terenih in 34 v delovnih organizacijah. V razpravah je sodelovalo 590 volivcev, ki so dali 298 raznih predlogov, pripomb in sugestij. To vsekakor kaže na to, da so razprave na zborih volivcev (ne povsod) bile živahne in konkretne. Toda če ugotovimo, da se od vseh pripomb 41,5% nanaša na komunalo, 20,5% na področje družbenih služb in le 22% na gospodarstvo (industrija, obrt, trgovina, gostinstvo), lahko ugotovimo, da so bile razprave preveč enostranske, usmerjene predvsem na vprašanja, ki so lokalno važna in morda tudi pereča, manj pa na tista vprašanja, ki zadevajo občinsko skupnost kot celoto (razvoj industrije, obrti, trgovine, dvig produktivnosti itn.).

Sveti s področja gospodarstva so na skupni seji 6. II. obravnavali pripombe Zborov volivcev in sprejeli naslednje sklepe:

PREDLOG:

Poživiti je priprave za gradnjo doma NA PEČARJU in ureditev doma na Jančah.

ODGOVOR:

Načrti za turistični dom NA PEČARJU so že izdelani, vendar za začetek gradnje v letošnjem letu niso predvidena sredstva. Svet sodi, da se da prednost ureditvi Janč.

Gradnja nekaterih potrošniških centrov:

a) Šmartno — svet meni, da je naselje premajhno za potrošniški center. Predviden je samo trgovski lokal za prodajo špecerije in kruha.

DEFICIT KADROV Z VISOKOŠOLSKO IZOBRAZBO

Vključevati se v mednarodno delitev dela pomeni gospodariti in proizvajati na ravni kar najbolj razvitih gospodarstev. Pri tem ni mišljena samo modernizacija gospodarstva, temveč stopnja kvalitete gospodarjenja. Pri reševanju tega pa zadenemo na problem, ki je prvi pogoj za pozitivno rešitev: kadri. Kje dobiti in vzgojiti zadovoljivo število strokovnjakov, ki bodo kes kvalitetno nevim in zahtevnejšim nalogam? Kadrovska politika v naših delovnih organizacijah ni skladna s temi zahtevami in se vse premalo prilagaja zahtevnejšim potrebam našega razvoja.

Analiza posebne komisije občinskega komiteja ZKS vsebuje vrsto zaskrbljujočih podatkov, ki bi morali služiti kot simptom pri zdravljenju nezadovoljivega položaja.

Pregled je bil opravljen v 20 delovnih organizacijah različnih dejavnosti. Ugotovljeno je, da odstotek strokovnjakov z visoko in višješolsko izobrazbo v naši komunni ne dosega niti 2 procenta vseh zaposlenih, čeprav je povprečje v razvitih državah okoli 10%. Jasneje ilustrirajo to dejstvo naslednje številke in podatki: V 20 delovnih organizacijah je sistematiziranih 237 delovnih mest, na katerih bi morali biti zaposleni strokovnjaki z visokošolsko izobrazbo. V resnici pa zaseda ta delovna mesta le 147 delavcev z odgovarjajočo izobrazbo (62%)! Ostalih 90 delavcev nima potrebne strokovne izobrazbe, ki je prvi pogoj za opravljanje njihovega posla. Od delavcev z visokošolsko izobrazbo je 13% ekonomistov, 12% pravnikov, 9% strojnih in elektro inženirjev, 21% inženirjev kemije in tekstila, 37% agronomov, veterinarjev in 7% ostalih. Največje potrebe po strokovnih kadrih z visoko izobrazbo so v industriji, grad-

beništvu in prometu, zadovoljivo pa je stanje v kmetijstvu.

Iz skopih številčnih podatkov je sklepati, da tehnični inteligenci v industriji, gradbeništvu in prometu še vedno ne posvečamo dovolj skrbi, saj nimajo nekatere delovne organizacije niti 1 delavca z odgovarjajočo izobrazbo. Tipično za vse delovne organizacije pa je, da jim manjkajo ekonomisti in pravniki. Od 20 anketiranih delovnih organizacij so ekonomisti samo v 8, pravniki pa v 10. Ker so ekonomisti kot pravniki poklici, ki imajo največ možnosti, da zasedejo razna delovna mesta, je zanimiv prikaz razmerja med številom zaposlenih na 1 ekonomista, ki je 494:1 in razmerje proti pravnikom 549:1. Ob tem se nam vsiljuje misel, kako naj delovne organizacije prilagajajo proizvodnjo zahtevam domačega in tujega trga, saj več kot polovica zaposlenih nima ustrezne izobrazbe. V modernem blagovnem prometu pa je vključevanje v ta proces največkrat obsojeno na neuspeh, ker se komercialna politika vodi bolj po instinktih kot na osnovi analiz in poznavanja tržnih zakonov.

Ta kratek izvleček iz analize o visokošolskih kadrih opozarja, da je to vedno bolj pereč in neodločljiv problem. Tu je tudi iskati vzroke za stagnacijo nekaterih delovnih organizacij, za počasne rekonstrukcije, slabo organizacijo dela, neuspešno poslovno sodelovanje in drugo.

Izhod iz takega položaja je v tem, da kadrovske službe, vodilni uslužbenci in družbenopolitične organizacije v delovnih organizacijah to problematiko postavijo na dnevni red in vključijo skrb za sistematično rast in vzgojo strokovnih kadrov v svoj perspektivni načrt.

O vseh vprašanjih in pripombah so — ali še bodo — razpravljali pristojni sveti (o tistih, ki so se nanašale na družbeni načrt in predračun, so že), nakar bodo odborniki posredovali odgovore, oziroma stališče svetov volivcem in krajevnim skupnostim.

Ze zdaj pa lahko posredujemo nekatere važnejše predloge in pripombe zborov volivcev ter stališča pristojnih svetov oziroma občinske skupščine, sprejete na zadnjih sejah.

MLADI HOKEJISTI IZ VEVČ REPUBLIŠKI IN DRŽAVNI PRVAKI

STRAN 10

Predstavniki Kemične tovarne Moste in Jugoslovanske investicijske banke podpisujejo pogodbo o posojilu. Slika dokumentira prvo tako svečano podpisovanje v Beogradu

b) Na Pokopališki cesti: Potrošniški center bo predvidoma gotov do konca letošnjega leta. Trgovsko podjetje se bo pred odločitvijo za vrsto prodajaln posvetovalo s krajevno skupnostjo Zelena jama.

c) Predlog za gradnjo potrošniškega centra v Zadvoru bo pristojni svet temeljito proučil ter ga skušal uvesti v sedemletni perspektivni načrt.

č) V Stepanji vasi je pričetek gradnje predviden že letos.

Usposobiti je trgovino v Sostrem.

— Stvar je v teku. Dogovorjeno je s krajevno skupnostjo (NADALJ. NA 12. STR.)

NOVA TOVARNA

STRAN 3

UVELJAVITEV PREDLOGA ZB NOB JUGOSLAVIJE

Z letošnjim letom so bile združene tehnično finančne službe odborov ZB NOV, ZVVI IN ZROP naše občine. Predsedstva vseh treh organizacij so na skupnem sestanku obravnavala predlog ZB NOB Jugoslavije o vodenju enotne administracije in finančnega poslovanja zgoraj omenjenih organizacij in sklenila, da predlog sprejmejo in uresničijo tudi v naši občini. Od 1. januarja letos je pri predsedstvu ZB NOV nastavljen tehnični sekretar, ki odgovarja za nemoteno delo tehnično finančne službe vseh treh organizacij. Organizacijsko je seveda vsaka od organizacij ostala samostojna in odloča o svojih zadevah. Istočasno pa so izvolili skupne komisije za konkretne naloge, npr. obujanje tradicij iz NOV, stanovanjski problemi (brez ZROP), skrb za spomenike iz NOV. Tako kaže, da bo delo bojovniških organizacij rodilo take sadove, da bodo lahko zgled tudi ostalim družbenim organizacijam.

DRUŠTVO GOSPODARSTVENIKOV

Po večmesečnih pripravah je na pobudo ObK ZKS poseben pripravljalni odbor pripravil ustanovno skupščino za ustanovitev društva gospodarstvenikov. Na ustanovni skupščini 31. januarja 1964 so delegati sprejeli program, pravila in izvolili vodstvo društva ter sekcij, ki bodo osnovne oblike dela. Za prvega predsednika društva je bil izvoljen Albin Vengust, ki je vodil pripravljalni odbor.

V društvu se bodo združevali vsi strokovni kadri, ki delajo v gospodarstvu. Tako bo odpravljena vrzel, ki jo že dolgo čutimo v družbenem življenju naše občine. V društvu bodo strokovnjaki s področja proizvodnje in tehnologije, ekonomisti iz analitskih oddelkov in finančnih služb, socialni delavci in kadroviki, komercialisti iz tovarn ali trgovine, pravniki kakor tudi direktorji delovnih organizacij in ostali vodilni uslužbenci izmenjavali svoje misli in izkušnje. Društvo bo omogočilo razpravljanje in reševanje vrste problemov in vprašanj, ki

zahtevajo proučevanje in razreševanje z širšim krogom. Tako bodo lahko koristno izmenjavali izkušnje in našli najboljše rešitve ter se bo tako šestokrat mogoče ogniti raznim težavam, ki se pojavljajo v delovnih organizacijah, pa so jih drugje že uspešno rešili.

Težišče dela bo v sekcijah. Na ustanovnem občnem zboru je bilo ustanovljenih šest sekcij:

Sekcija za samoupravljanje in organizacijo, v kateri bodo sodelovali vodilni delavci in člani organov upravljanja. V sekciji bodo razpravljali o poglobljanju delavskega samoupravljanja in prenašanju izkušnje vodenja in organizacije.

V tehnično-razvojni sekciji bodo sodelovali strokovni tehnični kadri, ki bodo razpravljali predvsem o tehnologiji.

Ekonomsko-komercialna sekcija bo spremljala gibanje denarnih sredstev v občini, razpravljala o investicijski politiki in o drugih finančnih vprašanjih delovnih organizacij.

Komercialno-tržno-analitična sekcija bo s svojimi člani zbirala in proučevala komercialne in tržne probleme delovnih organizacij občine in proučevala, oziroma analizirala posamezna ali kompleksna vprašanja blagovnega prometa.

Kadrovsko-socialna sekcija bo predvsem razreševala številne probleme notranje organizacije, strukture in funkcionalnosti kadrovsko-socialnih služb. Obravnavala bo probleme planiranja kadrov, izobraževanja, nagrajevanja po delu in medsebojnih odnosov.

Člani pravne sekcije bodo skrbeli za medsebojno izmenjavo izkušenj in poglobljanja strokovnega znanja. Skrb sekcije bo tudi seznanjanje članov z novimi predpisi in proučevanje notranje zakonodaje delovnih organizacij ter proučevanje dobrih poslovnih običajev in uzanc.

V delovnih organizacijah bodo organizirali aktivne društva, ki bodo združevali vse strokovne sodelavce delovne organizacije.

Pri svojem delu in povezovanju članov se bo društvo posluževalo vseh mogočih oblik od debatnih večerov, strokovnih predavanj, pa do izdelav študij, analiz in pregledov ter ekskurzij.

Ustanovljena stalna konferenca krajevnih skupnosti

Ze v zadnji številki Moščanske skupnosti smo poročali o pripravah za ustanovitev stalne konferenca krajevnih skupnosti in njeni vlogi. Med-

tem je bila stalna konferenca že ustanovljena. Na skupnem plenumu ObO SZDL in delegatov, ki so jih izvolili sveti krajevnih skupnosti, je bil sprejet sklep, da se stalna konferenca ustanovi in so bila sprejeta pravila ter program dela konference. Za predsednika je bil izvoljen Franc Drobež, član izvršnega odbora občinskega odbora SZDL, za podpredsednika Branko Dujmovič in za tajnika Jelka Pečar. Uvodni referat o pomenu in vlogi stalne konference KS je podal Marko Rajner, obrazložitev programa dela in pravil pa Pavel Jež. Krajevna skupnost pristopi k stalni konferenci s sklepom, predstavljali pa jo bodo predstavniki, ki jih za dve leti izvolijo sveti krajevnih skupnosti. Vsakokratni predsednik Krajevne skupnosti je po svojem položaju član stalne konference.

Ustanovitev stalne konference je narekovala potreba po koordinacijskem organu, ki bi povezoval krajevne skupnosti in v katerem bi se vsklajevale akcije in programi, ki se šestokrat istočasno pripravljajo v več krajevnih skupnostih hkrati. Z vse večjim uveljavljanjem krajevnih skupnosti in njihovim naglim razvojem se velikokrat pojavi vrsta nerazčiščenih vprašanj, katere bo morala stalna konferenca obravnavati in najti zanje najboljšo rešitev.

Seveda pa novoustanovljena konferenca ne bo mogla takoj ki so se in se še vsakodnevno čez noč rešiti vsa vprašanja, pojavljajo pred krajevnimi skupnostmi, ampak jih bo lahko reševala le s sistematičnim proučevanjem in sodelovanjem vseh krajevnih skupnosti. Ena prvih nalog stalne konference bo sodelovati in pomagati krajevnim skupnostim pri obravnavanju osnutkov statuta in ostalih notranjih predpisov.

OBCINA LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Na podlagi 2. točke 25. člena statuta občine Ljubljana Moste-Polje in 8. člena temeljnega zakona o prekrških (Uradni list FLRJ št. 2/59) je občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje na seji dne 10. februarja 1964 sprejela

ODLOK

o obveznem fluorografiranju v občini Ljubljana Moste-Polje.

1. člen

Zaradi preprečevanja in zatiranja tuberkuloze se izvede obvezno fluorografiranje pljuč in srca (rentgensko slikanje) vseh prebivalcev (stalno in začasno prijavljenih) v občini Ljubljana Moste-Polje, ki na dan, ko se začne fluorografiranje, dopolnijo 19. leto starosti.

2. člen

Fluorografiranje je brezplačno.

3. člen

Svet za zdravstvo občinske skupščine je pooblaščen, da za izvajanje tega odloka izda potrebne ukrepe ter določi čas rentgenskega slikanja.

4. člen

Z denarno kaznijo do 10.000 din se kaznuje, kdor se ne udeleži fluorografiranja, čeprav je to dolžan storiti, ali kdor ovira ali preprečuje izvrševanje ukrepov, izdanih na podlagi tega odloka.

Številka: 510-2/64-1

Datum: 10/2-1964

Presednik občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje
Vlado Črne

Aktivno delo društva bo nedvomno vplivalo na hitrejšo in boljše reševanje vrste odprtih gospodarskih vprašanj in poglobilo študijsko-analitično proučevanje nadaljnega razvoja in bo že naprej proučevalo nastajajoče pojave in nanje opozarjalo. Ker je ustanovitev društva plod želje samih gospodarstvenikov, ki so sami čutili pomanjkanje medsebojne povezave in sodelovanja, smo lahko prepričani, da bo društvo aktivno in njegovo delo uspešno.

BILANCA SLOVENSKE GORICE PTUJ na dan 31. decembra 1962 (v tisočih dinarjev)

Aktiva		PASIVA	
I. OSNOVNA SREDSTVA		I. VIRI STALNIH SREDSTEV	
Sedanja vrednost osnovnih sredstev	4.253	Poslovni sklad	5.513
Sedanja vrednost skupne porabe		Sklad skupne porabe	22
II. DRUGE OBLIKE SREDSTEV		Rezervni sklad in drugi skladi	483
Banka in blagajna	1.471	II. DRUGE OBLIKE VIROV SREDSTEV	
Kupci in druge terjatve	149	Kredit pri banki	—
Zaloge	3.151	Dobavitelji in druge obveznosti	2.156
Druga aktiva	712	Druga pasiva	1.562
		Skupaj	9.736
	Skupaj		9.736

Dne 9. 12. 1963.

Vodja računovodstva: v. d. Boris Prelovšek
Predsednik upravnega odbora: Marija Kos
Direktor: Drago Pravica

V DNEH OD 16.—29. MARCA BO V NAŠI OBČINI OBVEZNO FLUOROGRAFIRANJE O TOČNEM RAZPREDU BOSTE OBVEŠČENI!

ZAKAJ RENTGENSKI PREGLEDI

Tuberkuloza je za človeka še danes ena izmed zelo nevarnih bolezni. Huda ni samo zaradi tega, ker še vedno toliko ljudi za njo umrje, ampak tudi zato, ker je zelo dolgotrajna in s tem bolniku samemu kakor tudi njegovi družini prinaša mnogo trpljenja. Pravimo pa tudi, da je tuberkuloza od vseh bolezni najbolj zahrbtna, ker poteka v začetku brez bolečin in s takimi telesnimi težavami, da jih največkrat spregledamo. Prav zato človek, ki je zbolel za tuberkulozo, skoraj vedno prepozno opazi, da je bolan, čeprav so na pljučih nastale že hude krvaveče rane.

Morda si se ti tudi že okužil in nosiš zdaj v sebi to zavratno bolezen, ki je morda šele v svojem začetku, ker ti ne povzroča še nobenih bolečin. Množični rentgenski pregledi (FLUOROGRAFIJA), ki bodo v naši občini od 16. do 30. marca, ti dajo priložnost, da se prepričaš o svojem zdravju. Preglede bo opravljal s svojimi ekipami INŠTITUT ZA PLJUCNO TUBERKULOZO — GOLNIK.

FLUOROGRAFSKI PREGLED JE NAJUSPEŠNEJSI NAČIN PRAVOČASNEGA ODKRIVANJA TUBERKULOZE IN DRUGIH BOLENIJ PRSNEGA KOŠA!

Pred nekaj tedni je imela občinska organizacija ZROP svojo redno letno skupščino. Delegati so obravnavali uspehe v lanskem letu, vso pozornost pa so tako v poročilih kot v razpravi usmerili v bodoče delo. Tu čaka organizacijo več važnih nalog, kot so krepitev organizacije, polna aktivizacija mlajšega starejšinskega kadra JLA, sodelovanje z organizacijami in organi, ki delujejo na področju obrambne sposobnosti in krepitev obrambne moči socialistične skupnosti, večje in močnejše usmerjanje članov ZROP v strelske družine, posvečanje večje skrbi strokovnemu dvigu svojega članstva, skrb za osebne probleme članov ZROP itn. Skupščina je torej glede na širino in pomembnost analize svojega delovanja uspela in je že to dejstvo porok, da se bo v tem letu organizacija ZROP organizacijsko, vsebinsko in vsestransko še bolj utrdila.

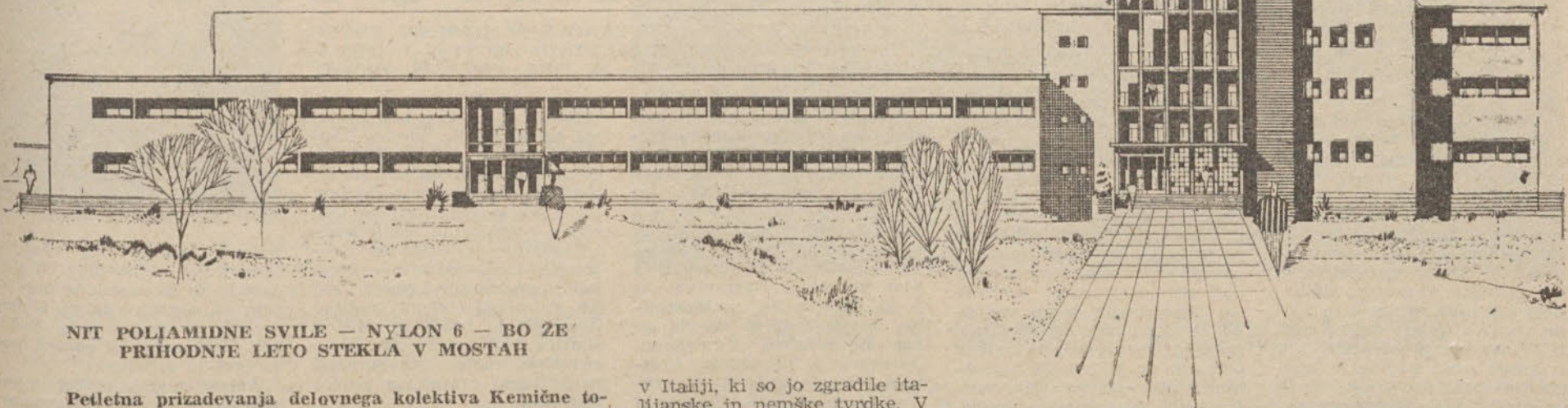
RAZPIS

Krajevna skupnost Zelena jama, Ljubljana, Perčeva 22, razpisuje 6 prostih delovnih mest za opravljanje gospodinjjske nege bolnikov na domu.

Na ta delovna mesta naj se javijo žene, ki imajo veselje do dela z bolniki in ki so pripravljene opraviti 6-tedenski tečaj o domači negi bolnika.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Pismene ponudbe pošljite na Krajevno skupnost Zelena jama, Ljubljana, Perčeva 22. Vse informacije dobite na tel. št. 37-759.

NOVA TOVARNA

NIT POLIAMIDNE SVILE — NYLON 6 — BO ŽE PRIHODNJE LETO STEKLA V MOSTAH

Petletna prizadevanja delovnega kolektiva Kemične tovarne za zgraditev nove tovarne so uspešno končana. Nedavno tega so zastopniki te tovarne podpisali v Beogradu z zastopniki Jugoslovanske investicijske banke in kooperanti iz Jugoslavije in Nemčije investicijsko pogodbo, po kateri bo kmalu zrasla v Mostah tovarna za proizvodnjo poliamidne svile. Toda začnimo od začetka.

ZAMOTANA POT DO DRAGOCENE POGODBE

Začelo se je že pred leti. Takrat je Jugoslovanska investicijska banka v Beogradu razpisala v zvezi z rekonstrukcijo kemične industrije v Jugoslaviji investicijski natečaj, katerega so se udeležila številna podjetja, med jugoslovanska podjetja, med njimi tudi moščanska kemična tovarna. Moščani so vložili načrt za novo tovarno poliamidne svile. Natečaj je bil kmalu zaključen, toda za proizvodnjo poliamidne svile so sklenili razpisati nov natečaj z novimi pogoji. Najzahtevnejše med njimi je bilo vsekakor zagotovilo, da bo bodoča tovarna vsaj polovico svoje proizvodnje izvažala v tujino — Investicijska banka si je nam-

reč samo pod tem pogojem lahko nadejala, da bo dobila povrnjene investirane devize. Toda po razpisu je stopila v gospodarske stike z nekaterimi nemškimi tvrdkami in sklenila z njimi odkupne pogodbe, tako da je ustregla vsem zahtevam razpisa. Boj pa s tem še vseeno ni bil dobljen. Stirje od šestih konkurentov so res omagali še pred to oviro, zato pa je peti med njimi — prizrenska tovarna perlona v gradnji — prav tako kot Kemična tovarna izpolnil vse zahteve Jugoslovanske investicijske banke. Tako sta obe podjetji dobili dovoljenje za nadaljnje poslovne dogovore v tujini. Odločili sta se za skupen nastop, sestavili skupno ekipo strokovnjakov in si ogledali tovarne poliamidne svile

v Italiji, ki so jo zgradile italijanske in nemške tvrdke. V vrstah strokovnjakov je nastala dilema, za kateri tehnološki postopek naj bi se odločili — za italijanskega ali za nemškega. Predstavniki iz Prizrena so se mnogo nagibali k italijanskemu, čeprav je že po površnih cenitvah izkazoval za 112% več stroškov od nemškega, predstavniki Kemične tovarne pa so se zavzeli za nemškega. Prav to je nazadnje tudi odločilo. Jugoslovanska investicijska banka je poklicala v Beograd predstavnike Kemične tovarne.

Zdaj je investicijska pogodba že podpisana. Delovni kolektiv Kemične tovarne ima v rokah direktorja Radosavljeviča papirje, ki mu zagotavljajo 4 milijarde dinarjev kredita — 3600 milijonov za osnovna sredstva bodoče tovarne, 380 milijonov pa za obratna sredstva. Tudi predplačila za nemško tvrdko, ki bo dobavila tehnološki material, so že izplačana, tako da je na vrsti samo še gradnja.

STARE TOVARNE NE BODO OPUSTILI

Preden spregovorimo o novi tovarni, še nekaj besed o stari. Stare Kemične tovarne, ki je s svojimi značilnimi silhuetami postala že nekakšen simbol moščanske občine, seveda ne bodo podrli niti ne opustili. Zdaj so se odrekli samo proizvodnji glinice, ki v današnji tovarni nima nikakršnih gospodarskih perspektiv. Ovira ni samo majhna kapaciteta (7000 ton letno), ampak predvsem pomanjkanje finalne proizvodnje, t. j. elektrolyze, brez katere proizvodnje glinice ne morejo dvigniti do rentabilnosti. Proizvodnjo gli-

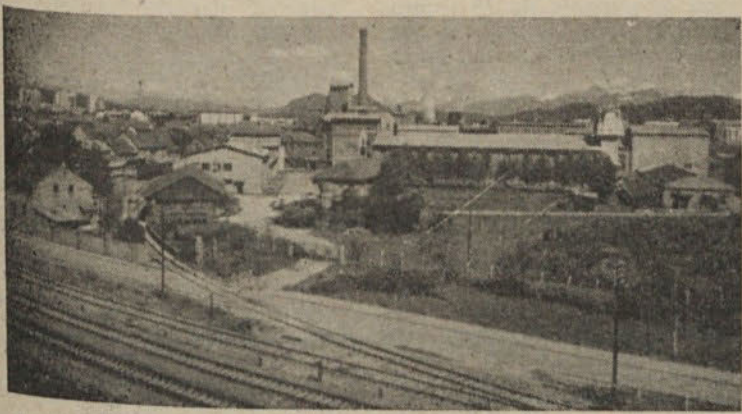
nice bodo torej opustili, zato pa bodo ostali pri proizvodnji aluminijevega sulfata, ki je lansko leto prinesel Kemični tovarni celo ob nerentabilnih poslih z glinico kar 266 milijonov čistega dohodka. Ta vsota je vsekakor zadostno zagotovilo za nadaljnji obstoj stare tovarne, tako da se najbrž od nje še zlepa ne bomo poslovili.

NOVA TOVARNA ŽE KONEC LETA 1965

Kolikšna in kakšna pa bo nova tovarna? Če bi jo hoteli ponazoriti s številkami in tehničnimi podatki, potem bo to moderna tovarna poliamidne svile (tipa nylon 6) z letno kapaciteto 1150 ton in bruto produktom v višini 4600 milijard din. Raztezala se bo bolj v višino kot v širino in — kot vse ekonomično zgrajene in skrajno avtomatizirane tovarne — ne bo videti monumentalna. Engineering, know how, oprema za tehnološki postopek kontinuirane polimerizacije in direktnega predenja bo dobavila nemška tvrdka Hans J.

Zimmer iz Frankfurta. Osnovni proizvod bodoče tovarne bo vsekakor tako imenovana brezkončna poliamidna nit, ki bo služila za predelavo v nogavičarstvu, pletilstvu, za izdelavo perila, dežnih plaščev, dežnikov itd. Surovino za svoje proizvode bo tovarna uvažala iz Romunije, polovico svojih izdelkov pa bo izvažala v Zahodno Nemčijo. Delovni profili v tovarni bodo profili visokokvalificiranih, kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev.

Za gradnjo tovarne, ki bo stekla že letošnjo pomlad na zemljišču nekdanjega potniškega letališča, so se do sedaj prijavila tri gradbena podjetja: Pionir, Gradis in Tehnika. Tovarna bo v poskusnem pogonu že konec leta 1965. Kot zanimivost velja omeniti samo še to, da si je Kemična tovarna uspela zagotoviti tako odkupno pogodbo z nemško tvrdko kot investicijsko pogodbo z Jugoslovansko investicijsko banko prej, ko je dobila odločbo o lokaciji tovarne v naši občini.

Tokrat naj v okviru našega klica za spregovorimo še nekaj pohvalnih besed.

Pohvala gre ustanovnemu zboru in ustanovitvi sveta Svobod in prosvetnih društev v naši občini. Razveseljivo je seveda že samo dejstvo, da smo končno le prišli tudi do organizacijskega telesa, ki se bo ukvarjal z dejavnostjo na kulturno-prosvetnem področju. Poleg tega ustanovitev sveta kaže, da smo se dokaj široko in globoko zavedeli vseh posledic, ki nam jih je naprtilo dolgoletno površno obravnavanje kulturne problematike — ustanovni zbor je bil namreč zgovoren dokaz prepričanja, da za socializem ne zadostuje samo razvoj proizvodnih sil, temveč tudi kulturna rast slehernega občana, da nas eno brez drugega ne bo pripeljalo do zastavljenega cilja.

Toda ustanovni zbor sveta Svobod in prosvetnih društev bi bil lahko kljub temu le iniciativa »z vrha«, administrativni papir, ki naj bi ujel korak s »kulturniško kampanjo« ob načelih naše nove ustave. Tisto, kar je zares razveseljivo in vredno pohvale, je pravzaprav delovno vzdušje, v katerem se je ustanovni zbor pripravil in potekel, skrbno pripravljeno gradivo, predvsem pa vsebinski pristop h kulturni in prosvetni problematiki, kakršnega je v gradivu čutili. Ustanovni zbor po tem gradivu ni dobil pečat ustanavljanja nekega reprezentativnega telesa, ki naj bi služilo samo za zunanji videz našega ožjega družbenega telesa, problematika se ne suče krog vod-

stvenega kadra in programiranja, ki v kulturi navadno ne prinaša zelenih sadov, ampak se ukvarja predvsem s tistim, kar je kljub dolgoletni kulturni mrtvoudnosti v naši občini vendarle ostalo pri življenju, skuša rasti iz tistega, kar je ostalo živo in obljublja nadaljnjo rast, kar so naši občani trdoživo ohranili v raznih sekcijah, klubih, krožkih, pevskih zborih, dramatskih skupinah itd. Skratka, razveseljiv je predvsem začetni realistični prijem, ki kaže mnogo poslušnosti za organski razvoj kulture na temelju živih kulturnih potreb naših občanov in torej vsebuje — resnično kulturo.

Začetni korak je najzanesljivejši porok, da novoustanovljeni svet ne bo kar kmalu postal birokratsko telo, ki bi bilo namenjeno le samemu sebi.

DU V DELU IN PRIPRAVAH

Delavska univerza že ima svoje mesto v sistemu našega izobraževanja in vzgoje. Če se samo bežno ozremo v najbližjo preteklost, lahko ugotovimo vrsto predavanj in celih ciklov, s katerimi spremlja naše družbeno življenje, npr. večerne politične šole, seminarje za člane DS, UO in EE glede na najrazličnejše probleme, predavanja — od ozko strokovnih za posamezna podjetja in zavode preko potopisnih za teren do tih o narodni obrambi itn. Zato sodi uredništvo Msk, da bi bilo prav naše bralce redno seznanjati o vsebini delovanja te moščanske kulturne ustanove in to pot prvič to tudi posreduje.

V teku so:

1. večerna politična šola v vevškem obratu papirnice Vevče-Medvode,
2. večerna pol. šola — mladinska,

3. seminar za mlade člane ZK,
4. praktična pomoč pri izdelavi statutih del. org. in zavodov,
5. ciklus predavanj za osn. org. ZK Izolirka,
6. ciklus predavanj za gosp. področja za mladino VI. gimnazije,
7. ciklus predavanj za marksiistični krožek VI. gimnazije,
8. seminar za vodilni kader družbenopolitičnih org. v Saturnusu,
9. ciklus vzgojno-potopisnih predavanj za SZDL Polje in

10. seminar za člane DS, UO, ZK in izvršne odbore sindikalnih podružnic.
- DU pripravlja:
1. seminar za člane CDS tovarne Saturnus,

2. seminar za člane DS EE tovarne Saturnus,
3. seminar za člane svetov in UO šol,
4. seminar za vodilni kader tovarne Totra in
5. seminar za člane CDS Žito.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Od 14. I. do 14. II. se je priselilo v območje matičnega urada Moste 225 ljudi (103 moških in 122 žensk), izselilo pa 131 (62 + 69) ljudi.

Zivorojenih je bilo 33 otrok (17 + 16), umrlo pa je 10 občanov (samo moški).

Število prebivalstva: Moste 21.341 (9.995 moških in 11.346 žensk), Polje 13.973 (6.677 + 7.296) in Dolško 1.408 (679 + 729), skupaj v občini torej 36.722.

Priprave za zbornik

Pri občinskem odboru ZB NOV je začela z delom komisija, ki naj pripravi in izda publikacijo ob 20-letnici osvoboditve. Naprosili smo predsednika komisije Franca Tauerja, da bi posredoval našim bralcem nekaj osnovnih misli o namenu in pomenu te publikacije, o okvirih, struktur, organizacijskih in drugih načelih.

Takole je začel:

Mobilizator za izdajo zbornika (ali kakor bomo že navedli tu publikacijo) je občinski odbor SZDL — skrb za izdajo je torej najširša, če naj tako rečem kar občinska. Gre namreč za dejstvo, da je tudi za vzhodni del Ljubljane čas zbrati in objaviti prispevke, ki naj osvetlijo razvejano dejavnost KP med vojnama in njeno vodilno vlogo posebej med NOV, kar se je odražalo tudi v krajih naše občine in med našimi ljudmi v toliki meri, da vse to zavzema pomembno mesto v zgodovini partije in NOV ter tako vsega slovenskega naroda. Vsa ta dogajanja je treba postaviti v prave okvire, da bodo dobila svoje mesto. To je toliko važnejše, ko lahko dobimo poleg objektivnih virov že avtentične izjave živih prič, ki imajo svojsko vrednost in dajejo dogodkom dinamično podobo; za nekatere dogodke pa so morda celo edini vir.

Torej je akcija celo širša? Da, odbor bo skrbel za najširše, sistematično in kontinuirano pisanje oz. zbiranje gradiva, da bi lahko ne samo izdali to publikacijo, ampak dobili kar največ mogoče gradiva in bi se tako lahko tudi z naše strani približali čimresničnejši podobi enega od najpomembnejših obdobij v zgodovini našega naroda.

— Kaj je v tej smeri že storjenega? Pravzaprav že kar precej, čeprav ne smemo biti zadovoljni. Objavljenega je z našega območja dokaj gradiva, vendar je to raztreseno po revijah, zbornikih, časopisih,

različnih pregledih, v radijskih arhivih ipd. Za to delo je odgovoren član naše komisije, ki bo vse pregledal in registriral. Precej gradiva je v rokopisu ali tipkopisu zbral občinski odbor ZB NOV naše občine, vendar razen nekaterih poglavij še čaka sistematične obdelave. Prav tako se zavedamo, da bo treba pregledati arhive, muzeje, inštitute itn., kjer bomo dobili verjetno še premnogo dragocenega gradiva. Precej strani našega pregleda pa je tudi že napisanih, vendar jih bo treba konfrontirati z dokaznim gradivom, ki ga — kot sem že omenil — sistematično zbiramo.

— Nameravate izdati publikacijo le enkrat? Gradiva je seveda že zdaj več. Ne domišljamo si, da bi bilo moči v eni publikaciji in že zdaj podatki avtentično podoba skoraj 40 tako burnih in pomembnih let. Vendar ne bi mogel reči več kot to, da imamo za zdaj pred seboj predvsem prvo knjigo, ki — upajmo — ne bo zadnja. Gre za nujnost objave vrste študij, monografij, spominov, dokumentov itn., kar vse bo lahko šele omogočilo ustvariti kompleksno podobo tega obdobja. Še nekaj — našo nameravano knjigo bomo verjetno zaključili v najnovjšem času, da bomo tako dobili široko celoto, ki bi jo kasneje dopolnjevali z novimi prej imenovanimi študijami, monografijami itn.

— Za tako delo boste rabili cel štab sodelavcev!

Točno — in naš odbor se je že zdaj pokazal premalo številni. Povabili bomo nove člane in upam, da nam bo uspelo uresničiti to veliko zamisel.

Uredništvo Msk se pridružuje tem načrtom. Celotno sodelovalo bo pri teh naporih s tehnično službo, ki bi naj omogočila poglobljeno delo odbora v vsebinsko plat priprav. Tako bomo dobili publikacijo, ki smo jo že toliko časa pogrešali pri vsakodnevem delu že npr. v šolah, pri obletnicah, manifestacijah itn., publikacijo, ki bo s svojo vsebino prispevala mobilizatorski delež tudi današnjici in prihodnosti.

Nove knjige v LK Moste

Afera Profumo	Morus Rich. Lewinsohn: Zgodovina srca
Wicki Baum: Pisano po vodi	Danilo Lokar: Srnjaček
Rolf in Alexandra Becker: Dovolite, ime mi je Cox	Jack London: Mehikanec
Milan Brunović: Krijesnice su svjetlucale	Milivoj Matošec: Tudi v veselju odveč
Arthur Conan Doyle: Slovo Sherlocka Holmesa, Baskervillejski pes, Mojster Sherlock Holmes, Vrnitev Sherlocka Holmesa	France Novšak: Košček koruznega kruha
Theodore Dreiser: Galerija žena	Miha Ogorevc: Pot v vrtno veselje
Ciprian Ekwensi: Jagua Nana	France Onič: Iz vrtov ljubezni
Karel Jaromir Erben: Dugonja, Trbonja in Vidonja	Leonardo Sciascia: Soyji dan
Edna Ferber: Velikan	William Shakespeare: Hamlet, Machbeth, Othello
Maria Giacobbe: Male kronike	Novak Simić: Druga obala
Vojin Jelić: Andjeli lijepo pjevaju	Janko Smole: Osnovna politična vprašanja gospodarskega in družbenega razvoja
Immanuel Kant: Prolegomena	Valja Styblova: Hiša ob bolnišnici
Herman Kesten: Casanova	Edgar Wallace: Križda drugega
Juž Kozak: Rodno mesto	Oskar Wilde: Sretni princ
Dr. Vladimir Kralj: Pogledi na dramo	Dr. Leo Zlebnik: Psihologija otroka in mladostnika 2. del
Ksenofon: Anabasis	Da bi se bolje razumeli
	Oton Župančič: Izbrane pesmi

MARCA V KINU TRIGLAV

Od 1. do 3. ameriški barvni film VV film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA — 4.—5. sovjetski film TAHIR IN ZUHRA — 6.—8. nemški barvni film POSLEDNJI AKORDI — 9.—10. nemški film SATAN MAMI Z LJUBEZNIJO — 11.—13. egiptovski film ZA VEDNO SKUPAJ — 14.—16. ameriški barvni film KO ZVONJO ZVONOVI — 17.—18. domači film ZGODNJA JESEN — 19.—21. francoski barvni CS film UZDA NA VRATU — 22.—24. ameriški film ZORRO MASCEVALEC — 25.—26. domači film MINUTA ZA UMOR — 27.—29. ameriški barvni VV film OBOROŽENI ROP in 30.—31. švedski film POLETJE Z MONIKO!

V ŠIRINO!

UVODNI REFERAT NA USTANOVNEM OBČNEM ZBORU SVETA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV LJUBLJANA-MOSTE-POLJE, KI GA JE IMEL TOVARIS AVGUST VIZINTIN.

Kdor je referat in osnutka program ter statuta samo bežno pregledal, je lahko videl, kako obširni so problemi, o katerih je govora. Obširni in dovolj komplicirani. Niti najmanj ne mislimo, da referat in osnutek programa predstavljata vse, kar se da povedati o tem področju. Nasprotno: to je le majhen del problematike, morda tudi ne dovolj jasno in netočno formuliran. Nemogoče je bilo zbrati v kratkem času dovolj tehtnega gradiva in ga obdelati. Vprašanja so odprta. V takem širokem krogu kot sedaj jih še nismo reševali, saj sodelujejo predstavniki ne samo kulturno-prosvetnih društev, kulturnih institucij in šol, ampak tudi iz drugih, gospodarskih in družbenopolitičnih organizacij.

Mojega referata prav tako ne gre imeti kot sistematično izdelano osnovo za bodoče delo, ampak le kot nekoliko širši prispevek k razgovoru o tej problematiki, kot prispevek, ki bo obravnaval samo nekatera vprašanja. In še ta vprašanja postavljam samo diskusijsko. Na ta vprašanja je tudi celo težko jasno, točno odgovoriti. Le vsi mi in naša prihodnja skupna prizadevanja lahko odgovorijo na to.

Ustanovna konferenca naj bi pomenila osnovo za širše uveljavljanje potreb in zahtev po kulturnem življenju v komuni. Kritično naj oceni dosedanje delo in poskuša odpreti vrata sodobnim pogledom, potrebam in zahtevam naših občanov po kulturnem življenju. Mislim, da je v tem ves smisel konferenc in našega dela v naslednjem obdobju. Kritično pregledati dosedanja prizadevanja, prilagoditi zahteve po kulturnem življenju času in pogojem in skrb za kulturno rasti ter razvoj prenesti na čimširši krog občanov.

V ospredje naših razprav je jasno izražena v programu moramo postaviti predvsem osnovno misel in zahtevo, ki ZEKJ in jo najdemo v vsaki tehni družbeni analizi, in sicer da je kultura sestavni del družbenega življenja, zlasti pa družbe, ki ustvarja socialistične odnose med ljudmi, da je kultura pogojena v materialnem razvoju in da lahko močno vpliva nazaj na družbeni in gospodarski razvoj.

V razpravah o družbenem načrtu za leto 1964 v zvezni in republiški skupščini so poslanci zelo močno poudarili, da je potrebno hkrati in enakomerno razvijati vse strani družbenega razvoja in da se vrsta ekscesov pojavlja prav kot rezultat neenakomernega razvoja vseh komponent. Nihče ne more zanikati, da je močan gospodarski napredek pogoj vsemu ostalemu, toda podcenjevati ne smemo vpliva in moči, ki ga ima lahko ne materialno bazo vse ostalo družbeno življenje, kamor prištevamo tudi kulturo. Tudi materialni pogoje niso sami sebi namen, ampak dajejo osnovo za boljše in lepše življenje naših ljudi. Samo tako kompleksno pojmovanje in seveda tudi praktično urejevanje lahko vodi do cilja.

S tem v zvezi odločno zavračam pojmovanje, da močan industrijski in gospodarski razvoj avtomatsko prinaša tudi bogato in pestro kulturno življenje. Takega avtomatizma ni — nešteto dokazov pri nas in v svetu to potrjuje. Samo neprestana akcija subjektivnih sil vnaša v razvoj etične, moralne in kulturne vrednote.

Sodim, da sem s tem postavil najsplošnejša idejna izhodišča. Kakor so splošna, jih je potrebno povedati in jih ne pozabiti pri konkretnem delu in v postavljanju posameznih ciljev v določenih okoliščinah.

Nadalje: O kulturnih problemih težko govorimo samo kot o problemih komunne, saj jih je večina širšega značaja. Zato jih je težko osvetliti s stališča komunne. To nas pa ne odvezuje polne odgovornosti za kulturni razvoj na našem področju.

Ne morem dovolj močno poudariti, kako nevzdržno je v današnjem času pojmovanje, da je skupina kulturnikov odgovorna za kulturo, druga skupina npr. za gospodarstvo itn. Tako šablonsko izenačevanje kulmi vrednot in opravil z drugimi je v današnjem času več kot konservativno. Nemogoče je deliti ljudi na kulturnike ali na kulturne ljudi in ostale; na tiste, ki nosijo, delijo in širijo kulturo in na druge, ki naj bi jo sprejemali. Kultura je stvar vsakega našega človeka, njegovega doživljanja, aktivnega odnosa do sebe in drugih. Zato jo je nemogoče deliti kot neko drugo materialno dobrino in ne na način, kot si navadno v starem prosvetarskem smislu večkrat predstavljamo. Mi lahko človeka na popolnoma enakopravni osnovi spodbujamo in mu pomagamo, da notranje zaživi, da postane njegovo življenje polnejše, širše in bogatejše in da začne sam spoznavati tisti del življenja, ki mu je še nepoznan in morda še nepotreben. Bistveni del tega premika mora opraviti človek sam ob pogojih, ki jih trenutno daje naša družba. Pojmovanje, da lahko nekaj nastopov za druge, ki niso kulturni, opravi odločujoče delo ali da je vsak tak nastop zgodovinskega pomena, je že preživelo. To je ostanek pojmovanja iz prejšnjih desetletij. Če to še kar naprej postavljamo in o tem govorimo, pomeni, da današnjega časa ne razumemo.

To izhodišče nam daje možnost, da lahko kritično presodimo dosedanje vsebino kulturnega življenja. Ta je bila zaradi tradicije in drugih okoliščin še vedno preveč obrnjena v preteklost kot ostalina iz dob, ko so razni razredni, socialni in nacionalni problemi bili jedro vseh problemov. Če taka vsebina še odgovarja (po miselnosti) starejši generaciji, mladina gleda naprej in drugam. Čas se je premaknil, z njim zahteve in potrebe. Kar je bilo nekoč osnovno in napredno, je postalo danes le še balast in ovira. Naša naloga je spoznati današnji in jutrišnji čas in potrebe v zvezi s tem. Kulturnemu življenju moramo dati novo vsebino, ki bo odražala potrebe današnjih dni.

Menim, da je ta vsebina važnejša kot nove oblike, o katerih se že dolgo pogovarjamo in vendar zelo počasi napredujemo z njimi. Ta vsebina je boj za nove odnose med ljudmi. Ti novi odnosi pa se ne ustvarjajo samo z materialnimi pogoji in premiki. Razvoj teh odnosov mora spremljati in graditi močno prizadevanje družbe na prosvetnem in kulturnem področju. Pri tem ne mislim zanikati preteklosti. Iz preteklosti izvira tudi sedanjost. Ta preteklost mora hkrati bogatiti tudi sedanjost, potrebe, ki jih ima naš človek danes in ki jih bo imel jutri. Še posebej bi se rad zadržal na amaterizmu. Okoli njega je

polno razprav in raznih mnenj, češ da bo prej ali slej zamri, da je postal že nesmiseln ali obratno, da ga je potrebno za vsako ceno obdržati, dati mu večji pomen, kot ga ime, in podobno.

Amaterizem je potrebno postaviti vedno v čas in prostor. Tak amaterizem, ki je bil do včeraj dominanten, prav gotovo ne bo jutri. Že danes ni več. V krizo prihaja tisti del amaterizma, ki živi samo za nastope, zato, da »daje« kulturno drugim. V krizo prihaja zlasti tisti amaterizem, ki po kvaliteti ne odgovarja več za te namene. Ljudi res ne mislimo več prisiljevati poslušati slabo petje, gledati slabo igro, če lahko poslušajo in gledajo kvalitetne predstave v radiu, televiziji, kinu ali profesionalnih kulturnih institucijah. Samo iz neke namišljene kulturne zavesti — ali morda samo politične — ne bodo ljudje več prihajali na slabe predstave. To je jasno. Seveda to ne pomeni, da sedaj ne bo več amaterskih gledaliških družin, pevskih zborov in da jih ne bomo več gojili in podpirali. Nasprotno, morali jih bomo, če bomo hoteli, da bodo te skupine tako kvalitetne, da bodo ustrezale tudi današnjim zahtevam. Zavedati pa se moramo, da to ni vse, kar lahko napravimo. Če mislimo, da je priprava za nastop vse, kar lahko napravimo, potem smo bitko že vnaprej izgubili.

Sodim, da ima bodočnost tisti amaterizem, ki se bo obrnil naznoter k ljudem, ki se z njim ukvarjajo. Ali je potrebno kulturne in umetniške stvaritve res vedno reproducirati samo az nastop? Ali jih mogoče tudi zase? Ali ni mogoče peti in igrati, plesati tudi v drugih okvirih in ne vedno le za druge? Zato, da se seznanimo z umetnino, da se ob reproduciranju obogatimo z njo. Mislim, da ima ta amaterizem še posebno bodočnost.

Nadalje se postavlja vprašanje, kaj še lahko napravimo? Ali so kulturno aktivni res samo tisti, ki igrajo, pojejo, prešejo, slikajo? Kaj pa drugi, ki se zanimajo za kulturne in umetniške stvaritve, aktivno spremljajo programe in razpravljajo o njih, berejo knjige, obiskujejo gledališča in muzeje ter si o vsem tem ustvarjajo odgovor na sodbo? Ali ti niso aktivni? Če so, kaj smo napravili, da bi bil krog teh širši in večji, da bi bil širši krog tistih, ki aktivno in angažirano spremljajo dogajanje okoli sebe. Tu so nam odprte široke možnosti, in to vsem, ne samo društvom, šolam in drugim skupinam. Tu se srečujemo vsi. Tu ni delitve na kulturnike in ostale. Tu ni delitve na amaterizem in na poklicne kulturne institucije ter delavce.

PRVA ŠTEVILKA GEJZIROV — lista literarnega krožka VI. gimnazije — prinaša več uspešnih literarnih poskusov, ki so celo prerasli neposrednim vplivom šolske literarne vzgoje in izobrazbe. Zato bo uredništvo Moščanske skupnosti skušalo v naslednjih svojih številkah objaviti nekatere prispevke iz tega lista, da bodo avtorji spregovorili kar sami.

S POSVETOVANJA O ŠOLSTVU IN OTROŠKEM VARSTVU

VREDNOTENJE PEDAGOŠKEGA DELA

Kot smo že poročali, je občinski odbor SZDL Ljubljana Moste-Polje pred časom organiziral posvetovanje o šolstvu in otroškem varstvu, ki je bilo zaradi pomembnosti tudi razširjena plenarna seja občinskega odbora SZDL. Na dnevnem redu sta bila referata Alberta Šiblija O nekaterih nalogah in problemih v šolstvu naše občine ter Branke Jadedkove O položaju in nalogah v otroškem varstvu naše občine. Tehtnim mislim iz referatov se je pridružila tudi razprava in iz vsega tega povzemamo nekaj glavnih elementov, ki dokazujejo, da se tudi prosvetni delavci ter vzgojitelji vedno aktivneje vključujejo v uresničevanje načel socialističnega samoupravljanja ter da dobiva na osnovi najneposrednejše izmenjave izkušenj vsak kolektiv vedno večjo zavest o svojih pravicah in dolžnostih kot sestavni del življenja v komuni.

Oboje sta poudarjala referenta in podčrtavala pri tem pomen programiranja in družbenega samoupravljanja, oboje v želji za čimbolj nepretrganim in kvalitetnim izobraževalnim in vzgojnim procesom. V šolstvu je to pogoj za oblikovanje učenca v aktivno oblikovno osebnost, pa tudi in kulturno osebnost, pa tudi ocena kvalitete, kvantitete in drugim elementom, ki sestavljajo poslovni uspeh delovne organizacije. Tu odpira nova ustava novo poglavje!

Financiranje šolstva je že od lani osnovano na osnovi polničnih razmerij z družbeno-politično skupnostjo. Občinski sklad za šolstvo je šole kategoriziral, upošteval število učnih ur, oddelkov in učencev ter določil osebne izdatke — poleg materialnih, vendar je to pomenilo poseganje v samoupravne pravice kolektivov, saj ni upošteval npr. niti dopolnilnega pouka niti razredništva. Odprt je ostal tudi problem učitelja kot javnega družbenopolitičnega delavca — kar po značaju poklica tudi je. Letos je tu odpravljena zgornj omenjena pomanjkljivost in je program že bilo moč razširjati glede na stopnjo razvitosti komunalnega sistema nasploh. Osnova cenitve pedagoškega dela je vrednost pedagoške ure, pri kateri so upoštevani vsi izdatki, ki jih ima šola (predlog zanjo je od 1574 do 1735 dinarjev). Niso pa še

urejena medšolska merila za nagrajevanje niti dovolj razčiščena položaj in vloga ZPPS. Skladi — čeprav nekateri šibki — vendarle predstavljajo neko osnovo šol kot zavodov, ki samostojno urejajo tudi globlje svoje probleme, kot so investicije, štipendiranje, amortizacija, izobraževanje in rekreacija, niveliranje rednega prejetja dohodkov, prosta poraba ter celo soudeležba pri reševanju stanovanjskega problema oz. družbenega standarda prosvetnih delavcev sploh. Seveda se družba popolnoma zaveda, da skladi — kot financiranje šolstva nasploh — še niso tisto, kar bi morali biti, a prav ta jasna zavest je že letos porok za pospešeno reševanje tega problema. Seveda to zavisi od materialnih možnosti komune, predvsem razvitosti komunalnega sistema, vendar je v tem sklopu samo razveseljiva jasna iniciativa prosvetnih delavcev, naj šolski zavodi s svojo povečano odgovornostjo dobe tudi pravilno težo v komuni, v občinskem statutu in statutih delovnih organizacij.

V otroškem varstvu je programiranje dela najmanj toliko kot v šolstvu vezano na dejstvo, da je v načrtu velik dotok novih prebivalcev. To narekuje intenzivnejšo skrb vseh občanov, da bomo pri gradnji stanovanj vzporedno mislili tudi na varstvo (in šolanje)

Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku

Verjetno tudi v naši občini ni bilo kraja, kjer ne bi tako ali drugače proslavili slovenski kulturni praznik. Največji prireditvi sta bili v Polju in v Mostah. V Polju je pred nabito polno avlo v novi šoli nastopil orkester slovenske filharmonije in šolski pevski zbor (slika), v Mostah pa je bila ta proslava združena s petletnico mladinskega pihalnega orkestra pri glasbeni šoli, ki je tudi pripravil celovečerni koncert. Med deli domačih avtorjev je orkester prvič izvajal tudi J. Vilharjevega Mornarja (samospjev na Prešernovo besedilo) v originalni priredbi bivšega kapelnika tega orkestra Rudolfa Stariča. Po uvodni besedi A. Vižintina in po koncertu je predsednik obč. sveta za šolstvo, kulturo in prosveto Bojan Kardelj razdelil priznanja članom orkestra, ki so v njem sodelovali od začetka.

otrok. Investitorji morajo upoštevati tak investicijski program, sredstva zanj pa naj zagotovi komuna. Pri tem naj sodelujejo delovne organizacije, saj je to sestavni del naših prizadevanj za dvig produktivnosti dela, tj. za dvig standarda vsakega od nas, staršev pa še posebej. (Že zdaj je npr. 66,7% družin, kjer sta zaposlena oba roditelja, od vseh zaposlenih v komuni je 54% žensk, kar 70,5% mater pa je zaposlenih! To spreminja obliko družine, vnaša pa novo funkcijo in družbeno kvaliteto vanjo.) Notranji programi VVU morajo upoštevati lokalne potrebe, predvidevati nove oblike dela, razne tipe vzgojnega varstva (šolske, predšolske, kombinirane itn.) ter povezavo teh s krajevnimi skupnostmi. Tudi programe šol in pionirskih organizacij po šolah je obravnavati v sklopu vzgojnoizobraževalnega programa šole s stališča vzgoje in varstva.

Nerešeno ostaja vprašanje sklada za amortizacijo in vzdrževanje zgradb in prostorov vzgojnega varstva. Vsekakor pa velja najti način rednega dotoka sredstev v ta sklad pri občinski skupščini.

Vse to bo zaživel, če bomo jasneje določili načela vzgoje in varstvo otrok v statutih naše občine in delovnih organizacij ter tako postavili otroško varstvo na najširše družbene temelje.

V razpravi so diskutanti zgornje misli še poglobili in predvsem podčrtavali širše vidike, na osnovi katerih bodo šole in vzgojnovarstvene ustanove zaživele kot enakovredni člen naše družbe. Več misli oz. predlogov je vrednih premisleka: podaljšanje rednega šolanja na več kot 8 let in s tem v zvezi izobraževanja po delovnih organizacijah, pomanjkanje pedagoških delavcev predvsem v višjo izobrazbo in odprto vprašanje njih štipendiranja, redno strokovno in politično izpopolnjevanje pedagogov, poglobljanje dela samoupravnih organov ob povečani skrbi za materialno osnovo našega šolstva itn.

Tako so šolniki in vzgojitelji — če naj se tako izrazimo — prebili zid ožine razprav in pogledov na svoje probleme, se zavedeli svoje vloge kot enega od enakovrednih činitelev razvoja naše družbe in izrazili ta spoznanja tako, kot je samo želeli, tj. odločno, od-

krito in jasno. Enakovrednost torej ne pride sama po sebi, tu tudi ne gre za kakršnakoli zapostavljanja s strani družbe — od šolnikov samih bo tudi naprej največ odvisno, kdaj bodo dosegli vso globino in širino enakovrednosti navznoter in navzven. Tudi komunalni sistem bo zaživel polno razvit takrat, ko bodo vsi njegovi faktorji dajali svoje deleže. In šole ter vzgojno-varstvene ustanove imajo pri tem veliko prednost: močne intelektualne in družbene sile v svojih svetih in svetih zavodov, ki so jim pri dviganju zgornjih ugotovitev samo v pomoč.

JE POTREBEN POSVET UREDNIKOV TOVARNIŠKIH GLASIL?

— Glasilo delovnega kolektiva Intertrans-Globus, Naše delo, začena izhajati 2. leto in se tako pridružuje vrsti tovarniških glasil, ki že dobivajo ali so že dobili svojo fiziognomijo. Ob tem se kar sama ponuja misel: Kaj ne bi kazalo organizirati posvet urednikov vseh tovarniških glasil zaradi izmenjave dobrih izkušenj ter o pomanjkljivostih in težavah pri izdajanju?

KULTURNA TRADICIJA

V naši vasi je že stara kulturna tradicija. Dokaz za to je bil »kulturni dom«, ki se je pred vojno sramežljivo stiskal ob cerkvi. Svoje največje »kulturno poslanstvo« je opravljal med vojno, ko je bila v njem postojanka italijanskih fašistov, vse do konca 1942. leta, ko so partizani to središče »kulture« povsem upravičeno poslali v zrak.

Tako smo imeli ob osvoboditvi samo kup ruševin, okrog katerih smo hodili precej neprizadeto, kar je popolnoma naravno, saj smo imeli dovolj drugih skrbi in dela. Drugo leto po osvoboditvi pa nas je začelo žejati po kulturi, kot se temu reče.

Sklenili smo, da moramo imeti za uspešno kulturno delovanje primeren dom. Do tu smo bili enotni, a ko se je postavilo vprašanje, ali naj obnovimo stari dom ali postavimo novega, smo se razdelili v dva tabora. Prvi so dokazovali, da bo najcenejše, če dom obnovimo na ruševinah, ker so temelji še dobri. Po drugostr-

ni pa bomo imeli tudi boljši obisk, ker bo vsakdo lahko takorekoč ubil dve muhi na en mah. Drugi pa so menili, da je treba dom zgraditi povsem na novo, na drugem kraju, kajti naša socialistična kultura nima ničesar skupnega z misticizmom in fašizmom. Če je bila pred vojno kultura pastorka cerkve in se je moral dom stiskati pod njeno okrilje, je to danes popolnoma drugače. Zmagalo je drugo mnenje, zavihali smo rokave, pomagala je »država« in z združenimi močmi smo zgradili lep dom.

Tako je bil postavljen temelj za kulturno delovanje.

Otvoritev doma je bil velik praznik za ves kraj. Posebno je vse navdušila dramatska sekcija, ki je zaigrala »Tri vaške svetnike«. Tudi potem smo igrali samo napredne igre, kakor npr.: Krivoprišežnik, Prisega o polnoči, Križ na Hraščevcu, Matajev Matija, Dve nevesti, Svoje glaviček in podobne. Pravite, da te igre niso napredne? Seveda v prvotni obliki res niso bile, toda mi smo jih »popravili«. V be-

sedilu smo dosledno črtali vse klicanje boga na pomoč ali sklicevanje nanj. Častna mesta so izgubili tudi vsi »svetniki in svetnice božje«. Večjo vlogo so dobili razni liberalni izrazi od hudiča naprej. Zupnik je bil dosledno prikazan kot najbolj reakcionaren tip in babjak. Vse na njem je bilo črno, samo nos je moral imeti krvavo rdeč, tako da ni bilo nobenega dvoma o njegovem značaju. Prav tako so bili tudi vsi gospodarji prikazani kot kapitalistični izjemalci, s svetlimi škornji, velikimi trebuh in rdečimi nosovi. Oblastno so se prestopali po odru in preklinjali v strahu za svoje položaje. Vsi hlapci in reveži pa so dosledno uporabljali rdeče robce in tako manifestirali svojo pripadnost delavskemu razredu.

Če je bilo potrebno, smo popravljali tudi besedilo, tako da je bilo vedno v duhu novega časa.

Tako smo na primer popravili:

Kaplan (proti nebu): Bog vsega usmiljenja, bodi mi pra-

vičen sodnik! Usmili se njegove duše, dodeli mu milost, da bo njegova strašna smrt v svarilo in resen opomin omam, ki hodijo po krivih potih.

Popravljeni stavek se je glasil:

Učitelj (zroč v tla): Umaknil se je roki pravice, ki se je neusmiljeno stezal a nadenj. Končno je dosegel mir, ki ga v svojem razburkanem življenju nikoli ni imel. Naj bo njegova smrt opomin in svarilo bodočim rodovom.

Tako in podobno smo se spuščali iz idealističnih oblakov na trdna, materialistična tla.

Imeli smo velike uspehe. Dvorana je bila vedno polna in ljudje zadovoljni. Pred nekaj leti pa so se pokazali prvi znaki krize. V igralske vrste nismo mogli pritegniti mladine, posebno fantov ne in če smo pridobili kakšnega mladince, nam jo je ponavadi že po prvi predstavi pobrisal. Fantje so sicer rekali, da ne sodelujejo v dramatski sekciji zaradi tega, ker dobivajo samo vloge slug, beračev in sploh samo nepomembne vloge, medtem ko si večje vloge razdelijo starejši igralci. Po mojem mnenju pa je bil vzrok, da niso hoteli sodelovati pomanjkanje črta za kulturno izživljanje.

Saj vendar nismo mogli dodeliti vloge glavnega ljubimca kakšnemu mlečnozobežu, ki ni imel nobenih življenjskih izkušenj. Poljuboval je tako nerodno, da se je nam starim obračal želoдец, ljubzenske izjave pa so izzvenele kot oporoka, brez strasti in bliskanja z očmi. Res je bil tovariš, ki je vedno igral vloge ljubimcev, že nekoliko trebusast, plešast in pri petdesetih letih, a vse to ni odtehtalo njegovega poljuba in objema. Gledalcem so se srca kar topila ob pogledu na vsaj 160 kilogramsko milino, kolikor je tehtal zaljubljeni parček.

V kulturno delovanje so se močno vmešale tudi naše žene in vrsti igrancev kratkoročno prepovedale sodelovanje iz neutemeljenih razlogov. Baje zaradi ljubosumnosti.

Tako je ansambel počasi, a vztrajno razpadal. Dom je začel samevati, po kotih so se naselili pajki in prah je pokrnil kulise.

Da pa bi bila dvorana izkoriščena, smo jo oddali v najem — za skladišče. Toda zvesti svoji kulturni tradiciji smo jo oddali v najem nekemu založniškemu podjetju, da ima v njem shranjene neprodane knjige.

Amater

Nekaj misli o turizmu v Besnici

O turizmu smo doslej v naši občini le malo razpravljali, čeprav je za nekatera območja občine poleg kmetijstva edina dejavnost, ki lahko pripomore k razvoju posameznih krajev ali celo območij. Vse pogoje za razvoj turizma ima območje Besnice s svojimi lepimi kraji, kot so Janče, Prežganje, Javor, Mali vrh in drugi; izredna členovitost območja, pokritega z gozdovi in mnogimi travnatimi jasnami, omogoča vse vrste turizma in rekreacije. Žal pa te kraje pre malo poznamo, oz. ne znamo ceniti njegovih naravnih lepote. Dom na Jančah, na najvišjem vrhu na desnem bregu Zasavja, od koder je lep razgled na vso ljubljansko kotlino, Julijce in Karavanke, je pre malo poznan. Premalo smo storili za njegovo popularizacijo in je zato mnogo manj poznan kot npr. Dom na Polzevem ali Kureščku, čeprav za njima prav nič ne zaostaja.

Pomena turizma se vedno bolj zavedajo tudi prebivalci tega območja, saj je vsem jasno, da v Besnici ne bodo gradili tovarne, ampak je prav turizem tista dejavnost, ki bo nudila dodatno zaposlitev in dodatna sredstva posameznikom kakor tudi skupnosti. Z namenom, da bi poživili turistično dejavnost, je svet krajevne skupnosti Besnica ustanovil posebno komisijo za turizem, v okviru KO SZDL pa dela sekcija za turizem. Vendar komisija niti sekcija še nista našli oblike dela in nista uvideli svoje vloge. Za pospešeni razvoj turizma se vse preveč iščemo razloge od zunanaj, od širše politično-teritorialne skupnosti, manj pa iščemo skritih notranjih možnosti, ki so vsaka posebej le malo pomembne, kot celota pa bi lahko pripomogle k hitrejšemu razvoju turizma.

Program, ki ga pripravljamo, oz. o njem razpravljamo krajevna skupnost, predvideva predvsem gradnjo cest, ki so za današnji turizem res prvenstvenega pomena. Mišljena je predvsem cesta Besnica—Janče, ki postane v vsakem delu neprevozna za vse avtomobile, a tudi v lepem vremenu se avtomobilisti »smili« vozilo, ki preskakuje jame in odtočne kanale. Taka neprimerna cesta nedvomno vpliva

na slabši obisk Janč. Druga cesta, ki bi pripomogla k razvoju turizma, je cesta med Velikim Trebeljevem in Leskovcem, od koder je naprej zveza z avtomobilsko cesto. Imela bo tudi gospodarski pomen in bo Dolenjsko neposredno povezala z našimi kraji. Zgraditi bi bilo treba 3 km ceste, prebivalci z območja Leskovca pa imajo za gradnjo ceste že na razpolago milijon 500.000 dinarjev. Razširiti to treba tudi cesto Besnica—Podgrad in rešiti obvoz tovarne Arbo v Podgradu. To so poleg gradnje turističnega doma na Pečarju precej visoke naložbe, ki jih niti prebivalci niti skupnost ne bo mogla uresničiti čez noč ali v enem letu. Treba pa je o njih razmišljati, jih načrtovati in pričeti z delom.

Vendar pa do tedaj, ko bodo usposobljeni ti objekti, ne smemo držati križem rok. Komisija za turizem pri krajevni skupnosti in turistična sekcija morata na terenu odigrati vlogo olepševalnega društva in skrbeti za zunanji izgled vasi, oz. na to opozarjati vsakega občana. Sekcija in komisija bi morali skrbeti za zaščito znamenitosti in zgodovinskih spomenikov, vse od stare žage v Podgradu naprej, skrbeti za turistično propagando in vo-

diti skrb za gostinske usluge, ki so na tem področju zelo pomanjkljive. Vedno in vse preveč mislimo, da je turizem in gostinstvo samo moderen hotel, pozabljamo pa, da si turist čestokrat želi vse kaj drugega kot tega. Ali ne bi bilo za marsikatero izletnika prijeten dogodek, če bi lahko poselel v senci trte ob hiši, izpil kozarček dišečega češnjeveca, po katerem ti kraji slove, ali prigriznil domači kruh in izpil kozarec tepkovca, ki je čist kot kristal. Ali pa bi lahko dobil košarico svežih jagod ali češenj (po nižji ceni kot so na trgu — seveda) ali latvico kislega mleka ali pa bi si sam nabral češenj. Sedaj pa je nedeljski izletnik, za katerega so ti kraji primerni, navezan le na nekaj gostinskih obratov, ki ponavadi ne sodijo v okolje in se drenja za standardnimi klobasami, ki jih lahko dobi v mestu, pije slabo vino ali toplo pivo in »uživa« v oblakih tobačnega dima.

Koristi takega turizma bi bile obojestranske. To je samo nekaj — mogoče ne najboljših — misli, o katerih pa bi bilo vredno razpravljati in iskati še nove oblike, ki bi že ob sedanjih pogojih lahko pripomogle k dvigu turizma v naših krajih!

BESEDA O VSEBINSKIH PROBLEMIH STATUTOV

Z anketo v 16 gospodarskih organizacijah je občinski komite ZKS skupaj z obč. sind. svetom in odborom SZDL ugotovili, da so prizadevanja pri sestavi statotov delovnih organizacij sicer velika, da pa so nekatere bistvene kategorije v statutih vsebinsko medle, deklarativne, klasične ali pa celo izpuščene.

V vseh 16 delovnih organizacijah so statute delale posebne komisije, samo v 4 primerih pa je o njih razpravljala delovni kolektiv, le v 6 organizacijah so o tem razpravljale tudi družbenopolitične organizacije. Odnos vodstev družbenopolitičnih organizacij do statotov je torej domala pasiven.

V večini statotov so strokovne službe obdelane po starih klasičnih načelih. Čeprav se proizvodnja modernizira in specializira, ni čutili teh premikov pri uvajanju sodobnih strokovnih služb, kot so plan-sko-analitska, konjunkturna, razvojno-tehnična, kadrovska in pravna. Kolikor take službe obstajajo, jim statuti ne dajejo vloge in mesta, ki bi ga po svoji pomembnosti morali zavzemati. Statuti torej ne

upoštevajo perspektive delovne organizacije in delitve dela.

Načela kadrovske politike so le bežno nakazana. V 11 osnutkih so kadrovske službe samo omenjene. Nalog in ciljev kadrovske službe v smeri programiranja, izobraževanja, štipendiranja, uvajanja delavcev na delo in spremljanja njihovega dela skoraj ni zaslediti.

Skoraj vsi osnutki statotov določajo rotacijo direktorja tako, da je po določeni dobi lahko znova imenovan; le osnutek vevškega obrata papirnice Vevče-Medvode določa, da je direktor lahko ponovno imenovan le enkrat.

Razen v delovnih organizacijah, kjer že obratujejo s skrajšanim delovnim tednom (Teol, Kolinska, vevški obrat papirnice Vevče-Medvode in delno Saturnus) v statutih 42-urni delovni teden sploh ni normiran. Pa tudi analiz in elaboratov, ki bi predvidevali ukrepe in izhodišča za prehod na 42-urni teden, v 6 delovnih organizacijah sploh še niso začeli pripravljati. Ponekod povezujejo prehod na 42-urni delovni teden le z modernizacijo in rekonstrukcijami, kar naj bi omogočilo večjo produktivnost, zanemarjajo pa vse ostale faktorje, kot npr. delovno disciplino, organizacijo in pripravo dela, štednjo, kvaliteto in drugo. Oviro pa predstavlja tudi neizdelan sistem delitve in nagrajevanja po delu (Izoliti, Črevarna), ki temelji na osnovnem, urnem načelu.

Od anketiranih delovnih organizacij upoštevajo ekonomske enote le v 11 statutih; v Graditelju, Mineralu, Črevarni, Izolitu in Arbu pa sistem decentralizacije ni niti predviden. Pa tudi v ostalih organizacijah ni dosledno izvedena decentralizacija samoupravljanja s sredstvi in proizvodnjo.

Ugotovitev, da ni moči doseči ustvarjalne soudeležbe ožjega kolektiva, če ni strokovne službe, ki bi evidentirala rezultate gospodarjenja po obratunskih in ekonomskih enotah, je privedla nekatere delovne organizacije, da so take službe že organizirale in s tem dale ožjim kolektivom realne možnosti pri odločanju.

Nekatere delovne organizacije skladov ne formirajo po ekonomskih enotah, ker obstaja bojazen neenake razvitenosti ekonomskih enot, enostranskega razvoja močnejših EE in pretiranih delitev osebnega dohodka. Ta možnost lahko obstaja, vendar le tam, kjer ni določene perspektive, kjer ni izdelanega investicijskega elaborata in s statutom postavljene politike nagrajevanja in programa gradnje družbenega standarda nekega kolektiva.

V večini anketiranih delovnih organizacij ekonomske enote ne razpolagajo s sredstvi amortizacije, s poslovnimi skladi in skladi skupne porabe. Tu je tudi iskati vzroke nezainteresiranosti članov kolektiva za delitev čistega dohodka.

Politiko nagrajevanja osnutki statotov ne normirajo. Prav tako ni razčiščen odnos do umskega dela, iz česar izhaja mnenje, da so posamezne strokovne službe neustvarjalni privesek.

Ta bežen prerez skozi vsebinske statute 16 delovnih organizacij v naši komuni kaže na slabosti, ki so najbolj tipične in bi jih morale tako komisije kot kolektivi in družbenopolitične organizacije upoštevati in pomanjkljive ali celo izpuščene določbe dopolniti.

JUGOREKLAM V MOSTAH

Delavski svet podjetja Litografija iz Most je sklenil, da se pripoji k podjetju Jugoreklam. Svet za obrt občine Ljubljana-Center je ta sklep odobril, potrdila pa ga je tudi občinska skupščina.

Ekonomska enota Litografija podjetja Jugoreklam s sitotiskom, knjigovoznico in tiskom na trak zaposluje 32 delavcev in ima v pogonu 3 offset stroje in knjigotiskarski stroj. Za izpopolnitev delovnega procesa so v Jugoreklamu planirali lakirnico, bronziirnico, kopirnico in postavitev offset stroja B-2. Lakiranje izdelkov jim je doslej izvrševalo moščansko podjetje Litografija, ki obstaja že vrsto let. Naj-

prej so imeli svoje prostore v kletih osnovne šole v Bazoviški ulici, pred leti pa so dobili nove prostore Pod ježami. Tu imajo nad 400 kvadratnih metrov delovne površine, zaposlenih pa je 13 delavcev. Svojo dejavnost opravljajo na plosko-tiskovnem stroju s pomožnimi stroji, bronziirnico in moderno lakirnico; Jugoreklamov litografski obrat ima samo kakih tri sto kvadratnih metrov delovnih prostorov. Gradbeni strokovnjaki so si ogledali stavbo Pod ježami in ugotovili, da je možna nadzidava, s katero bi pridobili nekaj sto metrov koristnih površin.

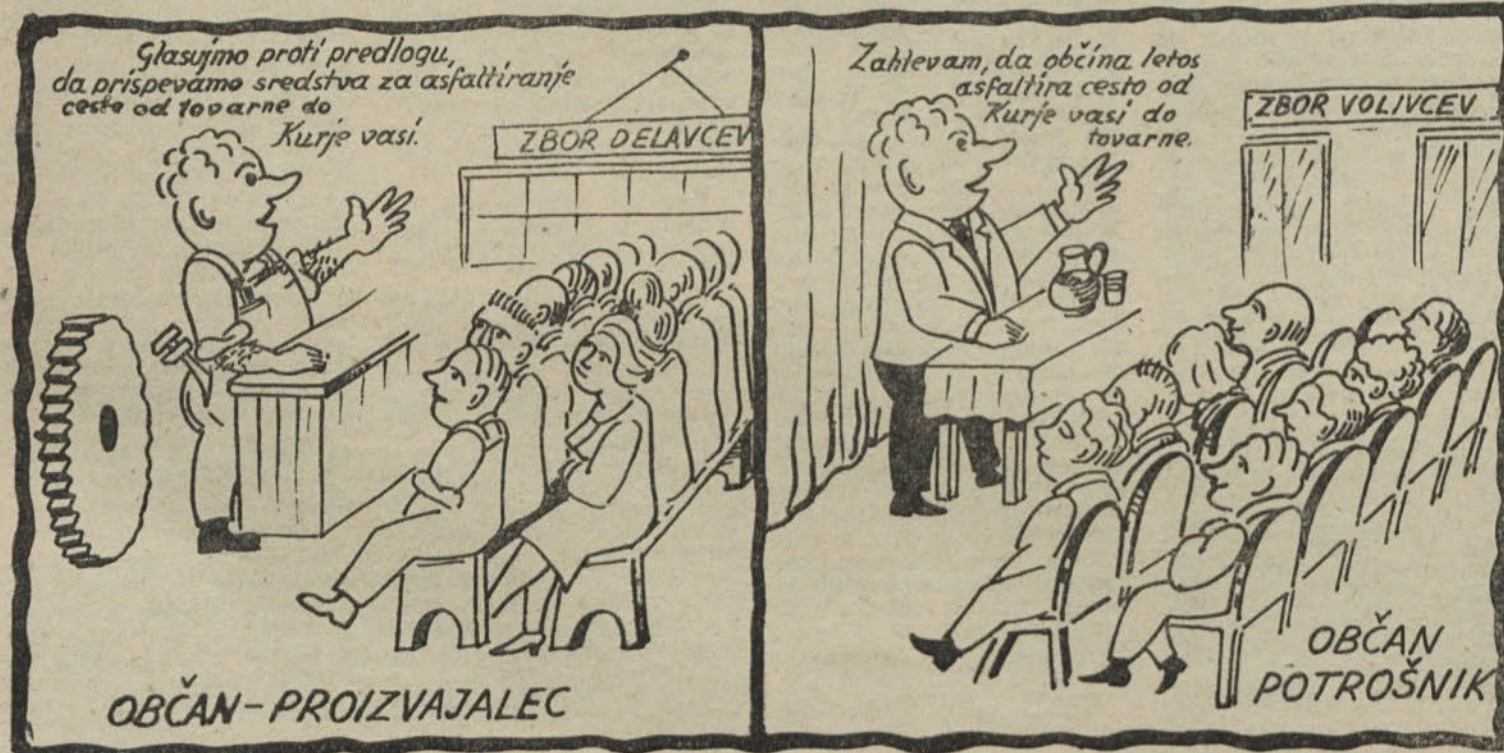
Na podlagi ekonomske analize o gospodarski upravičeno-

sti pripojitve so ugotovili, da bi se s koncentracijo kadrov, kapacitet in modernizacijo, s koncentracijo proizvodnih obratov »pod eno streho« proizvodnja močno dvignila in občutno zmanjšala režija — to pa bi vsekakor vplivalo na ceno izdelkov.

Celotni dohodek novega podjetja bo po načrtu porastel za 33 odstotkov. S pripojitvijo so dobili prostore za postavitev offset stroja B-2, kopirnice in postopne premostitve bivše Jugoreklamove litografije v Moste. Podjetje bo s tem pridobilo tudi lakirnico in kopirnico, kar je za nadaljnji razvoj izredne važnosti.

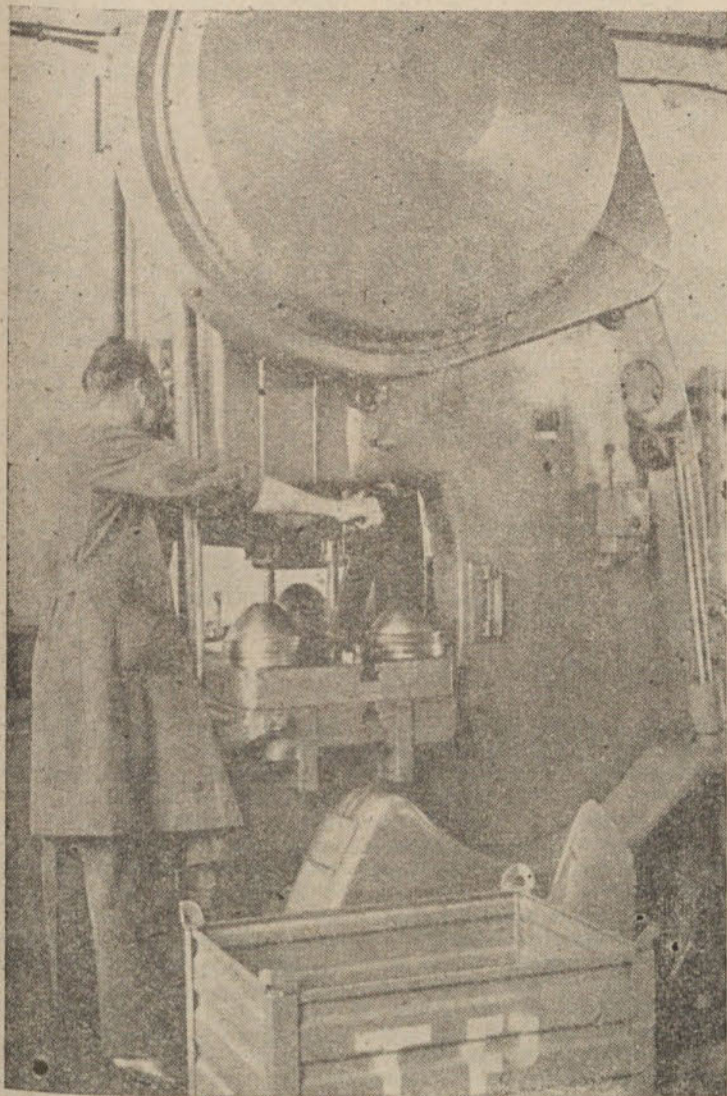
J. Grčar

Pepe Žabar je postal dvoživka

STATUT V
SATURNUSU:

Ne obširno, toda konkretno

LE V ENI ENOTI 42 UR

Ob razgovoru s tov. Marnom smo izkoristili priložnost in se pozanimali, kako je v Saturnusu z uvedbo skrajšanega delovnega časa. Z nekaj vprašanji in odgovori je bilo tudi to razčiščeno.

— Ste pri vas že začeli pripravljati prehod na 42-urni delovni teden?

— Predvsem smo imenovali centralno komisijo in komisije v ekonomskih enotah. Le-te so izdelale podrobne elaborate, ki izdelajo podprle z računom, toda...

— Se je kaj ustavilo ali zapletlo?

— Da, ti elaborati so pokazali, da je v podjetju trenutno položaj takšen, da za zdaj s skrajšanim delovnim časom vsaj v bližnji prihodnosti še ni moč začeti.

— Ali potem sploh niste nikjer poizkusili?

— Pač. Imamo ekonomsko enoto, ki izdeluje plastiko. Tam je že uveden 42-urni delovni

teden tako, da imajo delavci po tri sobote in nedelje v mesecu proste!

— Kako pa ste tu razvozljali problem?

— V tem obratu imamo namreč stroje, za katere je bolje, da so nepretrgoma v pogonu. Mnogo časa se namreč porabi za njihovo ponovno ogrevanje in gre ta čas praktično v izgubo. Zato delajo delavci v tej ekonomski enoti pet dni po 8 ur v treh izmenah, tako da so tri sobote in tri nedelje prosti, četrti teden pa delajo nepretrgoma vseh šest dni. Ekonomski račun je torej povsem jasan.

Iz tega razgovora je videti, da so se v Saturnusu lotili tudi tega problema povsem razumno in upoštevali vse čimtelje, ki bi lahko pozitivno ali negativno vplivali na vpeljavo skrajšanega delovnega časa v njihovih ekonomskih enotah.

T. B.

Da bi dobili čim popolnejšo sliko, kako daleč so s pravo statuta svoje delovne organizacije v Saturnusu in kaj vse so vanj zajeli, smo se obrnili na člana komisije, ki je pripravljala osnutek statuta, na tov. Petra Marna.

V nevezanem pomenku je stekla beseda o vsem, kar nas je zanimalo in že v uvodu lahko ugotovimo, da so v Saturnusu na najboljši poti, da si bodo ustvarili takšen zakoniti akt, ki bo zagotavljal nadaljnjo rast in razvoj tega, široko po svetu znanega, moščanskega industrijskega podjetja.

PRVI ZACETKI MAJA 1963

Statut so v Saturnusu začeli pripravljati v maju lanskega leta s tem, da so najprej sestavili teze. V njih je bilo ogrodje vsebine in področij, ki bi sodila v statut; v njih so bila zajeta najvažnejša načela, v katerih se odraža bistvo dejavnosti podjetja.

Teze so nato objavili kot priložo tovarniškega glasila Glas Saturnusa, temu pa je sledilo nekaj razprav po posameznih ekonomskih enotah. Razprave so pokazale živahno zainteresiranost ljudi za pravilno oblikovanje posameznih členov statuta.

V jeseni je 5-članska komisija začela delati osnutek in že novembra prvega izdelala. Tega so razmnožili v 60 izvodih in tako so osnutek dobili v pregled vsi tisti člani kolektiva, ki naj bi lahko že v prvi fazi dali res konkretne pripombe in napotila. To so bili člani kolegija, vodstva političnih organizacij, vodstva centralnega DS in svetov ekonomskih enot pa tudi vodje proizvodnje v EE. Brez dvoma je bila to pravilna poteza, zakaj vsi ti so pač najbolj odgovorni za pravilno gospodarsko politiko in vodenje podjetja.

PONOVA RAZPRAVA
13. JANUARJA

Ko so prej omenjeni člani kolektiva tak osnutek pregledali in dali svoje pripombe, je komisija osnutek ponovno redigirala, statut obdelala kot predlog za široko javno razpravo in ga dala v tisk v približno 600 izvodih.

V ponedeljek, 13. januarja je centralni DS že začel z raz-

pravo o predloženem osnutku statuta in ga sklenil dati v javno razpravo celotnemu kolektivu. Pri tem računajo, da bo o statutu konkretno razpravljala vsaj polovica članov kolektiva.

Računati je seveda tudi na veliko število pripomb, predvsem zato, ker se v tovarni že dlje časa ukvarjajo z materialno in formalno okrepitevijo delavskega samoupravljanja, na drugi strani pa predstavlja sistem delitve dohodka najtrši oreh v dosedanjem delu.

NA OBČINI ZADOVOLJIVO

Osnutek statuta Saturnusa je že pregledala tudi občinska skupščina Moste-Polje in ga v celoti bolj ali manj zadovoljivo ocenila. Pri pregledu ni namreč našla nič takšnega, kar bi zahtevalo kakršnekoli pripombe in je komisiji priporočila, naj takšen statut tudi dokončno uveljavi. Jasno pa je, da s tem še ni izrečena zadnja beseda, ki jo bo imel v bližnji razpravi slej ko prej kolektiv sam, saj bo to novi interni zakonik kolektiva in podjetja kot celote.

GLAVNE ZNAČILNOSTI

Težnja pri pripravi osnutka statuta je bila, kot smo zvedeli, da statut ne bi bil preobširen, ker imajo namen poleg statuta in seveda v njegovem okviru izdelati še precej internih pravilnikov in poslovnikov. Z njimi pa bodo seveda uredili drobno, neposredno problematiko delavskega samoupravljanja, finančne politike in poslovanja nasploh.

Ko smo se poglobili v sam osnutek statuta, smo doznali, da so v njem obdelana najbolj bistvena vprašanja dela in življenja kolektiva. V statutu se zrcali uzakonitveni demokratični sistema delavskega samoupravljanja in videti je, da je ta statut solidna osnova za izdelavo drugih internih predpisov. S tem hočemo reči, da statut ne nakazuje konkretnih rešitev za posamezna vprašanja, temveč prepušča njih podrobnejšo obdelavo pravilnikom in poslovnikom.

To pa je tudi prav in najbolj realno, zakaj kot smo že omenili, boljše je konkretno in stvarno, kot pa preobširen zakonik, ki bi bil morda manj elastičen in prenasičen.

T. B.

Ekonomsko utemeljena vlaganja
v razširjeno reprodukcijo

— Pred nedavnim je glavni direktor Saturnusa tov. Rakušček takole ugotavljal naloge tega kolektiva:

V naši notranji organizaciji v fazi prehajanja na sodoben način vodenja proizvodnje, z ustrezno delitvijo dela in načrtnimi pripravami za nemojen potek, s študijem izboljšanja tehnoloških procesov, s študijem dela in časa, z mehansirano obdelavo podatkov in drugimi sodobnimi metodami pospešujemo razvoj tako, da bi bil kolektiv tudi na tem polju v prvih vrstah.

Naš 7-letni perspektivni načrt razvoja pa postavlja pred nas naslednje naloge:

že leta 1964 doseči 9263 ton proizvodnje, ali 8 milijard 205 milijonov bruto produkta in to proizvodnjo stalno povečevati, da bi dosegli v letu 1970 18.237 ton in 17 milijard din bruto produkta. Proizvodnjo bi kolikšinsko povečali za 146 odstotkov in bruto produkt za 176

odstotkov, pri povečanju zaposlenih oseb za 30 odstotkov. Torej planiramo tudi povečanje storilnosti za 90 odstotkov — vse merjeno na leto 1963. Pri tem pa planiramo še nadaljnjo investicijsko izgradnjo v skupnem znesku 1 milijarde 893 milijonov dinarjev. Pri tem bomo morali po sprejemu nove avtomatske linije za obrat Zalog najprej povečati zmogljivost tiskanja.

Ce primerjamo načrt za leto 1970 in dosežke v letu 1952, vidimo, da bomo v 18 letih proizvodnjo povečali 20-krat, bruto produkt pa celo 23-krat, število zaposlenih pa samo 3,5-krat. V tem obdobju pa bomo vložili v povečanje zmogljivosti — v stroje in zgradbe — in mehanizacijo 3 milijarde 686 milijonov dinarjev.

Iz navedenega je razvidno, da podjetje ekonomsko utemeljeno vlaga svoja in družbena sredstva v razširjeno produkcijo.

REZERVNI STAREŠINSKI
KADER JLAPomanjkljiva
strokovna
vzgoja

Po nalogu predsedstva ZZB NOV Slovenije in v sporazumu z vojno komando je občinska organizacija ZROP Ljubljana Moste-Polje organizirala ob koncu leta 1963 testiranje rez. oficirjev in podoficirjev.

Treba je bilo ugotoviti, koliko so rez. oficirji in podoficirji seznanjeni z gradivom, predvidenim za obdelavo po načrtu in programu za to leto.

Pri testiranju je bilo ugotovljeno, da so rez. oficirji in podoficirji, ki so redno zasledovali in preučevali gradivo iz Vojnega informatorja in ostalih razpoložljivih brošur, z lahko- to odgovarjali na 18 vprašanj, ne glede na to, v kakšen rod vojske ali službo so razporejeni.

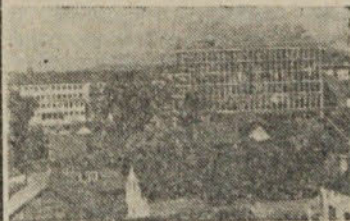
Splošna ugotovitev je, da so rez. oficirji kot celota v glavnem zadovoljili, čeravno je bilo tudi nekaj nezadostnih. Rezervni podoficirji pa niso zadovoljili, saj jih je 81,5 % odgovorilo z nezadostnim uspehom. Poudariti pa je, da so rezervni oficirji in podoficirji odgovarjali najslabše na vprašanja iz taktično tehničnih lastnosti orožja in druge tehnike; slabo so odgovarjali tudi na vprašanja iz topografije in poznavanja taktičnih znakov.

Rez. oficirji in podoficirji do sedaj niso bili dovolj pozorni na svoj strokovni dvig, slabo so se udeleževali tudi raznih seminarjev in praktičnih vaj na terenu.

Udeležba rez. oficirjev in podoficirjev na testiranju je bila zelo dobra (95 %), vendar je treba poudariti, da se nekateri kljub dvakratnemu pozivu in osebnim vabilom niso hoteli udeležiti testiranja. V bodoče bo take primere obravnavala komisija ter potrebne ukrepala.

V bodoče bo testiranje stalni, vsakoletni način preverjanja splošnega strokovnega znanja rezervnega starešinskega kadra JLA. Pri tem se bo upoštevala tudi udeležba in aktivnost na praktičnih terenskih vajah.

Zaradi tega je priporočljivo, da so vsi rez. oficirji in podoficirji naročeni na Vojni informator in da si nabavijo tudi brošure, ki so že izšle ali pa še bodo, ter vojne karte terena Ljubljana in bližnje okolice. To gradivo bodo morali temeljito proučiti, ker postaja individualno proučevanje snovi iz omenjene literature vedno važnejše za uspešno usposabljanje rezervnega starešinskega kadra JLA in za odgovarjanje pri testiranju in izvedbi praktičnih vaj na terenu.

PIŠI NAM KADARKOLI
NA NASLOV:

UREDNIŠTVO MSK,

OB LJUBLJANICI 42/III!

TELEFONIRAS LAHKO

PRAV TJA VSAK DAN

OD 7. DO 12. URE

NA ST. 36-690, INT. 8!

Podjetje Adria se je priključilo h KTH

Z novim letom se je podjetje ADRIA z Resljeve ceste priključilo h Kolinski tovarni hranil. Delavska sveta obeh podjetij sta se za pripojitev odločila zato, ker se bavita s sorodno proizvodnjo, čeprav je proizvodnja Adrie v primerjavi z obsegom proizvodnje KTH minimalna. Pri obeh podjetjih gre za enak tehnološki proces, čeprav zaposluje KTH 320 delavcev in znaša njen celotni dohodek po plačani realizaciji za preteklo leto blizu dve milijardi in pol, medtem ko zaposluje podjetje Adria samo 6 delavcev s celoletnim dohodkom po plačani realizaciji dobrih 23 milijonov dinarjev.

Podjetje Adria doslej ni moglo razširiti obsega poslovanja zaradi neustreznih prostorov in pomanjkanja sredstev; s pripojitvijo pa so dane mož-

nosti za povečanje proizvodnje slada in kave — to pa je predstavljalo osnovni proizvodni artikel tega podjetja.

Za razširjeni obseg proizvodnje so dani vsi pogoji zaradi organizirane prodajne službe Kolinske tovarne hranil na ozemlju naše države na eni strani in s sproščenimi proizvodnimi kapacitetami na drugi strani, kar bo imelo za posledico dvig produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja. Kolinska tovarna hranil razpolaga s sodobnimi polnilno-zapiralnimi stroji za embalaranje, medtem ko so pri podjetju Adria opravljali to delo kar ročno. Vse to bo omogočilo sodobno nudenje komercialnih uslug po mnogo sodobnejših in ugodnejših pogojih ter po potrebah današnjega tržišča.

J. Grčar

MOŠČANSKA SKUPNOST

Kronika

VEČ DIREKTNEGA IZVOZA

— Tovarna Saturnus si uspešno utira pot tudi na tuja tržišča in ima v načrtu za l. 1964 samo direktnega izvoza za skoraj 200.000 dolarjev.

ZA BOLJŠO KAKOVOST KRUHA

— V živilskem kombinatu Žito so začeli natančneje kontrolirati kakovost kruha in so zato že pred mesecem uvedli laboratorijske analize, da bodo tako lahko spremljali delo svojih pekarn v težnjah za čimboljšo kvaliteto. To bo tem pomembnejše, ko bo čez nekaj mesecev začela obratovati nova pekarna z zmogljivostjo 40 ton kruha dnevno. Upati je torej, da bo vsak kilogram kruha potrošnikom kar najbolj teknil.

INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Načrt investicijskega vzdrževanja tovarne celuloze in papirja Vevče-Medvode za leto 1964 je potrjen v skupni vrednosti 254.014.000 din. Od tega bo porabil obrat Vevče 191 milijonov 812.000 dinarjev, obrat Medvode pa 62.202.000 din. Kalkulativna stopnja znaša 3,3% od nabavne vrednosti osnovnih sredstev. Vsota za investicijsko vzdrževanje je videti na prvi pogled velika, vendar je pri izrabljenih in starih osnovnih sredstvih dokaj nizka.

PODJETJE IN INŠTITUT

Inštitut za celulozo in papir, ki je imel vsa leta svoje delovne prostore v Vevčah, se je preselil v nove prostore v Ljubljani, blizu Tehniške šole, Bogovičeva št. 8.

DS podjetja je sklenil, da se vsa osnovna sredstva podjetja, ki jih je inštitut uporabljal, brezplačno prenesejo na to ustanovo, razen klimatske naprave — to bo inštitut do nadaljnjega še uporabljal, vendar kot izposojeno osnovno sredstvo.

Delavski svet je sodil, da je ta način sodelovanja koristen za podjetje in ustanovo.

NOVO SKLADIŠČE ŽITA

— Kolektiv živilskega kombinata Žito je pred meseci slavil novo delovno zmago — v svoje upravljanje je sprejel novo centralno skladišče na Smartinski cesti s 6144 m² skladiščne površine in svojim industrijskim tirom. Potrošnikom bodo lahko sedaj postregli ob vsakem času in z vsemi vrstami izdelkov, ki jih proizvaja podjetje v široki in bogati izbiri.

DVIG PROIZVODNJE IN SKRB ZA ČLOVEKA

— Samo v oddelku tehničnih predmetov tovarne Saturnus predvidevajo letos naslednji dvig proizvodnje in pogonov za to: po količini (v tonah) bodo napravili za 64% več, po vrednosti (v dinarjih) za 41% več, število zaposlenih bo večje za 45%, vrednost proizvodnje na enega zaposlenega pa se bo povečala za 10,9%; fizični obseg proizvodnje na zaposlenega bo večji za 13%, vrednost tone izdelkov bo nižja za 2%, na tono izdelkov pa bo zaposlenih 11,4% več delavcev. Za vse to bo treba uporno delati tako na področju naročil in dobav kot surovin, kooperacije in proizvodnje — tu še posebej glede kakovosti izdelkov v odnosu na količino ter obravnavanju na zmogljivosti strojev pa pri vsem tem ne pozabiti na glavni faktor vsega tega: človeka!

Štepanja vas: pred začetkom gradnje

Če govorimo o problemih življenja na terenih, zlasti s področja komunalne pa tudi politične dejavnosti, jih nikjer ne manjka.

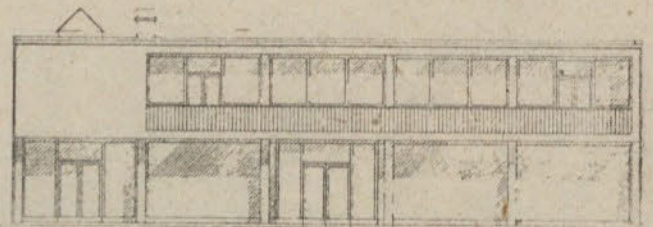
Tehnični razvoj hiti, naseljenost in prirastek prebivalstva se večata mi pa skušamo kriti potrebe prebivalstva. Toda splošna ugotovitev, da potrebe hitreje naraščajo kot naše materialne zmogljivosti, postavlja odgovorne ljudi pred dokaj težke naloge. Od vseh upravičenih potreb je treba izločevati najnujnejše in le-te vskladiti z možnimi finančnimi sredstvi.

Popolnoma pravilno je, da se v takem stanju, kjer potrebe

potrebe terena. Stari dom je prevzela tovarna Šumi in ga že adaptira. V njem bo nov proizvodni obrat kandiranega sadja, ki bo poleg ostale koristnosti omogočil tudi zaposlitev nove delovne sile tega terena.

Med prebivalci vlada precejšnja pripravljenost za sodelovanje pri gradnji tega nujnega in važnega objekta. Dosedaj so prijavi pripraviljenost opraviti ok. 7000 ur prostovoljnega dela, prevozov za 200 m³ materiala, nekateri pa so že dali denarne prispevke.

Prilicje objekta je namenjeno za samoposredno trgovino, prvo nadstropje pa za

preraščajo zmogljivosti, odloča o prioriteti posameznih gradenj na določenih področjih, glede na naslednje elemente: potreb, sredstva, ki so na terenu in pripravljenost občanov sodelovati pri reševanju nekega problema.

Teh oz. takih problemov je več tudi v Štepanji vasi. Prebivalci tega terena, ki jih je preko 1200, najbolj občutijo nezadovoljivo preskrbo s prehrabeniimi artikli in potrebo po družbenih prostorih. So pa tudi drugi problemi — zlasti uslužnostne obrti (frizerska, čevljarska, šivilska), pereče je tudi vprašanje spomenika itn.

Zbor volivcev in SZDL sta že pred tremi leti ugotovila to dosti kritično stanje. V prvi fazi sta se odločila, da bi z gradnjo novega objekta rešila najbolj pereče vprašanje potrošniškega centra in družbenih prostorov. Objekt kot celota pa bi bil posvečen spomenu žrtvam fašizma. Spomenik bi simboliziral relief na čelni strani zgradbe, ob vhodu v avlo pa bi bile vzdane marmornate plošče z imeni žrtev. Zbor volivcev je tudi izvolil gradbeni odbor, ki je takoj začel z delom. Do danes je gradbeni odbor opravil skoro vsa pripravljalna dela na gradbeni dokumentaciji in že zaprosil za izdajo gradbenega dovoljenja.

Začetek gradbenih del se je sicer nekoliko zavlekel, ker ni bilo razčiščeno financiranje in ker ni bilo urejeno vprašanje starbga doma TVD PARTIZAN v Štepanji vasi, katerega je zbor volivcev sklenil odtujiti zaradi neuporabnosti za

družbene prostore s stanovanjem za oskrbnika.

Celotni projekt gradbenih in obrtniških del znaša po predračunu 60.000.000 dinarjev.

Načrt financiranja, tega predračuna je zasnovan na naslednjem:

	dinarjev
lastna sredstva	13.000.000
trgovsko podjetje	30.000.000
posojilo stanovanjskega sklada	5.000.000
posojilo ali dotacija obč. skupščine	12.000.000
Skupaj	60.000.000

Vse stroške, ki so nastali doslej s projektiranjem, urejanjem zemljišč in ostalih stvari, je plačala SZDL Štepanja vas iz svojih sredstev.

Kolikor se med gradnjo ne bi podražile usluge, bo prispevek prebivalcev s prostovoljnimi delom vplival na pocenitev gradnje, oziroma na zmanjšanje posojila.

Načrt financiranja je načeloma obdelan, ni pa še sprejet. Razgovori s komuno in trgovskim podjetjem so v teku. Odgovorni organi in komuni kakor tudi trgovsko podjetje PREHRANA kažejo do problema precejšnje zanimanje. Upamo, da bodo ti razgovori v najkrajšem času ugodno zaključeni, kar bi omogočilo že to pomlad pričetek gradbenih del.

Z ureditvijo tega objekta bi bil rešen velik problem terena Štepanja vas, ki je bil predmet razprav na vsakem zboru volivcev in bi bilo potrebam tamkajšnjih prebivalcev v večini tudi zadoščeno.

MINUTE BOJA ZA ŽIVLJENJE

Skupina 5 otrok je šla pred nedavnim krmit fazane. Bilo je v nedeljo popoldne ok. 16. ure, ko so se vračali preko zaledenelega savskega rokava pod Jaršami. Mračilo se je že. Kakih 100 metrov vstran so okoliški fantje komaj še videli »puck« — igrali so hokej, kar tako, za zabavo — eni z drsalkami, drugi brez njih.

Tedaj se je razlegel krik: »Hoooj! Pomoč!« Osemnajstletni Janez Srakar iz Tomačevega, eden od navdušenih hokejistov, ni nič pomišljal. »Nekomu se je moral udreti led pod nogami,« pripoveduje. »Pustil sem vse in skočil v smeri krikov. Ledna plošča se je tanjšala in začel sem se plaziti po trebuhu. Še malo — tedaj pa se je vdrlo tudi meni. Voda mi je bila čez glavo, toda deklico — pozneje sem zvedel, da je bila to 8-letna Anka Šturm, učenka I. razreda osnovne šole v Jaršah — sem že držal. Imela je srečo: luknja v ledu je bila majhna, a vseeno se je pokazala na istem mestu ven! Zaplaval sem — bolje otepal z vsemi štirimi, kajti obleka in drsalke so me ovirale in sproti se mi je lomil led pod mano — vendar sem le nekako dosegel tla pod nogami. Brž sem podal deklico drugim, nato pa sem še sam zlezal na breg. Kot sem kasneje zvedel, so deklico odpeljali v bolnišnico, toda že čez nekaj dni se je vrnila v domačo oskrbo. Sam pa sm sedel na kolo in se vrnil približno poldrug kilometer domov — in, verjamete ali ne, niti prehladil se nisem. Naslednjega dne sem šel redno v službo.«

Janez je kovinostiskar v Črnučah in ko je vse to mirno pripovedoval, so ga prekinili sošolci, s katerimi se je zbral na intimnem sprejemu v občinski skupščini: »Najbrž je ne bi nihče rešil, če je ne bi on!«

Na sprejemu se je Fani Tomičevićeva v imenu obč. skupščine zahvalila Janezu Srakarju za požrtvovalnost in poudarila svetel pogled tovarištva, ne samo humanizma, ki naj vedno preveva našo mladino. V imenu obč. komiteja ZMS je rešitelja mlade občanke pozdravil predsednik J. Smigoc, pionirji-sošolci pa so povabili Janeza na eno od svojih pionirskih prireditiv, ki jih bodo imeli na šoli, saj bo Janezov pogled tudi prispeval svoj del k oblikovanju naših najmlajših.

Na sliki: Janez Srakar in rešena Anka v domačem tovariškem vzdušju pri igri.

OBISK V KRANJSKI ISKRI

— Mladina Saturnusa se je pred časom posvetovala s tovariši iz kranjske Iskre o problemih, ki so zanimale obe delegaciji glede na položaj in vlogo mladine v obeh podjetjih. Izmenjava izkušenj in mnenj bo lahko koristila oboima mladinskima aktivoma pri njunem delu.

VEDNO ZNOVA AKTUALNO

V zadnjih številkah glasila kolektiva SAP je dvoje vestí o sklepih PE Gorenjska, da bo v bodoče v določeni meri skrbela za osnovni šoli Križe in Duplje. Pionirji da bodo večsah prisostvovali sejam DS in se spoznali z delom, dobili opremo za tehnični delavnici in zbirki knjig. Delovnim kolektivom pa bodo učenci nudili programe ob prireditvah in proslavah.

Vsekakor je to zgled, ki mu valja posvetiti pozornost tudi s strani drugih kolektivov.

Udoben zimski oddih v Kranjski gori

Počitniški dom delovnega kolektiva SATURNUS v Kranjski gori je ponos vseh članov, ki ljubijo naš gorski svet pozimi ali poleti. Smučanje na pobočjih Vitranca, sprehodi in izleti v Planico, na Vršič in druge izletniške točke so sestavine rekreacije v Kranjsko gori.

Dom stoji v gozdiču nad elektrarno in kopalniščem Jasna. Oskrbovan je v zimski poletni sezoni, ima 18 ležišč v sobah z dvema ali štirimi posteljami in 14 postelj na skupnem ležišču; s španskimi stenami in zavesami pa je tudi to tako mično urejeno, da se človeku razblinijo neprijetni občutki in pomisleki o klasično urejenih skupnih ležiščih z lesenimi pogradi.

Dnevni penzion 1.300 dinarjev za odrasle in 700 dinarjev za otroke do 10. leta zmore vsakdo, še posebej, če je upravičen dobiti regres za letovanje.

Prehrana je urejena tako, da dopustniki lahko čimbolj izkoristijo svoj prosti čas. Obilen zajtrk je med 8.30 in 9.30, kosilo od 15. do 16. ure in večerja med 19. in 20. uro. Tak urnik je gostom zelo všeč, zadovoljni so tudi s hrano.

Vse proste zmogljivosti so na voljo tudi interesentom izven kolektiva. Cena penziona je ista!

Informacije lahko dobite po telefonu (33-666) ali če se osebno ogledate v tovarni SATURNUS.

POUDAREK: VEDNO VEČJA STROKOVNOST

— V Saturnusu se globoko zavedajo, da bodo lahko uresničili porast letnega bruto produkta s 6,5 milijard v letu 1963 na 8,2 milijard v letošnjem letu in na 18 (!) milijard v 1970. letu predvsem s strokovnimi kadri. Posvečajo jim vedno večjo pozornost in jih bodo do 1. 1970 v večji meri vzgojili sami!

SATURNUSKI KONSTRUKTOR MERŠOL: ODLIČNO!

— Tovariš Meršol je v Saturnusu konstruiral del sušilne peči, ki si jo je — po izdelavi in sestavi tovariša Ketteja s sodelavci — ogledal strokovnjak podjetja Concen-ter. Po uspešnih poskusih je g. Stall izjavil, da bo celotna naprava med najmodernejšimi in najboljšimi v Evropi.

ZA 51,4% VEČJA PROIZVODNJA

— Tudi v proizvodnji embalaže so si v Saturnusu postavili osnovni načrt, po katerem bodo predelali 8,605 ton pločevine, proizvodnjo pa povečali za 51,4%.

TRETJA NAGRADA POČITNIŠKE ZVEZE MOSTAM

Nedavna okrajna skupščina Počitniške zveze Slovenije je nakazala smernice za razvoj te mladinske turistične organizacije v bodoče. Naša občinska organizacija, ki deluje že tretje leto, je na zadnjem tekmovanju — razpisalo ga je okrajno vodstvo te organizacije — prejela tretjo nagrado. Na okrajni skupščini prve nagrade niso podelili, drugo pa je prejel občinski izvršni odbor iz Ribnice. Mimo tega smo prejeli tudi pohvalo za lepo število izletov in potovanj.

Med najboljšimi osnovnimi organizacijami — družinami — se je doslej posebej odlikovala družina v tovarni SATURNUS; tu so namreč uspeli privabiti v organizacijo nad sto mladih delavcev in uslužbencev. Zanimivo je tudi to, da smo v naši občini prvi v okraju ustanovili družino v stanovanjski skupnosti. Predlanskim smo se vključili v Počitniško zvezo mladi delavci, študentje, vajenci in dijaki s področja Zelene jame. Lani pa so na občinskem tekmovanju dosegli prvo mesto. V tej družini priredijo letno največ izletov: radi gredo na morje, pa tudi v gore radi zahajajo.

J. Grčar

ZDRAVNIK IN MI**DEŽURNA SLUŽBA**

PIŠE DR. B. MOŠKON

Z združitvijo zdravstvenih domov Moste in Polje v enoten zdravstveni dom dr. Miha Kamina smo razpravljali na številnih strokovnih sestankih tudi o bodoči dežurni službi na tem obsežnem terenu. Dolgo je prevladovalo mišljenje, naj bi potekala dežurna služba v obeh ambulantah — Mostah in Vevčah — vzporedno. Zmagala pa je misel, da mora biti tudi dežurna služba združena. Tako je odpadla dežurna služba v Polju, ki bi lahko začela lepše delovati šele v novih prostorih vevškega doma. Odgovornost in teža vsega dela je bila na ta način prenešana v Moste.

V osnutku statuta občine Ljubljana Moste-Polje govori čl. 100 o osnovni zdravstveni pomoči v ordinacijah splošne prakse zdravstvenih domov in obratnih ambulant, o obiskih zdravnikov na domu in o strokovni negi bolnika na domu. Tu je mišljen predvsem redni delovni čas. Za izredni delovni čas, nedelje in praznike in za čas, ko prenehamo z rednim delom splošne ambulante, pa uvaja zdravstveni dom redno dežurno službo za občane, ki v tem času hudo obolijo in jim je potrebna nujna zdravniška pomoč. Redna dežurna služba pa je lahko pojačana ob izrednih stanjih ali epidemijah, po predhodnih dogovorih itn. Naloge dežurne službe so torej številne:

a) nuditi bolniku nujno zdravniško pomoč v ambulanti ali na domu,

b) izvesti neodložljivo nadaljevanje zdravljenja v dežurni ambulanti ali na bolnikovem domu po naročilu katerikoli lečečega zdravnika na področju občine ali celo izven nje,

c) pravilno posredovati nadaljevanje v rednih ambulantah bolnikom, ki so oboleli med dežurno službo,

d) skrbeti za celoten teren enako po kriteriju nujnosti itd. Ker odločitev zaradi pomembnih podatkov čestokrat ni lahka že pri naročanju obiska, bodisi osebno ali pa preko telefona, bo hitrost in priprava za naročeni obisk v dobru meri odvisna od tega.

Kako naročimo obisk? Vedno moramo vedeti:

1. Kdo je bolnik? Tu je potrebno točno povedati ime in priimek ter starost.

2. Kje je bolnik? Navesti je točen naslov, vas, ulico, hišno številko, ev. kako se po domače pravi.

3. Kaj je bolniku? Čim boljše so podatki, tem boljše sliko si bo ustvaril zdravnik in se za obisk tudi bolje pripravil. Navesti temperaturo, puls. Kaj smo pri bolniku opazili, npr. hude bolečine z bruhanjem, visoka temperatura, kašelj, krvavkast izpljunek itn.

4. Kako se pride do bolnika? Npr. Reka gozd št. 7, Čakal vas bom v Vel. Trebeljevu št. 1, z lučjo, nato krčeva peš še eno uro. Ali: Z avtom ni moč priti, z mopedom lahko. Naznačiti je tudi markantne stavbe npr. pri gasilnem domu ali zadruženem domu, pošti ipd. Ko poveste številko, pomislite, ali je stara ali nova in ali sploh visi na hiši!

Nujnost klicanja dežurnega zdravnika na domu si oglejmo na nekaj primerih. Bralec pa naj si ustvari sliko o tem sam.

Poziv po telefonu: Prosim za nujen obisk k otročku, ima visoko temperaturo, kašlja, hrope. »Za otročka gre,« si pravi zdravnik, se vsede na moped in odvrvi po zasneženi cesti. Ko ugotovi hišno številko in

potrka na vrata, se ne oglasi nihče. Previdno odpre vrata, prižge luč in opazi v hladni, nezakurjeni sobi otročka, kako prestrašeno kukka iz jasec. Kje neki je mati ali varuh? Nikogar! Pa pride k vratom sosed. »Ja, če mene ne bi bilo tukaj, bi bil ta otroček še huje bolan. Mati se bo vrnila verjetno zgodaj zjutraj, kot običajno zadnje dni — s plesa.« Najprej je bilo potrebno otročka močno zaviti, ga prenesti v toplo sobico k sosedu, ga pregledati in začetj zdraviti. Toda ni bolan samo otrok, boleha tudi okolje. Sicer redek, a morda poučen primer. Zaradi takega okolja pa je trajal obisk dosti dalj časa, kot je bil približno predviden.

2. V neki hiši se je vnel hud prepir. Oče je prijel hčerko za glavo in jo butal ob steno. Sredi trdega spanja se je na moč prestrašil sosed, ki se je čutil življenjsko ogroženega. Zagrabil je za telefonsko slušalko in poklical najprej rešilni avto, nato pa še zdravnika. Zdravnik je bil kmalu na mestu. Vendar je rešilni avto že odpeljal zdravega očeta, hčerka pa je bila povabljena v ambulanto lepo peš.

3. Nevešč gobar je po hitrem pouku o spoznavanju gob sam zašel v gozd. Dasi so ga prijatelji opozarjali, naj ne nabira drugih gob razen jurčkov ker mu sicer preti nevarnost, da bodo zagledali bralci časopisov njegovo ime napisano na zadnji strani in črno obrobjeno, mu ni upadel pogum. Nabral je po njegovem mnenju »ta prave« gobe in si jih sam pripravil, ne da bi se prepričal, ali so užitne. Ko je zabrel telefon, smo slišali naslednji poziv: Nekako 3 ure po zaužitju gob je zbolel kar naenkrat, sredi najlepšega zdravja. Bruha, ima drisko, krče, ima že motnje zavesti, ne vidi več dobro, težko diha itd. Prva pomoč, ki si jo je sam nudil z živalskim ogljem in odvajalnimi čajem, je bila brezuspešna. »V gobarski sezoni smo,« pomisli zdravnik in avto že drvi. O okusih ne razpravljajmo!

Dežurna služba naleti tudi na težave. V novem bloku na neki cesti vljudno vprašate, kje je številka 2. »Hm,« pravi možak, »tam blizu bo kjer je ena.« Toda iskalec te številke bo zaman kot atlet tekal ob hiše do hiše in nadlegoval prebivalce v popoldanskem počitku z nepotrebnimi vprašanji. Številke 2 le ni, čeprav je iskalec preiskal tudi nekaj dvorišč. Konec koncev pa ti v istem neoštevilčenem bloku povedo, da je tu vendar številka 2.

Sedaj pa majhen pomislek! V bližini zdravstvenega doma v Mostah je 45 ulic oddaljenih 1,5 km in 28 ulic oddaljenih do 3,5 km. Smo v pozni noči, mrz, dež. Ali naj vohamo številko, ki je ni? Toda to je še vedno blizu. Pomaknimo se nekoliko v hribe, npr. v Dolgo brdo, kjer leži možak s težko pljučnico. Samo do Volavelj je 27 km, od tu pa peš po grapi navzdol in naj bo še noč in dež, blato preko členkov, še kako uro. Hiše so tod raztresene, potreben je vodnik. Izguba časa za ta zelo oddaljeni obisk bo zelo veliko, napor pa tudi ne majhen.

Pa pravimo, ko bi bili le hribi ovira. Tam nam zopet Sava preplavi bregove in v Dolsko moramo včasih preko Jevnice, Senožeti in nazaj; vse do Zagorice in Križevske vasi sega naš teren.

Zdravnik triazira torej po primerih nujnosti. Manj nujni obiski ali celo posveti bodo morali pač čakati, saj sloni odnos bolnik — zdravnik na zupanju.

Odkar so v šolah higieni kot učnemu predmetu tako rekoč zaprli vrata, se to marsikje pozna. Pred lepim pisanjem o čistoči moraš marsikje pripreti oči. Celu na zdravniški pregled za vstop v službo ne pride človek čist, dasi ve, da se bo srečal z zdravnikom. Ne boste verjeli, da čistočo dosežemo včasih šele po nekaj prošnjah. Kje je napaka? Ko sem nekoč predaval v neki šoli o higieni oblačil, so v sosedni trgovini v nekaj dneh razprodali vse otroško perilo. Otroci le-tega sploh niso poznali. Pravimo: Zelo smo blizu Ljubljane! Vedno priporočamo, naj dežurni zdravnik ne čaka, da bo gospodinja najprej krepko, kar v treh vodah pomila umivalnik, iskala po raznih predalih čisto brisačo ali milo. Vse to naj bo vnaprej pripravljeno in samo po sebi razumljivo.

Poglejmo sedaj številke o obiskih v dežurni službi za leto 1963:

Skupno je bilo izvršenih 1426 pregledov, 1281 storitev in 1676 obiskov. Od obiskov je bilo 1059 nočnih in 617 nedeljskih. Pri tem niso všteti obiski za mesec januar in februar za teren bivšega zdravstvenega doma Polje.

Številke torej niso majhne. In sreča je, da v preteklem letu ni bilo večjih epidemij!

Ob koncu še nekaj nasvetov!

1. Kadar si bolan med tednom, se zateci po pomoč v splošno ambulanto in ne odlašaj do noči, ker je tudi nabava zdravil ponoči težja.

2. Ne odlašaj z laboratorijskimi in drugimi pregledi do nedelje in praznikov, ker je dežurna služba brez laboratorija in rentgenskega aparata.

3. Vratarji podjetij naj bodo dobro uvedeni v dobro in hitro obveščanje, podjetja sama pa naj uvedejo dobro prvo pomoč v EE.

4. Športna društva lahko naročajo dežurno službo za prvo pomoč tako kot ostali teren. Kolikor hočejo imeti dežurnega zdravnika na svojem terenu za ves čas tekme, morajo imeti za to posebno dovoljenje oziroma posebnega športnega zdravnika.

Čas delovanja dežurne službe je naslednji:

Zdravstveni dom dr. Miha Kamina, Moste, Prvomajska 11 — tel. št. 365-07

- dežurna služba ob delavnikih: od 19.30 — 7. ure;
- dežurna služba ob nedeljah in praznikih: od 7. ure preko nedelje oz. praznika do 7. ure zjutraj naslednjega dne;
- dežurna služba ob nedeljah in praznikih:
 - v ambulanti Moste: od 8 — 9.30.
 - v ambulanti Vevče: od 9.30 — 11. ure; tel. št. 383-221.

Dr. Boris Moškon

50 let skupnega življenja

Dne 8. januarja sta 69-letna Jera in 73-letni Anton Kocjančič praznovala petdesetletnico poroke. Pol stoletja je dolga doba, celo če je življenje prijetno in brez skrbi, kar za Jero in Antona Kocjančiča ne velja. Njuna življenjska zgodba je taka, kot je zgodba mnogih naših delavskih družin. Trdo delo in neprestana skrb za otroke in vsakdanji kruh, zavest, da si odvisen samo od dela svojih rok — to je njuna življenjska zgodba skozi 30 let, ko sta si utvarjala svoj dom.

Anton, ki si je moral že od mladih let sam služiti kruh, je bil delavec v vevški papirnici, žena Jera pa je morala doma skrbeti za številno družino. Vendar je še našla časa za delo na polju in za nabiranje gob in borovnic, s čimer je prislužila kak skromen dinar, ki je z njim prispevala k 8-članski družini, da se je lahko prebijala skozi življenje.

Ze pred vojno napredno usmerjena sta tudi med vojno sodelovala v narodnoosvobodilnem gibanju, kateremu so se priključili tudi njuni štirje odrasli otroci. Hiša pa je bila vedno odprta za aktiviste, hranila material, pripravljen za partizane, in po svojih močeh tudi gnotno prispevala svoj delež neenakemu, a zmagovitemu boju.

Po 44-letnem delu v papirnici je Anton 1950. leta odšel v zasluženi pokoj. Vendar tudi tedaj ni miroval, temveč je vedno rad priskočil na pomoč povsod, kjer je bilo treba.

Zivljenje jima je vse preveč rado prinašalo samo delo in skrbi, vendar sta jih z dobrim medsebojnim razumevanjem in voljo vedno znala prebroditi in sta na jesen življenja lahko zadovoljna s svojim delom in srečna med svojimi otroki in številnimi vnuki ter pravnuki. Pridružujemo se številnim čestitkam in jima želimo še mnogo let srečnega življenja.

8. MAREC

Ob osmem marcu, dnevu revolucionarnih akcij naprednih ženskih množic, se nenehno utrjuje mednarodna solidarnost v boju za politično in ekonomsko enakopravnost žensk.

Zveza komunistov Jugoslavije se je vse od svoj ustanovitve skladno z načeli znanstvenega socializma bojevala za pravice delovnega ljudstva in tako tudi za politične in ekonomske pravice žensk, zato jih je kot enakopravne pritegovala v svoje borbene vrste.

V tovarni Saturnus je bilo močno žarišče sindikalnega gibanja, ki ga je vodila partija preko svojih poštvalnih članov: Franca Leskovška, Angelce Ocepke, Pepce Kardejeve in drugih. Ob njih se je krepila naša razredna zavest in nas združevala v kolektiv, ki je v raznih — tudi politično tveganih akcijah — dosegel velike uspehe. Pravice do plačanega letnega dopusta, porodniški dopusti, organizirana prehrana z opoldanskim obrokom in še mnogo drugih pridobitev so bili rezultat dolgotrajnih bojev, ki so se pogostokrat odvijali in manifestirali tudi v okviru praznovanj, kot so osmi marec, prvi maj in drugi pomembni dnevi oz. obletnice.

Po zmagi revolucije pri nas potekajo ob praznovanju osmega marca obširne razprave o gospodarskih in družbenih uspehih in o položaju žensk v naši stvarnosti. Uspehi, ki smo jih pri tem dosegli, niso majhni. Naš družbeni razvoj s spremembami v proizvodnji in družbenih odnosih vsebuje polno afirmacijo ženske kot osebnosti ter osnove njene dejanske osvoboditve.

Nagel proces gospodarskega razvoja in družbenih služb omogoča zaposlitev vedno večjega števila žensk. Tako je v naši občini od skupnega števila vseh zaposlenih 54 odstotkov žensk, 40,6 odstotkov pa jih je v odnosu na skupno število aktivnega prebivalstva. Ob tem pa se že nekaj let pojavlja problem njihove strokovne usposobljivosti. Analize kvalifikacijske strukture kažejo, da imajo ženske, zaposlene v naših delovnih organizacijah, zelo nizek nivo strokovnega znanja. Zato je razumljivo, da so le redke tiste, ki so zaposlene na vodilnih delovnih mestih.

Delitev dohodka po delu in sistem ekonomskih enot stimulira kolektive in posameznike. Kako se v teh kvalitativno novih odnosih znajde zaposlena ženska, ki glede kvalifikacije zaostaja za moškim, nam je poznano.

To vprašanje je tesno povezano z udeležbo in položajem žensk v delavskem in družbenem samoupravljanju. Preteklost, ki ni dala ženskam dovolj možnosti za šolanje in strokovno usposabljanje, je prav v tem pustila dediščino, ki še danes postavlja žensko v neenak položaj. V interesu družbene afirmacije in ekonomske samostojnosti žensk samih je, da se strokovno usposablja na delovnem mestu in se ustrezno šolajo. Pri tem pa je treba opozoriti tudi na zastarele nazore mladih deklet, staršev in drugih, ki menijo, da so za ženske primerna le nekatera poznana delovna področja in se zato vse pre malo odločajo za razne tehniške poklice, ki bodo izredno pomembni v našem nadaljnjem splošnem razvoju.

Iz statističnih podatkov občinske skupščine je razvidno, da je v naši občini 66,7 odstotkov družinskih skupnosti, kjer sta zaposlena oba starša. Kar 70,5 % je zaposlenih mater, ki imajo šoloobvezne otroke. Skladno s spremembami v družini, ki jih povzročata družbeni razvoj, in skladno z našo težnjo, naj bo ženska produktivna na delovnem mestu, moramo širiti otroško varstvo. V obstoječih varstvenih ustanovah pa imamo le 15,5 odstotkov vseh otrok zaposlenih staršev.

Razvoj industrije in pospešene stanovanjske gradnje ter visoko število zaposlenih žensk v naši občini terjajo večja vlaganja v razširitev otroškega varstva. To pa je ob sedanjem sistemu delitve dohodka v občini domala nemogoče. Zato bo treba v bodoče določiti namenska sredstva in z dolgoročnimi krediti zagotoviti večja vlaganja v nove investicije in vzdrževanje objektov otroškega varstva.

Fani Tomičević

Kaj storiti?

Mnogo pišemo in govorimo ob raznih prilikah o skrbi za matere in otroke, vsako leto imamo tudi teden matere in otroka, teden Rdečega križa itn. Pobiramo prostovoljne prispevke, razdelimo kakšno malenkost itn. So pa še druge stvari, katere bi bilo treba tudi videti in kaj ukreniti.

Ne vtikam se rad v tuje družinske probleme, vendar se čutim dolžnega pomagati otrokom, ki so pomoči potrebni.

Gre za primer, za katerega sem zvedel pred kratkim. Mati osmih ali devetih otrok mora hoditi v službo, da jih lahko preživi. Oče je pijanec, ki vso svojo plačo zapije — razen najemnine za stanovanje, ki mu jo odtrgajo pri plači; še otroške doklade je zapravljaj, dokler jih ni mati pred nekaj meseci prepisala na svojo plačo.

Pomislite: sedem ali osem otrok pošiljati v šolo! Kje naj dobi sredstva, da bi za toliko

Občani pišejo...

otrok dostojno skrbela njihova mati sama? Kako je to hudo za mater, ki se mora sama mučiti za otroke, hoditi v službo, garati doma, vrh vsega pa pride oče pijan domov, razgraja, hoče dobro jesti, čeprav ne da nič za hrano, pretepa zgarano ženo in ji celo grozi, da jo bo ubil. Torej celo njeno življenje ni več varno!

Zato se sprašujem, kaj menijo o tem naše organizacije: Društvo prijateljev mladine, Socialistična zveza, Rdeči križ itn.? Kaj menijo o tem sosedeje? Ali se jim nič ne smilijo otroci in mati? Ali se ne da tukaj pomagati? Toliko organizacij in organov imamo, pa vendar dopuščamo, da se dogajajo take stvari.

Slape

Tovarna kemičnih izdelkov

ARBO

LJUBLJANA-PODGRAD

POLLETNI UČNI USPEHI

Brez nezadostne je bilo ob polletju približno 3/4 naših otrok v osnovnih šolah, v gimnaziji pa za 10 % manj. Seveda je odstotek pozitivnih na nižje organiziranih šolah, kjer so sedaj večinoma otroci samo v prvih štirih razredih, precej boljši kakor na popolnih osnovnih šolah, kar je razumljivo, ne pa razveseljivo.

Uprave šol navajajo naslednje vzroke, da uspeh ni boljši:

Pouk v dveh, ponekod celo v treh izmenah, razne odsotnosti učiteljev, pomanjkanje kvalificiranega učnega kadra, zamude vozačev (posebno v Polju, vaje za razne nastope, pomanjkanje telovadnic, neopravičeni izostanki učencev, pomanjkanje nekaterih učbenikov (za angleščino, jezikovna vadnica, srbohrv. berilo), slaba in nezadostna oprema učilnic za tehnični pouk in gospodinjstvo ter fiziko, slab vpliv napredovanja učencev z nezadostnimi ocenami zlasti iz tuje jezika, matematike, fizike, saj lahko gradimo in širimo svoje znanje le na že pridobljeni in utrjeni snovi, ne pa na neznanju, dalje obsežen in zahteven učni načrt, nepaz-

ljivost, brezbriznost, nedisciplinarnost otrok, zanemarjanje domačih nalog, v šolo prihajajo nepripravljene, pa tudi tam jim ni dosti mar, da bi sledili, posebno še, če komaj čakajo, da bodo dovršili šolsko obveznost. Mnogi učenci tudi izgubljajo precej časa z vožnjo z avtobusi, uporabljajo jih za domače delo, so prezaposleni, preutrujeni, dostikrat prezeblji, neprespani. Tudi zaposlenost staršev (obeh) je kriva, da se otroci potikajo okrog brez nadzorstva (skoraj polovica otrok je brez nadzorstva), mnogi nimajo pravega prostora za učenje doma, neredno prehrano, slabe stanovanjske pogoje, saj mnogi nimajo niti lastnega ležišča. V tem pogledu bodo nastajajoči varstveni oddelki prav gotovo odigrali pomembno vlogo. Imamo sicer po šolah vpeljano dodatno pomoč, ki je namenjena zlasti slabšim učencem, toda prav ti se je izogibljajo. Življenje se razvija z vedno večjo naglico in je to čutiti tudi pri izvajanju učnega načrta zaradi ogromnega gradiva, kjer morda tudi učitelji ne znajo izluščiti najpotrebnejšega.

In učitelji? So prizadevni, se pripravljajo za pouk, se trudijo pri razlagi, toda vsak nima vsega potrebnega, da bi jih mogel z živo razlago pridobiti za svoj predmet, ki bi naj ga ne samo »obravnava«, temveč z njim tudi vzgajal in pri tem uravnaval njihovo kipečo mladost v potrebno zanimanje za šolske predmete, katerih osnova je več ali manj potrebna za vsak poklic.

Zavod za prosvetno pedagoško službo skrbi tudi za izpopolnjevanje in seznanjanje učnega kadra z novimi dognanji na področju pedagoške teorije in prakse in prireja razne razredne in strokovne aktivne in seminarje, katerih se z nekaterih šol bolj z drugih manj pridno udeležujejo. Treba bo res izrednega prizadevanja vseh učiteljskih zborov, da bodo s preizkušenimi metodami dajali in utrjevali predpisano snov in dosegali boljše rezultate.

Starši, šolski odbori in razne organizacije pa jih morajo pri tem težavnem, a tako odgovornem delu na vsakem koraku podpreti.

Jok

ŠOLA	št. odd.	m.	Učencev				Izdelali z				Brez nezad. v %	Imajo nezadostne				Neoc. št.	Srednja oc. šole	Obisk. v %	
			ž.	sk.	pon.	odl.	pd.	db.	zd.	skupno		1	2	3 + več	skupno				v %
Vide Pregarc	37	607	611	1218	79	170	348	335	40	893	73,32	123	68	133	324	26,60	1	3,49	97,14
Ketteja-Murna	32	528	483	1011	57	110	258	297	35	700	69,24	116	70	117	303	29,97	8	3,41	96,65
Hrušica	6	109	49	158	11	29	56	47	10	142	89,87	9	6	1	16	10,13	—	3,78	98,44
Sostro	15	209	232	441	35	41	101	149	33	324	73,47	43	22	48	113	25,62	4	3,20	97,80
Jarše	11	202	185	387	15	57	135	130	19	341	88,11	27	14	5	46	11,89	—	3,77	98,06
Polje	36	571	526	1097	71	70	235	342	93	740	67,46	113	81	154	348	31,72	9	3,25	95,96
Besnica	1	9	11	20	2	—	11	5	1	17	85,00	3	—	—	3	15,00	—	3,60	96,00
Dolsko	3	35	42	77	7	15	26	23	1	65	84,42	8	2	1	11	14,29	1	3,60	96,13
Janče	1	11	8	19	—	—	4	11	—	15	78,95	2	2	—	4	21,05	—	3,50	93,40
Javor	1	13	12	25	2	2	7	9	1	19	76,00	3	2	1	6	24,00	—	3,36	87,60
Lipoglav	2	24	23	47	1	5	15	14	3	37	78,72	4	4	1	9	19,15	1	3,60	96,54
Prežganje	2	25	17	42	4	9	8	18	2	37	88,10	3	2	—	5	11,90	—	3,65	93,07
Senožeti	1	11	9	20	—	—	12	4	1	17	85,00	1	2	—	3	15,00	—	3,30	98,10
Zadobrova	4	67	62	129	7	33	42	30	4	109	84,50	9	10	1	3	15,00	—	3,85	98,06
Zalog	4	69	65	134	—	27	52	44	3	126	94,03	3	5	—	8	5,97	—	3,79	97,34
Križevska vas	2	29	32	61	3	6	22	25	4	57	93,40	4	—	—	4	6,60	—	?	99,10
Skupno osn. š.: 158	2519	2367	4886	294	574	1332	1483	250	3639	74,48	471	290	462	1223	25,03	24	3,56	96,21	
V %	51,56	48,44	—	6,02	11,74	27,26	30,35	5,12	74,48	—	9,64	5,94	9,45	25,03	—	0,49	—	—	96,21
Primerjava s I. poll. 1962/1963 (osnovne šole)	152	2478	2315	4793	5,55	13,73	27,37	32,15	5,51	78,76	—	7,63	6,47	6,68	20,78	—	0,46	—	96,13
Gimnazija Moste	12	176	286	442	18	21	79	147	41	288	65,15	53	43	52	148	33,48	6	3,07	96,06
V %	—	—	—	4,07	4,75	17,86	33,26	9,28	65,15	—	11,99	9,73	11,76	33,48	—	1,37	—	—	—

**SMUČARSKI SKOKI
V SREDNJEM KAŠLJU**

Področje, kjer se stikata Zg. in Sp. Kašelj, imenuje tamkajšnja mladina Srednji Kašelj. Tu smo priredili tekmovalno v smučarskih skokih kar dve zaporedni nedelji (26. I. in 2. II.). Na tekmovalju smo sodelovali mladinci iz Kašlja.

Skakalnico smo naredili blizu kašelskega mostu. Povprečna dolžina skoka je bila 8 m. Bilo je deset tekmovalcev. Najbolje je skakal Jože Slovša, ki je skočil celo 10 m.

Tekmovalje je spremljalo tudi veliko gledalcev, ki so bili veseli uspeha in iznajdljivosti mladine.

**STRELSKO TEKMOVANJE
ZA ZLATO PUŠČICO**

Občinski strelski odbor Ljubljana-Polje je 15. in 16. februarja izvedel občinsko tekmovalje za najboljšega strelca v tekmovalju za zlato puščico. Pred tem so bila predtekmovalja v vseh strelskih družinah. Na predtekmovalju je sodelovalo preko 800 strelcev, tako da je tekmovalje bilo res masovno. V občinsko tekmovalje se je uvrstilo 42 tekmovalcev, ki so dosegli 235 od 300 možnih krogov.

V okrajno tekmovalje pa se je uvrstilo 8 strelcev, ki so dosegli 510 od 600 možnih krogov.

Občinsko zlato puščico je letošnji osvojil tov. Stane Vršaj z 528 krogi, drugo mesto je dosegel tovariš Marjan Lakše prav tako s 528 krogi, (z manj centri), tretje pa tov. Ludvik Snajder z 527 krogi.

Tekmovalje je bilo zelo dobro pripravljeno in so bile borbe v pravem športnem in tovariškem vzdušju.

**Mladinci
tudi dobri**

V mladinski reprezentanci Slovenije na turnirju republik v Slavonškem Brodu so nastopili tudi štirje Moščani.

Znano je, da je bila naša ekipa po porazih s Hrvaško in Srbijo šele tretja, vendar je po splošnem mnenju prikazala najboljšo igro. Med najboljšimi sta bila Alič in Logar (na sliki).

Košarkarska zveza Jugoslavije je končno sklenila, da bodo zvezno ligo za moške drugo leto povečali na 12 članov. Tako so upravičena zatrjevanja košarkašev Slovana, da se bodo obdržali v zvezni ligi. Vsak novinec v zvezni ligi do sedaj še vedno ob zaključku prvenstva izpade. V prihodnje torej, če sedaj zavzamejo zadnje mesto, bodo imeli na kvalifikacijah veliko prednost pred ostalimi predvsem v izkušnosti.

**MLADI HOKEJISTI IZ VEVČ
REPUBLIŠKI IN DRŽAVNI
PRVAKI**

Vevče, februarja. — Vse prijatelje športa v občini Moste-Polje je prijetno presenetila vest, da so vevški mladinci letos v Ljubljani osvojili prvo mesto na republiškem mladinskem hokejskem prvenstvu, se teden kasneje kot zastopniki Slovenije bojevali za častni naslov mladinskega državnega prvaka v Zagrebu s prvaki Hrvatske in Srbije in da so v tretjem tednu zasluženno osvojili še republiško člansko prvenstvo. V vseh treh tekmovalnih neporaženi so si mladi vevški hokejisti brez dvoma pošteno zaslužili priznanje tudi v obliki treh pokalov, ki dokazujejo, da so vsi trije največji možni naslovi v državi v hokejskem športu za leto 1964 po splošnem presenečenju ostali v vitrinah mladih Vevčanov.

Če pravimo, da je to splošno presenečenje, pa nasprotno naši mladinci trdijo, da so po trdem in discipliniranem delu ta uspeh pričakovali in ga z vsem srcem želeli. Zato so se na vseh odločilnih tekmah trdo bojevali za vsak puck in vsak meter prednosti pred nasprotniki iz Ljubljane, Jesenice, Zagreba, Celja in Beograda, kajti vse mladince iz jugoslovanskih hokejskih središč je bilo treba premagati za pomeni naslov — »Vevče« državnih mladinski hokejski prvaki. Ob teh besedah pa se bo verjetno ljubitelj športa vprašal, kje in kdaj je vse to nastalo.

Pred tremi leti, ko je bilo treba misliti na 4. zamenjavo generacije, so pristojni forumi, to je občinska zveza za telesno kulturo v Mostah, upravni odbor SD Slavija in vodstvo gimnazije v Polju, mnogo razpravljali o potrebi in možnostih za formiranje novega hokejskega naraščaja za ta dragi, redki, a lep šport. Redkim, a vztrajnim zagovornikom naše mladine je končno le uspelo prepričati odločujoče faktorje, da so pričeli vedno simpatičneje in realneje ocenjevati ta prizadevanja in končno tudi moralno in finančno podpreti športa željno mladino. Na ta način je bil ponovno rojen hokejski šport v Vevčah, ki z letošnjimi uspehi nastaja šport št. 1 v vzhodnem delu občine Moste-Polje. Na tem mestu naj omenimo, da so na pobudo predsednika občinske skupščine tov. Lada Črnetar tovarna celuloze in papirja Vevče-Medvode, mesna industrija Emona in občinska zveza za telesno kulturo Moste-Polje odločilno finančno podprli mlade ljudi.

Prvotni namen ustvariti zdrav rekreacijski zimski center, se je toliko »pokvaril«, da so mladinci, ki so sodelovali v hokejskem klubu Slavija, postavili piko na i, skoraj mimogrede odpravili vse znane in neznane favorizirane nasprotnike in spravili v svoj žep republiško in državno prvenstvo.

Uspeh je torej več kot jasen. Kaj sedaj? Ali naj dopustimo, da ostanemo pri tem enkratnem uspehu in zaspimo na doseženih lovorikah ali pa se bomo za to odgovorne organizacije in institucije čutili poklicane postavljene temelje graditi naprej... in, da se sredstva, ki so bila do sedaj trošena, še naprej amortizirajo v obliki moralno in fizično zdravega mladega človeka?

Pri teh ugotovitvah smo mnenja, da bi se ne smelo nič več zgoditi, da ne bi našli skoraj minimalnih sredstev za

ureditev naravnega drsališča v Vevčah. To bi ob malo dobre volje lahko uredili in bi tudi morali urediti, posebno glede na zadnji dve zelo ugodni zimi, ko bi v prostem času dneve in dneve lahko zaposlovali mlade ljudi, pa smo se vozili na umetno drsališče v Ljubljano, koder smo zaradi prezasedenosti umetnega drsališča iskali minute in vse to drago plačevali?

Ne samo na naravno drsališče, potrebno bo misliti na umetno drsališče. Seveda ne danes ali jutri, toda šport se v svetu neverjetno hitro širi in iz sovražnikov dela prijatelje. Mnogo smo že zamudili in zato vsaj zdaj poskušajmo ujeti korak z drugimi narodi in državami.

Ob sprejemu mladih hokejistov — državnih mladinskih prvakov — na hokejski zvezi v Ljubljani so seveda deževala vprašanja mladim igralcem, prvo vprašanje pa je bilo namenjeno neumornemu trenerju in organizatorju Jožetu Bezlaju.

1. Dobro nam je znano, da si v klubu organizacijski in tehnični vodja, obenem pa še trener. Kako si kos vsemu temu delu?

Moram priznati, da je ob »konicah« dela in skrbi čez glavo, toda videti je, da mi mladi fantje s svojo veliko voljo in veseljem sproti dodajajo novih moči in poleta pri sicer dostikrat čisto razmajanih živcih.

2. Kakšne občutke si imel ob velikem uspehu svojih varovancev?

V trenutku, ko so moji fantje prejeli visoka priznanja, sem bil plačan za ves vložen trud in tudi za družinske žrtve — s treningov se namreč vračamo pozno ponoči.

3. Kakšne načrte imaš za nadaljnje delo v klubu?

Vse je odvisno od nadaljnega razumevanja odgovornih forumov, morda tudi ustanov in podjetij.

4. Slišali smo, da si bil tudi na olimpiadi v Innsbrucku? Kaj meniš, koliko še manjka jugoslovanskemu hokeju do mednarodnega razreda?

Na olimpijskih igrah v Innsbrucku sem gledal Jugoslovane v boju z Japonci in Madžari. V obeh so bili zmagovalci, vendar čeprav so pri nas Jeseničani še za razred ali dva pred ostalimi, v mednarodni areni ne pomenijo mnogo, tako da bo potrebno še dovolj trdega dela, da se bomo uvrstili v deseterico najboljših — mišljeno v svetovnem merilu.

5. Kdo vas je pri delu kluba tudi materialno podprl in kako boste shajali v bodoče?

Omenil sem že podjetja, ki so nas materialno podpirala; osebno pa smo dolžni zahvalo predsedniku občinske skupščine Moste-Polje tovarišu Ladu Črnetu, direktorju vevškega obrata papirnice Vevče-Medvode Albinu Vengustu, ing. Francu Videju, Goljaju, Meljotu, Puharju, inž. Rojcu, Galofu itd.

Vprašali smo tudi nekatero izmed mladih igralcev, ki so nam razložili svoje občutke glede pripadnosti h klubu in občutke pri tekmovalju na teh prvenstvih.

FRANCI KVARTUH: Vemo, da si kapetan mladinskega moštva. Kakšno vlogo si odigral kot kapetan in kako se počutiš kot igralec?

Zelo sem zadovoljen, da sem kapetan mladinskega moštva, ki je v letošnjem mladinskem prvenstvu osvojilo naslov državnega prvaka. Upam, da bomo svoj uspeh na naslednjem prvenstvu ponovili. Mislim, da smo naslov državnega prvaka osvojili zasluženno in da je ta uspeh plod večletnega marljivega treninga. Kot igralec upam, da sem uspešno opravil vlogo srednjega napadalca. Sklenil sem, da bom v prihodnosti še z večjo vnemo in odgovornostjo zastopal vevški hokejski klub Slavija in mu pripomogel še k večjim uspehom.

VIKTOR LAMOVŠEK:

Slišali smo, da si na tekmah drž. mlad. prvenstva igral skoraj brez zamenjave, in to s precejšnjim uspehom, da si mnogo pripomogel k uspehu. Zanima nas, kako si pridobivaš kondicijo, da lahko zdržiš napor cele tekme?

Hokej igram 2 leti; kondicijo nabiram čez leto pri nogometu, pozimi pa vsak dan na ledu. Zelo mi je bilo hudo, ker sem na zadnjem treningu zadel najboljšega vratarja Oblaka, ki ni mogel z nami na državno prvenstvo. Sam sebi sem si zadel nalogo, da bom izpolnil vsa trenerjeva navodila in zato sem dal vse od sebe. Vse priznanje gre trenerju Jožetu Bezlaju.

STOJAN KRALJ: Čeprav stanuješ v Šiški, sodeluješ pri društvu z nasprotnega konca Ljubljane. Bil si na državnem prvenstvu. Prosimo, da nam opišeš potek in organizacijo tega prvenstva?

Organizacija državnega juniorskega prvenstva v Zagrebu je bila dobra le na videz. Sojenje ni bilo na najvišji ravni. Ker smo jih presenetili z dobro igro, so hoteli s pristanskim sojenjem raztrgati našo igro. Po zmagi nad Partizanom v finalu so nas takoj spodili z igrišča, tako da je bila tudi podelitev pokala za osvojeno juniorsko državno prvenstvo vse prej kot »svečana«. Vsi smo imeli občutek, da so bili zagrebški funkcionarji in tudi publika neprijetno presenečeni in niso mogli skriti svoje jeze, ker je pokal odromal z nami.

JOŽE ZAJC: Po poškodbi vratarja Janeza Oblaka si kot novinec stopil na njegovo mesto. S kakšnimi občutki si prevzel to veliko odgovornost?

Po poškodbi prvega vratarja sem zvedel, da bom moral za-

sesti njegovo mesto na državnem prvenstvu v Zagrebu. Ob tej odločitvi sem izbral še zadnji čas za priprave. Na tekmah, mislim, da sem dal svoj delež k osvojitvi državne prvenstva.

JANEZ SEKIRNIK: Kot rojen Moščan si z dušo in telesom pri HK Slavija. Ali misliš, da bosta in kako bosta klub in moštvo napredovala v tem športu?

Kot Moščan sem ponosen, da lahko igram za občinski hokejski klub, ki ima svoj sedež v Vevčah. Hokej igram drugo leto. Igram pri mladincih in pri članih. Z rednimi treningi in z disciplino smo pod vodstvom trenerja Bezlaja dosegli kar lepe uspehe, katerih se v začetku sezone ni nihče nadejal. Klub sestavljajo igralci iz Vevč in nekaj igralcev iz Šiške. Med seboj se odlično razumemo. Za nami je osvojevanje slovensko mladinsko in državno prvenstvo. Osvojili pa smo tudi naslov slovenskega prvaka pri članih. Pred nami so tekme za vstop v zvezno ligo. Na teh tekmah se nadejamo velikega uspeha, saj smo še vsi mladinci. Vendar se bomo potrudili, kolikor bo v naših močeh, tako da bomo v ponos naši občini.

JANEZ OBLAK: Zaradi občutne poškodbe pred prvenstvom nisi mogel sodelovati na državnem prvenstvu. S kakšnimi občutki si spremljal svoje tovariše na poti v Zagreb?

Težko mi je bilo pri srcu, kajti fantje so bili moji dobri prijatelji. Ko so me pripeljali v bolnišnico, sem zvedel, da bom moral dalj časa ležati v postelji. Zavedal sem se, da sem prvi vratar in je sedaj vsa dolžnost prešla na mojega namestnika Zajca, ki pa ni dober drsalec. Zato sem bil v velikih skrbih. Ko sem prebral časopis in zvedel za zmago fantov, sem komaj čakal, da sem odšel in se vrnil v njihove vrste.

JURE LAMPE: Prvo leto obiskuješ TSS — strojni oddelek. Vodstvu kluba ni vseeno, kako se njegovi člani pripravljajo za svoj poklic. Zanima nas, kako vsklajuješ trening in igranje s šolo?

Z ucnim uspehom v šoli sem zadovoljen. Če hočem končati šolo in postati strojni tehnik, se moram zelo veliko učiti in za to porabim zelo veliko časa. Kljub temu pa si najdem kako prosto urico za trening. Treningov ne morem vedno obiskovati, ker mi šola tega ne dopušča. Upam pa, da bo prihodnje leto bolje. Do hokeja imam zelo veliko veselja, ker je to šport, pri katerem se razvedriš in razgibaš. Gojim pa tudi druge športne panoge, tako nogomet, plavanje, smučanje in podobno. Kar pa se tiče zmage na državnem mladinskem prvenstvu, sem zelo zadovoljen, saj smo s tem dokazali, da se da s količkaj volje in marljivim treningom doseči zelo velike uspehe.

VOLIVCI IN PREDRAČUN

(NADALJ, S 1. STR.)

jo glede izpraznitve stanovanja. Trgovsko podjetje Mercator je že pripravilo načrt za adaptacijo. Z deli bodo pričeli takoj po izpraznitvi stanovanja.

Izboljšati kvaliteto in organizacija dovoza kruha (Sostro)!

— Z gradnjo nove — najso-dobnejše — pekarnice na Šmartinski cesti se bo izboljšala kvaliteta kruha. Istočasno pa bo moči organizirati tudi pravočasen dovoz in zadostne količine kruha. Pekarna bo predvidoma gotova letos maja ali junija.

Vsi obrtniki naj imajo na enoten način izobešene table; odredijo naj se enotne takse za mestno področje.

— S posebnim odlokom Mestnega sveta iz leta 1962 so urejene takse za vse mesto enotno, ni pa doslej predpisano obvezno izobešanje tabel.

Gostišča bi kazalo oddati v privatne roke.

— Svet je že na eni prejšnjih sej sprejel sklep, da to predlaga občinski skupščini. Ker so se tudi volivci izrekli za tak ukrep, ga je skupščina na zadnji seji sprejela in bo v teku tega leta tudi uresničen.

Volivci so zahtevali preselitev tovarne Klej, ker povzroča nezmasen smrad in je tudi leglo raznega mrčesa.

— Tovarna sama sicer ne bo preseljena, ker bi to zahtevalo ogromno sredstev — poleg dejstva, da bi morala proizvodnja za daljši čas prenehati, kar bi imelo za posledico dokajšnjo gospodarsko škodo.

Preseljen pa bo tisti del tovarne, ki povzroča vse neugodnosti t.j. takolimenovana razmasčevalnica. V ta namen bodo začeli že letos graditi potrebne objekte. Ni pa še povsem jasno, ali naj bo to v bližini Brežic ali blizu Litije.

Kmetovalci v hribovitih predelih so zahtevali prekvallifikacijo zemlje tam, kjer so travnike in pašnike prerasli gozdovi.

— S premero gozdov je bilo ugotovljeno, kje in koliko je takih zemljišč in je bil predlog za spremembo dostavljen katastrskemu uradu.

Pri arondacij zemljišč je v zemljiški knjigi zagotoviti prepis teh zemljišč na kme-

tjsko zadrugo. Kritika na račun neobdelanih površin.

— Za arondirana zemljišča obrata Zadobrova je že izvršen prepis v zemljiški knjigi.

Razlog, da nekatera zemljišča v preteklem letu niso bila obdelana, so bila agromelioracijska dela na teh površinah.

Zagotoviti je treba sredstva za dograditev proizvodnih objektov KZ Polje.

— Na skupni seji gospodarskih svetov (industrija, obrt, trgovina, gostinstvo, kmetijstvo) je bil sprejet sklep, da se zagotovi v ta namen KZ Polje iz občinskega investicijskega sklada 15 milijonov.

Zdravstveno zavarovanje kmetov. Previsok prispevek.

— O problematiki zdravstvenega zavarovanja kmetov je razpravljal 20. I. 1964 svet za delo okrajne skupščine.

Svet je bil seznanjen s tem, da se pripravljajo nov republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih prebivalcev, ki bo vsklajen z zveznim zakonom.

Sveti s področja skupnih služb (šolstvo, zdravstvo, soc. varstvo itn.).

Treba bi bilo zagotoviti investicijska sredstva za gradnjo šolskih telovadnic v Zelenu jami, Polju ter nove osnovne šole v Zadobrovi, ki je sedaj v neprimernih prostorih.

— O teh problemih bo svet za šolstvo ponovno in temeljito razpravljalo ter skušalo zaključke v okviru realnih možnosti vnesti v sedemletni perspektivni načrt. V tem letu to vsekakor ne pride v poštev, ko niso zagotovljena niti sredstva za dograditev osnovne šole v Jaršah.

Volivci — prosvetni delavci — predlagajo najetje večjega investicijskega kredita, da bi se na ta način povečala sredstva za financiranje osnovne dejavnosti šol.

— Svet je osvojil ta predlog in predlagal obč. skupščini najetje kredita v višini 200 milijonov. Vprašanje pa je, če bo in kje bo mogoče dobiti tako visok namenski kredit.

Pospešeno je rešiti stanovanjski problem borcev.

— Občinska skupščina je v svojem proračunu zagotovila 15 milijonov sredstev. Z akcijo, ki jo bo izvedla komisija za zadeve borcev v gospodarskih organizacijah, bo predvidoma zbranih 23 milijonov. Se nekaj več sredstev tj. 38 milijonov, zagotovi občinski stanovanjski sklad kot kredit občinski skupščini, k čemur prispeva republiški sklad 20%. S tako zbranimi sredstvi bo možno tudi v letošnjem letu zagotoviti nadaljnja stanovanja borcev.

Na vprašanje, zakaj so se zmanjšala sredstva za zdravstveno zaščito, pojasnjuje svet za zdravstvo naslednje:

— Po predpisih, ki so veljali do marca 1963, je bila občina dolžna v celoti financirati zdravstveno zavarovanje zdravstveno nezavarovanih. Z novim predpisom — zakonom — pa so bili zdravstveno zavarovani vsi, ki prejerhajo od občine podporo za preživljanje. Občina je dolžna za te

zavarovance plačevati pavšalni prispevek v višini 2.500. S tem so se obveznosti občine za zdravstveno zavarovanje zmanjšale, za razliko pa so se povečale socialne podpore.

Komunala

Zbor volivcev v Kašlju predlaga v letošnjem letu nadaljevanje II. faze gradnje vodovoda.

— Svet ugotavlja, da bodo vsa v ta namen razpoložljiva sredstva porabljena za gradnjo I. faze vodovoda v Zalogu.

Dokončati je čiščenje kanala oziroma potoka (Kašelj).

— Čiščenje potoka je opravljeno, treba je samo še zasuti bajer pod nasipom Kašelske ceste. Upravni organ bo zainteresiral gradbeno podjetja, da bodo zlagala odpadni material do meje, ki jo bo določila vodna skupnost Ljubljana — Sava.

Zbor volivcev v Prežganju zahteva popravilo ceste v Besnico in dograditev ceste iz Leskovca do avto ceste.

— Svet sodi, naj se popravilo ceste financira iz sredstev, dodeljenih krajevnim skupnostim za vzdrževanje cest.

Graditev ceste iz Leskovca do avto ceste pa bo svet proučil. Iz občinskih sredstev bo naročena skica, ki naj prikaže možnost izvedbe in približne stroške gradnje. Pri tem bo svet proučil tudi ekonomsko utemeljenost te gradnje.

Sredstva za vodovod v Volavljah in Trebeljevem naj se združijo za vodovodna dela v Velikem Trebeljevem.

— Svet ugotavlja, da sta v načrtu obe gradnji. Glede na predlog zbora volivcev bo treba stvar še podrobneje razčistiti na terenu.

Lipoglav: Sredstva za dograditev ceste Pance—Lipoglav.

— Stališče sveta je, da je treba uporabiti v ta namen sredstva, dodeljena krajevnim skupnostim za vzdrževanje krajevnih cest.

Zbor volivcev v Dolskem predlaga, naj bi najprej končali že začeta dela.

— Svet za komunalne zadeve se s takim stališčem strinja. Nedokončane komunalne investicije bomo nadaljevali, kot je predvideno v investicijskem načrtu za leto 1964. Mostna konstrukcija čez Savo bo letos zgrajena, napravljena bo bo tudi dovozna rampa.

Zakaj se na vloge za gradnjo stanovanjskih hiš ne izdajajo odločbe?

— Sklep oz. pojasnilo sveta: ko bodo potrjeni zazidalni načrti.

Zbor volivcev Senožeti predlaga, naj komunala prevzame most v Senožetih.

— Sklep sveta: Na skupnem sestanku gradbenega odbora in komunalnega podjetja Sostro naj se opravi prevzem in obračun izvršenih del.

Volivci v Mostah so zahtevali, da se maketa centra Most predloži občanom na vpogled.

Odgovor: Spremembe zazidalnega načrta centra Most bo izdelana predvidoma v 14 dneh, nakar bo predložen načrt občanom.

Zbor volivcev v Dobrunjah: Cimprej želimo vodovod.

— Vodovod je v perspektivnem načrtu. Predhodno bo treba rešiti napajalni vod in rezervoar na Urhu. Od tu se bodo napajale okoliške vasi.

Volivci Zelene jame: Nujno je urediti podhod med Zvezno in proletarsko ulico.

— Ta gradnja je bila v načrtu že l. 1963, vendar je zaradi pomanjkanja sredstev izpadla. Z dograditvijo doma Angelce Ocepke se je potreba še povečala. Zato bo treba predlog upoštevati v okviru 7-letnega perspektivnega načrta.

Zbor volivcev Sostro: Urediti je treba kanalizacijo.

— Kanalizacijska dela bodo letos izvršena, prav tako avtobusno obračališče.

Zbor volivcev Besnica: Razširitev ceste Besnica — Podgrad.

— V letošnjem letu za ta dela ni sredstev.

Zbor volivcev Zadobrova brezpogojno zahteva ureditev cest Sneberje—Zalog in Zadobrova—Polje.

— Svet ugotavlja, da za oboje ni bilo dovolj sredstev, zato se je odločil za cesto Polje—Zadobrova. Če pa bo za gradnjo te ceste možno zainteresirati gospodarske organizacije, bi začeli s površinsko obdelavo še letos!

Volivci v Hrušici zahtevajo ureditev križišča v Sp. Hrušici.

— V letošnjem načrtu za to ni zagotovljenih sredstev.

Zbor volivcev Javor: Kako je z napeljavo telefona?

— Ni možno, ker so za to potrebna prevelika sredstva, ker ni bil zmogel prispevkov niti za redno takso niti za vzdrževanje.

Volivci v Zalogu zahtevajo intervencijo na okrajno skupščino za gradnjo mostu v Zalogu.

— Cestnemu skladu okraja Ljubljana je bil poslan dopis, s katerim so bili opozorjeni na obveznost gradnje mostu v Zalogu.

Volivci v Zalogu zahtevajo tudi pojasnilo, zakaj se je porušil most v Dolskem.

— Vzroki še niso ugotovljeni. Imenovana je posebna komisija, ki raziskuje ta primer. Ko bo komisija končala z delom, bo predložila poročilo pristojnemu svetu in gradbenemu odboru.

Zbor volivcev Bizovik predlaga ureditev ceste od Litijske ceste v vas.

— Cesta je bila v načrtu za l. 1963, vendar je izpadla tudi iz letošnjega načrta zaradi pomanjkanja sredstev.

Volivci v Jaršah vprašujejo o možnostih priključka blokov v Kavčičevi in Kajuhovi ulici na toplarno.

Vse te pripombe in odgovori so seveda le del široke problematike, ki so jo spoznali in analizirali volivci. Kot je bilo že uvodoma ugotovljeno, sicer ti niso bili številčno tako uočni, kot bi bilo to treba in zaželeno, po vsebinski plati pa so vendarle prispevali delež k tistemu bistvu, ki ga je treba vedno znova poudarjati: zbor volivcev je pridobil socialistično družbo, ki ga velja samo gojiti in bogatiti. Občinska skupščina bo morala temu načelu dajati vedno večjega poudarka in pozornosti. Uredništvo Msk pa obljublja, da bo tudi nasprotujoča si gledišča skušalo čimveč posredovati občanom, da se bomo vsi zavedeli vrednot in teže odgovornosti vschnas do razvoja tiste skupnosti, ki jo oblikujemo.

— Svet sodi, da so realne možnosti za to, pogoj je le, če so bloki grajeni tako, da so priključki možni.

Volivci v Podmolniku želijo finančno podporo iniciative vašanov za gradnjo vodovoda.

— Svet predlaga, da se formira gradbeni odbor, ki naj zbere potrebno dokumentacijo; nato bo svet proučil možnost finančne pomoči s strani občinske skupščine.

Zbor volivcev Kodeljevo: Kako je z ureditvijo Povšetove ceste?

— Cesta je zaradi pomanjkanja sredstev izpadla iz načrta.

Zbor volivcev Moste: Takoj urediti prehod iz Poljske poti na Zaloško cesto!

— Svet meni, da tega problema ni mogoče urediti v enem mesecu, kot to zahtevajo volivci. Urejen pa bo prehod letos, ko bomo nadaljevali z gradnjo Kajuhove ceste.

Volivci ŽTP-Moste: Gradnja Kajuhove ceste je treba dati prednost.

— V letošnjem načrtu je tej cesti dana prioriteta z železniškim podvozom vred.

Zbor volivcev ŽTP-Zalog: Urediti je cesto do Hladilnice.

— Predvidena je ureditev te ceste iz sredstev gospodarskih organizacij, uporabnikov te ceste.

Zbor volivcev Jarše: Ponovno je predložiti občanom na vpogled zazidalni načrt Jarš.

— Svet meni, da spremembo zazidalnega načrta niso več možne ter so pripombe bile že upoštevane. Sklep občinske skupščine pa je, da se kljub temu občane Jarš podrobno — preko projektanta — seznanijo z zazidalnim načrtom.

Zbor volivcev Saturnus: Kako je z razširitvijo Šmartinske ceste.

— Ker je to cesta II. reda, bo upravni organ posredoval željo občanov republiškem cestnemu skladu.

Svet za notranje zadeve

Na zborih vol. terenov Jarše, Zelena Jama, Zalog, Sostro, Polje, Arbo, ŽTP itn. je bilo mnogo pripomb glede na prevoze (vozni red, cene prevozov, spremembe voznice, premalo voženj itn.).

— Svet za notranje zadeve je posredoval želje občanov po večjem številu vozil in drugem podjetju Ljubljana-transport s prošnjo, da nas obvesti o realnih možnostih, oz. svojih stališčih do teh predlogov. O uspehu ali neuspehu te akcije bomo občane obvestili preko našega glasila.

MOŠČANSKA SKUPNOST

Moščanska skupnost, glasilo občinskega odbora SZDL Ljubljana Moste-Polje, izhaja enkrat mesečno v 3200 izvodih. Ureja uredniški odbor, predsednik Stefan Trobiš, glavni in odgovorni urednik Bogdan Sturm. Rokopise in slike pošiljajte na naslov: Uredništvo in uprava MSK, Ljubljana, Ob Ljubljani 42/II, tel. 36-690, int. 8. Rokopisov ne vračamo. Tekoči račun pri NB Ljubljana, občinski odbor SZDL Ljubljana Moste-Polje, Moščanska skupnost 600-14-608-211. Celoletna naročnina 240 dinarjev, polletna 120 dinarjev (plačljivo naprej), posamezna številka 20 dinarjev. Tisk CZP Kočevski tisk, Kočevje.

OSNUTEK STATUTA OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

PONATIS

Obrazložitev k osnutku statuta občine Ljubljana Moste-Polje

Vrsta posvetovanj, ki jih je organizirala komisija za izdelavo statuta naše občine z družbenimi delavci in strokovnjaki raznih področij, je dala bogat material, ki je služil kot osnova za izdelavo osnutka statuta.

Da bi občanom naše občine čimbolj približala osnutek statuta in jim skušala olajšati spoznanje vsebinskih načel, namerava komisija s to obrazložitvijo na kratko pojasniti nekatera stališča, ki so vodila pri izdelavi osnutka. Obrazložitev ne more biti izčrpna, ker je statuta ureditev občine širok pojem našega komunalnega sistema. Z obrazložitvijo je mogoče načeti samo nekatera vprašanja in pojasniti nekatera stališča, ki so vodila komisijo pri njih obdelavi. Pri tem želi komisija doseči, da bi občani s svojimi posrednimi ali neposrednimi pripeki poglobili razpravo in dopolnili ta osnutek. S to obrazložitvijo želi komisija na kratko opisati način, kako je prišla do nekaterih temeljnih, načelnih določil v osnutku. Nadalje želi komisija opozoriti na nekatera načela, po katerih naj bi delovne in krajevne skupnosti reševale v svojih statutih vprašanja s področja njihovega delovanja. Vestna izdelava teh statutov, ki naj temeljijo na zvezni in republiški ustavi in občinskem statutu, bo omogočila na končni stopnji zagraditi tak statuten sistem, ki bo omogočal hitrejši razvoj in vseh toriščih družbenega življenja in bo predstavljal statuten sistem občinske skupnosti in samoupravnih organov.

V okviru enotnega ustavnega sistema Jugoslavije se vključuje v osnutku obdelana materija kot konkretizacija izvajanja in oblikovanje družbenih načel jugoslovanske skupnosti. Istočasno dajejo načela tega osnutka osnovo za izdelavo samostojnih statutov delovnih in krajevnih skupnosti, še posebno pri načelih, ki so tem samoupravnim kategorijam v občini skupna.

Za izbor in pripravo gradiva za osnutek statuta občine so bile zlasti važne razprave o določilih, ki se nanašajo na probleme družbenoekonomskih odnosov občine do drugih samoupravnih skupnosti. Taka usmeritev je tudi razumljiva, saj so ti odnosi osnova ustavnega sistema, ki dobi konkretno obliko prav v vsakodnevnih odnosih v občini. Vse razprave in vsa posvetovanja so se zavzemala za dejansko uveljavitev načela o razdelitvi odgovornosti za posamezne družbene funkcije med samoupravnimi organi v občini. Pri tem je bilo treba upoštevati nove kvalitete, ki jih uveljavljata zvezna in republiška ustava.

Občina je teritorij, na katerem se prepletajo najrazličnejše oblike in institucije družbenega življenja. Podlaga temu življenju je načelo družbenega samoupravljanja. V komunalnem sistemu je občinska skupščina najvišji samoupravni organ v občini. Vsi udeleženci različnih posvetovanj in razgovorov so si prizadevali, da bi vzpostavili take oblike, ki bi v največji meri omogočale konkretno določiti pravice in dolžnosti občanov tako, kot jih postavljata zvezna in republiška ustava. Vsa določila o družbenoekonomskih odnosih, ki jih ima osnutek občinskega statuta, so odraz današnje stopnje razvitosti delovnih sredstev, zavestnih sil in stopnje strokovne usposobljenosti občanov. Zvezna in republiška ustava sta postavili osnovna načela, kako v prihodnosti osvoboditi človeka in kako njegovo misel ter delovno sposobnost vključiti v komunalni sistem za nadaljnji hitrejši razvoj in ustvarjanje dobrin za napredek človeka. Predloženi osnutek odpira poti na vseh področjih z namenom, da bi občanu kot svojemu proizvajalcu določili položaj, njegove pravice in še posebej dolžnosti sodelovanja pri razvijanju proizvodnih sil, vsklajevanju razvoja gospodarskega sistema delitvi sredstev, pri odločanju o namenski delitvi sredstev, pri odločanju o razvoju kulturne, prosvetne, zdravstvene, socialne in drugih dejavnosti. Komisija je osnutek statuta že v osnovnem načelu skušala zastaviti tako, da bi bila stopnja

razvoja proizvodnih sil in zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za zadovoljevanje življenjskih potreb na kulturnem, zdravstvenem, komunalnem področju, rekreaciji in drugod odvisna predvsem od dejavnosti vsakega občana.

Zmotno je mišljenje, da je napredek občine odvisen od dobrega ali slabega delovanja občinske skupščine, od dobrega ali slabega delovanja delovnih in krajevnih skupnosti ter drugih oblik družbenega življenja z njihovimi samoupravnimi organi. Nasprotno: napredek občine je odvisen od dobrega ali slabega izvrševanja samoupravnih pravic in dolžnosti, katerih nosilci so občani.

Določila občinskega statuta in statutov delovnih ter krajevnih skupnosti so samo načela, ki določajo sestav komunalnega sistema in pravice in dolžnosti občanov. Spričo tega je komisija stremela za formuliranjem takih določil, da bi bila omogočena nadaljnja krepitev samostojnosti in samoupravnosti različnih oblik družbenega življenja in še naprej podana možnost širjenja samoupravnih pravic in dolžnosti organov samoupravljanja. Občina kot temeljna družbena skupnost mora postati resnična skupnost občanov in asociacija proizvajalcev.

Osnutek se ne zadržuje samo pri deklariranju demokratičnih pravic človeka, ampak postavlja take oblike demokratičnega mehanizma, ki omogočajo vključevanje občana v delovanje na vseh področjih družbenega življenja. Hkrati odpira osnutek poti za nadaljnjo graditev in poglobljanje demokratičnih odnosov med proizvajalci in samoupravnimi organi na eni in med samoupravnimi organi delovnih in krajevnih skupnosti ter občinsko skupščino na drugi strani. Statutna načela s tem, da dajejo tem najrazličnejšim institucijam večjo samostojnost in samoupravnost, le-tem nalagajo dolžnost, da v svojih statutih določene uredijo odnose med proizvajalci in samoupravnimi organi. V delovnih skupnostih naj se zakonitost odnosov postavi tako, da bodo osebna prizadevanja slehernega člana za družbene interese prišla čimbolj do veljave. Socialistični humanizem je treba uveljaviti kar najbolj mogoče. Kljub prizadevanjem, da bi v statutu čim konkretnje izrazili pravice človeka in jih vskladili z njegovimi dolžnostmi, tega ni bilo mogoče povsod dovolj dosledno storiti, ker materialne osnove take možnosti v celoti še ne dajejo. Še vedno bodo potrebni veliki napori občanov za dvig ekonomske osnove, ki bo omogočala popolnejše zadovoljevanje potreb vseh občanov.

Struktura in sistematika občinskega statuta sta odvisna predvsem od materije, ki jo zajema ureditev občine kot družbeno-politične skupnosti. Zato pri sestavljanju osnutka novega statuta ni bilo mogoče uporabiti dosedanjega statuta, ker le-ta pretežno vsebuje samo klasične formalno-pravne elemente. Osnutek statuta izhaja iz ugotovitve, da so položaj, pravice in interesi občanov osnove, ki se morajo odraziti v vseh oblikah družbeno-ekonomskih odnosov. Mehanizem neposredne demokracije mora priti do izraza že pri izdelovanju in sprejemanju načrta razvoja občine. Občanu-proizvajalcu in upravljalcu proizvodnih sredstev ter nosilcu proizvoda svojega dela mora ta mehanizem vzbuditi in utrditi zavest, da je on prvi in glavni nosilec načrta razvoja občine. Demokratični mehanizem, ki ga osnutek statuta predvideva pri sprejemanju tega načrta kakor tudi pri sprejemanju letnega družbenega načrta in finančnega načrta, kaže, da je bila dosledno upoštevana samostojnost in pobuda vseh občanov, ki lahko v različnih oblikah družbenega samoupravljanja posredno ali neposredno sodelujejo pri izdelavi in sprejemanju teh aktov. Občinska skupščina pa nastopa pri pripravljavanju, izdelavi in sprejemanju teh aktov kot njihov vsklajevalec. Te akte občinska skupščina vsklajuje z enakimi akti širših družbeno-političnih skupnosti, istočasno pa jih vsklajuje znotraj občine, ker je njena dolžnost, da skrbi za skladen razvoj proizvodnih skupnosti in družbe-

nih služb, ki upravljajo s sredstvi potrošnje. Poudariti je treba, da statuta določila varujejo načelo neposredne demokracije tudi pri zagotavljanju materialne osnove in ustrezne delitve za razvoj šolstva, kulture, zdravstva, socialnega varstva, komunalne in drugih dejavnosti.

V osnutku predvideni demokratični mehanizem za sestavljanje in sprejemanje načrta razvoja občine ter letnega družbenega načrta postavlja krajevne skupnosti kot samoupravne organe občanov v bolj določen položaj. Tak položaj določata krajevnim skupnostim tudi zvezna in republiška ustava. Osnutek statuta namreč odpravlja dosedanje prakso neurejenih vsebinskih odnosov in nejasne ter nedoločene delitve nalog med občinsko skupščino in krajevnimi skupnostmi. Krajevne skupnosti se vključujejo v načrt razvoja občine in letni družbeni načrt kot samostojne in enakovredne samoupravne skupnosti občanov določenega območja, ki imajo svoje programe in samostojno opravljajo naloge samoupravnega značaja. Krajevne skupnosti kot samostojne samoupravne skupnosti občanov se dogovarjajo z občinsko skupščino o nalogah, ki jih bo le-ta prenesla v njihov program dela in razvoja. Za naloge, ki jih krajevne skupnosti prevzamejo od občinske skupščine, slednja zagotavlja tudi potrebna finančna sredstva, ki jih predvidi v svojem letnem načrtu.

Vprašanje urbanistične izgradnje je bilo v dosedanjih statutih ureditvi skoraj docela zanemarjeno. Zaradi površnega obravnavanja urbanističnega razvoja naselij so bili občani mnogokrat materialno prizadeti tako pri komunalni izgradnji kot pri gradnji objektov za družbene službe in druge družbene dejavnosti. Predlagani sistem pa daje občanom vse pravice sodelovanja pri urbanistični ureditvi naselja.

Na današnji stopnji stanovanjskega standarda se pojavlja izredno pomembno vprašanje, kako v občinski skupnosti zagotoviti čimvečjemu številu občanov ustrezna stanovanja, ki so osnovna dobrina za zadovoljevanje človekovih potreb. V osnutku statuta je skušala komisija opredeliti dolžnosti občine tako, da je le-ta prvenstveno dolžna s programom gradnje zagotoviti zemljišča in urbanistični načrt z zadavajo, upoštevajoč načela racionalne gradnje. Splošna dolžnost občine je, zagotoviti pravico gradnje stanovanj občanom neposredno ali preko njihovih delovnih skupnosti, občani pa morajo pri gradnji sodelovati z lastnimi materialnimi sredstvi. Pri tem pa imajo pravico odločiti o kakovosti gradnje in uveljavljati druge zahteve glede opreme in slično. V smislu določil statuta lahko občani uredijo vprašanje stanovanj v statutih svojih delovnih skupnosti ter pri tem točno določijo vlogo delovne skupnosti ter svoje pravice in dolžnosti pri gradnji stanovanj. Občina skrbi za stimulacijo občanov, ki vlagajo lastna materialna sredstva za ureditev svojega stanovanjskega vprašanja. Za povečanje materialne osnove za gradnjo stanovanj in komunalnih naprav lahko delovne skupnosti in občani razen svojih sredstev uporabijo še namenska sredstva občine in banke. Pogoji za uporabo teh sredstev so na osnovi ekonomskih načel enaki za vse. Enaki so tudi pogoji gradnje v oblikah, ki jih za pospeševanje stanovanjske izgradnje ustanavlja občina. Področje stanovanjske izgradnje ustanavlja občina. Področje stanovanjske izgradnje, sot je obravnavano v statutu, zlasti jasno kaže, kako se prepletajo pravice in dolžnosti občana do občine in obratno. Pri tem pa občina zagotavlja v mejah svojih materialnih zmogljivosti stanovanja prvenstveno vojaškim invalidom in drugim za delo nesposobnim občanom ter občanom, ki nimajo zadostnih materialnih sredstev za udeležbo pri ureditvi njihovega stanovanjskega vprašanja.

Izredno obsežno tematiko predstavlja v osnutku statuta komunalna dejavnost. V mestu, ki je razdeljeno na več občin, so komunalne službe organizirane po vrsti dejavnosti za opravljanje nalog na območju celega mesta, razen osnovne dejavnosti, ki jih opravljajo specializirane komunalne službe in dajejo le-tem poleg monopolnega položaja v smislu gospodarske dejavnosti tudi položaj javne ustanove za opravljanje javnih zadev. Pereče vprašanje, s katerim so se v razpravah o statutu materi ukvarjali družbeni delavci in strokovnjaki s področja komunalnih dejavnosti, je bilo predvsem, kako vzpostaviti med komunalnimi organizacijami in občani take

odnose, da bodo prišle do izraza pravice in dolžnosti slednjih. Pri tem je bilo upoštevati dejstvo, da v organih samoupravljanja komunalnih organizacij upravljavci zaradi njihovega posebnega položaja ne morejo v zadostni meri vplivati na kvaliteto in smotrno gospodarjenje, ker so podvrženi notranjim težnjam po ustvarjanju dohodka ob manjših naporih. Na komunalne organizacije ne deluje zakon ponudbe in povpraševanja, ker so one edine, ki opravljajo svojo dejavnost in imajo zato možnost in pravico izvajati pritisk na koristnike komunalnih storitev z akti javnega značaja. Sproščenost ekonomskega delovanja v našem sistemu omogoča komunalnim organizacijam, da same določajo cene svojim storitvam in proizvodom. S tem je odpadel vpliv na formiranje cen, ki ga je v dosedanjem sistemu še imela občina. Komisija je bila mnenja, da bi bilo zato na neki način treba zagotoviti družbeni vpliv občanov na komunalne organizacije. Osnutek statuta zato predvideva — v skladu z zakonom — ustanavljanje posebnega organa družbenega upravljanja, ki bi ga sestavljali predstavniki občanov, oziroma da bi občani v organ delavskega samoupravljanja komunalne organizacije volili svoje predstavnike. V določbah statuta, ki nakazujejo rešitve razvoja komunalne dejavnosti, se postavljajo delovne skupnosti komunalnih organizacij v samostojnejši položaj glede zadovoljevanja potreb občanov, zato je tudi njihova naloga skrbeti za enostavno in razširjeno reprodukcijo delovnih sredstev. Ob novem načinu gospodarjenja delovnih skupnosti komunalnih organizacij se občina postavlja v drugačen položaj. Dolžnost občine je skrbeti za razvoj komunalnih dejavnosti in s politiko kreditiranja vplivati na pospeševanje razširjene reprodukcije. Zato je občina tudi s kreditno politiko dolžna vplivati na take cene, ki so v skladu z materialnimi zmogljivostmi občanov.

Kot za vsa druga področja naj bi občina skrbela tudi za izdelavo načrta razvoja komunalne dejavnosti na območju občine. Skladno z razvojem gospodarstva v občini urejajo določbe statuta tudi dolžnost sleherne delovne skupnosti, da vzporedno s povečanjem proizvodnih sredstev skrbijo za skladno povečanje in urejevanje komunalnih naprav. Pri tem so pravice delovne skupnosti v osnutku določene tako, da se sredstva, ki jih nameni delovna skupnost za komunalno izgradnjo in komunalno ureditev, morajo tudi namensko uporabljati. Po enakih načelih se urejajo pravice in dolžnosti investitorjev, ki gradijo javne objekte in dolžnosti občanov, kadar za lastnimi sredstvi gradijo stanovanjske zgradbe in druge komunalne naprave. Komisija za izdelavo občinskega statuta je imela za potrebno poudariti, da se naloge komunalnega gospodarjenja razdelijo med občino, krajevnimi skupnostmi in hišnimi sveti. Dolžnost upravljanja komunalnih naprav bi občina lahko prenesla na druge družbene organe le v primeru, če je za obseg prenesenih nalog zagotovila sredstva, ki so potrebna za upravljanje teh naprav. Razdelitev dolžnosti pri upravljanju posameznih komunalnih naprav med občino in krajevnimi skupnostmi ter hišnimi sveti ne urejuje noben predpis. Komisija je sodila, da se v občinskem statutu načelno razmeji naloge upravljanja komunalnih naprav, ki služijo neposredno stanovalcem stanovanjske zgradbe oziroma prebivalcem naselja. Na osnovi tako zastavljenih statutnih načel naj bi se vsa ta vprašanja podrobneje obdelala v posebnem predpisu o upravljanju komunalnih naprav.

Kakor na področju gospodarstva skušajo določila osnutka statuta tudi na področju družbenih služb omogočiti vsem vrstam zavodov s tega področja oziroma njihovim samoupravnim organom čimvečjo samostojnost in samoupravnost. Iz določil statuta je razvidno, da so področja šolstva, zdravstvenega varstva, socialnega varstva, kulture in prosvete, telesne vzgoje in rekreacije in druga ustrezno svoji pomembnosti izredno široko razčlenjena. Komisija meni, da je pri utrjevanju samostojnosti samoupravnih organov družbenih služb izrednega pomena dogovor med njimi in občinsko skupščino.

Statutna določila določajo družbene naloge teh služb, ki so jih dolžne opravljati in po svojih samoupravnih organih sprejemati odgovornost pred občinsko skupnostjo za dobro gospodarjenje s sredstvi družbene potrošnje. Konkretiziranje statutnega načela o dogovarjanju med občinsko skupščino in samoupravnimi organi družbenih služb o medsebojnih pravicah in dolžnostih se izvaja z načrtom razvoja družbenih služb, z letnim programom dela ter z letnim finančnim načrtom. Ker so med posameznimi družbenimi službami razlike spričo specifične dejavnosti vsake izmed njih, je bilo nujno treba — po vrstah dejavnosti družbenih služb — statutno predvideti način dogovarjanja in programiranja ter delitve dela med občinsko skupščino in posameznimi organi družbenih služb. Na področju šolstva mora npr. občinska skupnost zagotoviti pogoje za osnovno izobraževanje otrok, ki traja osem let. To obveznost mora občinska skupnost izvrševati do vseh občanov, tudi taktat, če nima zadostnih materialnih sredstev za kritje drugih, sicer prav tako potrebnih izdatkov. Za osemletno izobraževanje otrok je dolžna občinska skupščina zagotoviti enoten sistem. Občina v okviru materialnih možnosti zagotavlja izobraževanje na šolah II. in III. stopnje, vendar samo v skladu s stvarnimi materialnimi možnostmi ali pod pogojem udeležbe občana samoupravne organizacije oziroma skupnosti (strokovnega združenja, zbornice) ali ob udeležbi zainteresirane občine (medobčinsko sodelovanje). Glede oblik pomoči pri pospeševanju strokovnega usposabljanja kadrov na srednjih, višjih in visokih šolah nakazujejo statutna določila še vedno možnost, da občina te kadre stipendira ali pa posreduje stipendije in kredite za šolanje. V tej funkciji se postavlja občinska skupnost v položaj usposobitelca, vsklajevalca in posrednika za iskanje virov pomoči mladini in odras-

lim pri reševanju materialnih možnosti za izobraževanje.

Komisija za izdelavo statuta sodi, da je izrednega pomena za perspektivni razvoj materialne osnove misel, da se v okviru materialnih možnosti, ki jih bo občina ustvarjala v prihodnosti, določi tudi del sredstev za nabavo učnih pripomočkov šoloobveznim otrokom. Te misli seveda ni mogoče takoj uresničiti. Določila demokratičnega menanizma pa omogočajo, da se občani odločijo za namenski prispevek za nabavo učnih pripomočkov šoloobveznim otrokom. Za začetek bi predstavljalo dobro materialno osnovo, če bi starši otrok, ki dokončajo šolsko leto, poklonili učne pripomočke svojih otrok šoli, ta pa bi jih brezplačno dodelila socialno šibkim otrokom.

Občani, ki danes v zelo konkretni obliki proračunskega prispevka dajejo sredstva šolam, so zelo zainteresirani za dobro gospodarjenje s temi sredstvi. Zato so samoupravni organi šol in vsi člani šolskih kolektivov dolžni skrbeti za čimboljše izvajanje učnega programa, tako da bi bili doseženi optimalni učni in vzgojni uspehi.

Skrb za stalni strokovni in družbenoidejni dvig učnega kadra je družbena odgovornost samoupravnih organov in vsakega člana šolskega, oziroma predavateljskega kolektiva. Ker je za merjenje delovnega uspeha prav v šolstvu zelo težko izdelati merila, je prav tu poudarjena kolektivna odgovornost samoupravnih organov šol za uvajanje čim objektivnejših meril pri delitvi osebnih dohodkov. Ta naj stimulirajo pedagoške delavce k čimvečjemu prizadevanju. Osnutek statuta uvaja nove osnove za zagotovitev sredstev šolam, v odvisnosti od njihove osnovne dejavnosti in na podlagi normativov in obsega učnega programa, v skladu z verifikacijo.

V takem sistemu zagotavljanja sredstev za svoje delo morajo šole s svojimi statuti in pravilniki o delitvi dohodka zagotoviti vsestranski razvoj šole.

Otroško varstvo in vzgoja otrok se v osnutku statuta pojavljata v snovi, ki govori o šolstvu, socialnem varstvu in krajevnih skupnostih. Kljub temu sodi komisija, da mora dobiti zaradi svojega pomena tudi samostojno mesto, od koder se v novih oblikah odnosov glede dolžnosti in skrbi za otroško varstvo in vzgojo prepleta s področji drugih družbenih služb. Samostojno formulirana načela so pomembna zato, ker otroško varstvo ne more biti združeno s socialnim varstvom, kajti po svojem bistvu varstvo otrok ni socialna kategorija v smislu skrbi za preprečevanje in nastajanje socialnih problemov, temveč je samostojna kategorija varstva in vzgoje otrok zaposlenih staršev. Razvoj varstvenih ustanov in oblik otroškega varstva in vzgoje zadeva torej vse samoupravne organe delovnih skupnosti, ki zaposlujejo delovne ljudi — starše. Občinska skupnost je dolžna s svojimi načrti razvoja delovnih sredstev vsklajevati odnose investicijskih naložb in potrošnje tako, da po svojem pomenu varstvo in vzgoja otrok ne ostaneta zanemarjena. Šolske ustanove in krajevne skupnosti morajo skupaj s starši otrok, katerim sta potrebna varstvo in vzgoja, sestaviti program in se dogovoriti o vsklajevanju dolžnosti staršev, krajevnih skupnosti in šol. Med kategorijami družbenih služb, ki opravljajo zdravstveno varstvo občanov, in drugimi kategorijami družbenih služb nastopa razlika glede zagotavljanja materialne osnove, ker je v našem sistemu zdravstvenega zavarovanja vključenih že nad 98 odstotkov občanov. Tudi sistem upravljanja s sredstvi zdravstvenega zavarovanja je že tako izdelan, da omogoča zavarovancem zelo konkretno vplivati na uporabljanje sredstev za potrebe zdravstvenega varstva. Skupno občinskemu načrtu razvoja je samo vprašanje vskladitve sredstev, ki jih ima na razpolago zdravstveno varstvo s potrebami tega varstva v odnosu do občinskega programa zdravstvenega varstva. Samoupravni organi, ki upravljajo s sredstvi za zdravstveno varstvo (komunalna skupnost socialnih zavarovancev), bodo morali v svojem statutu in pravilih zagotoviti sistem uporabe sredstev, ki bo še bolj stimuliral zdravstvene ustanove za razvijanje zdravstvenih storitev, ki bodo predstavljale zavarovancem najuspešnejšo zdravstveno zaščito. Občinska skupščina pa še naprej obdrži svoje naloge glede zagotovitve sredstev za zdravstveno nezavarovane občane in pa za izvajanje splošne zdravstvene preventive.

Določbe osnutka statuta za področje socialnega varstva prenašajo odgovornost za skrb za preprečevanje in odstranjevanje vzrokov in pojavov, ki povzročajo socialne probleme. Ta odgovornost in skrb za neposredno pomoč socialno ogroženim osebam ter skrb za invalide in njihove družine se nalaga delovnim skupnostim za tiste njihove člane, pri katerih je nastala potreba po neposredni pomoči takemu socialno ogroženemu članu. Socialno varstvo mora postati skrb vseh občanov in ga morajo po svojih močeh in sposobnostih izvrševati tako, da v prvi vrsti sami skrbijo za odstranjevanje vzrokov in pojavov, ki povzročajo socialne probleme (preventivno socialno varstvo). Prav tako so občani v samoupravnih organih delovnih in krajevnih skupnosti dolžni skrbeti za preprečevanje vzrokov nastanka socialnih problemov. Zato so delovne organizacije in krajevne skupnosti dolžne v svojih statutih dati primerno mesto socialnim vprašanjem in organizaciji socialne službe.

Kot novost so v osnutku statuta predvidene določbe, ki nalagajo občini razen izdelave načrta razvoja mreže socialnih služb tudi skrb za tako izgradnjo naselij in stanovanj, pri katerih so v največji meri upoštevane življenjske potrebe občanov. Načrtna gradnja in upoštevanje teh načel omogočata pri enakih naložbah zmanjšati možnost nastajanja socialnih problemov.

Glede področij kulture in prosvete, telesne vzgoje in rekreacije ter tehnične vzgoje sodi komisija, da je v statutu potrebno nakazati dolžnost občine oziroma njenih urbanističnih organov za pravilno urbanistično programiranje izgradnje kulturno-prosvetnega centra občine in podobnih centrov naselij. Pri tem je treba poudariti, da komisija ni imela v mislih samo izgradnjo kulturno prosvetnih domov v omenjenih centrih, temveč je imela v mislih potrebo po izgradnji vseh objektov in naprav, ki so namenjeni tako kulturi, prosveti kot tudi telesni kulturi, rekreaciji in tehnični vzgoji občanov. Zato se je na tem mestu dalo poudarka urbanistični ureditvi, čeprav bi ta materija po svoji naravi morda sodila drugam.

Glede dolžnosti občine za vsebinsko in materialno plat kulturno-prosvetne, telesno-vzgojne in tehnično-vzgojne problematike, predvidevajo formulacije osnutka statuta, kolikor je to sploh mogoče glede na pestrost in materialne možnosti, precej odrejeno smer razvoja; razen tega predstavljajo tudi pravno podlago za zbiranje materialnih sredstev in omogočajo formiranje družbenih institucij (kulturna zveza) za izboljšanje dela na teh področjih. Občinska skupščina kot predstavnik družbeno-ekonomske skupnosti občine razpolaga sama in preko samoupravnih organov delovnih skupnosti, skladov in denarnega zavoda z vsemi sredstvi, ki ji pripadajo v okviru delitve družbenega dohodka širše družbene skupnosti. Na današnji stopnji sistema upravljanja s sredstvi pripada pretežno upravljanje s sredstvi v glavnem delovnim skupnostim in posebnim organizacijam (namenskimi skladom); za zidanje stanovanjskih hiš, investicijskemu skladu, komunalnemu skladu, cestnemu skladu in skladu za šolstvo. Občinski skupščini oziroma občinskemu proračunu pripadajo za uresničevanje njenih nalog sredstva iz družbenega dohodka in sredstva, ki izvirajo iz obveznosti občanov. Ta sredstva občinska skupščina porazdeli na posamezne dejavnosti v določenem odstotku. Občinska skupščina določi tudi določen odstotek od skupnih dohodkov občine kot sredstva za delovanje svoje uprave. S tem sistemom se postavljajo glede nagrajevanja tudi uslužbenci in delavci občinske uprave v enakovreden položaj z delavci delovnih in drugih organizacijah. Istočasno so uslužbenci občinske uprave postavljeni tudi v odvisnost od gospodarskih uspehov občine. Določila osnutka statuta predvidevajo tudi možnost dogovarjanja z občani in delovnimi skupnostmi o povečanju dohodkov občine in o združevanju sredstev občanov in delovnih skupnosti. Vendar je predviden tak demokratičen mehanizem, da zagotavlja občanom in delovnim skupnostim, da se smejo tako povečana ali združena sredstva uporabiti samo za uresničitev poprej sprejetega programa. Enaka načela demokratskega mehanizma predvideva osnutek statuta tudi za ustanavljanje skladov za telesno-vzgojno, kulturno-prosvetno, socialno dejavnost itd. Občinska skupščina in samoupravni organi delovnih skupnosti oziroma občani se morajo najprej dogovoriti za program razvoja neke dejavnosti, določiti obseg in izvor sredstev in šele nato ustanovijo namenski sklad.

Denarni zavodi in njihovi samoupravni organi, ki jih ustanovi občina in pri njih nalaga sredstva, so po svojem pomenu važen člen gospodarske dejavnosti v občini. Samoupravne organe teh zavodov sestavljajo predstavniki ustanovitelja in drugih zainteresiranih organov. Taka struktura samoupravnih organov pa ne daje vedno zadostnega jamstva, da bi se z naloženimi sredstvi vplivalo na tempo izpolnitve občinskega načrta razvoja. Dosedanja praksa tudi kaže, da taka struktura samoupravnih organov denarnega zavoda ne omogoča zadostne skrbi za gospodarjenje z naloženimi denarnimi sredstvi komitentov. Razprava ob pripravljanih gradiva za osnutek statuta je načela vprašanje, kako izpopolniti sistem upravljanja z denarnimi sredstvi komitentov, ki so močno zainteresirani za dobro gospodarjenje z njimi. Razpis posojila in druge oblike sodelovanja z delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi omogočajo najrazličnejša dogovarjanja občinske skupščine o skupnih akcijah za pospeševanje razvoja materialne osnove občine in občanov.

Vloga krajevnih skupnosti, način dogovarjanja o razmejitvi nalog med občinsko skupščino in krajevno skupnostjo ter samoupravne pravice krajevnih skupnosti so zajete v večini poglavij osnutka statuta. Zato je že pri razlagi drugih poglavij statuta zajeta tudi razlaga pravic in dolžnosti krajevnih skupnosti. Tukaj je zlasti važno poudariti pomen in mesto, ki ga ima občan v krajevni skupnosti. V krajevni skupnosti občan najkonkretnije uveljavlja svoje pravice in dolžnosti v vprašanih, ki so dnevnega pomena za njegovo življenje. Osnutek statuta določil v tem poglavju razčiščuje mnoga do sedaj nejasna vprašanja. Pri tem daje pravno podlago za statutno ureditev v krajevni skupnosti tudi tistih vprašanj, ki doslej še niso bila urejena s splošnimi predpisi. Z določili osnutka statuta so odstranjene mnoge nejasnosti o položaju, ki ga naj ima krajevna skupnost v odnosu do občine. Krajevna skupnost postane s tem v resnici samostojna, samoupravna skupnost občanov določenega naselja, ki ima samostojne pravice pri sprejemanju svojega načrta razvoja in letnega programa. S tem so odstranjene tudi motnje v pogledu izvrševanja samoupravnih pravic in dolžnosti, ki jih občina prenaša na krajevne skupnosti, ker mora občina za izvajanje nalog, ki jih je prenesla na krajevno skupnost, zagotoviti potrebna sredstva.

Obseg nalog krajevnih skupnosti, ki jih nakazuje osnutek statuta v tem poglavju in drugih določbah, zagotavlja v bodočnosti njihov predviden razvoj. S tem pa seveda ni rečeno, naj bi krajevne skupnosti v svoje statute in programe razvoja že danes spre-

jemale več nalog, kot je potrebno (glede na potrebe in zahteve občanov) in kot so jih sposobne izvrševati. V tem smislu bi bilo treba statute krajevnih skupnosti smelo obravnavati, vendar upoštevati skrajna načela. Izkušnje, ki so jih pridobile krajevnne skupnosti pri svojem delu, precej razčiščena mnenja o družbenem položaju krajevnih skupnosti, določila osnutka statuta in pozitivna zakonodaja omogočajo, da se krajevne skupnosti postavijo v jasnejši in določnejši položaj prav pri vsebini njihovega dela.

Položaj in dolžnosti hišnih svetov so zelo konkretno določene v zveznih in lokalnih predpisih. Osnutek statuta je zato skušal le nakazati točnejšo razmejitev dolžnosti pri upravljanju komunalnih naprav v neposredni okolici zgradb in naselja, kot smo to že omenili v obrazložitvi o komunalni dejavnosti v statutu. Pri tem gre za bistveno zadevo, namreč za dolžnost hišnih svetov, da skrbijo za komunalno ureditev, vzdrževanje in upravljanje komunalnih naprav, kar je po ureditvenem načrtu izključno naloga prebivalcev posameznih zgradb in naselij. Kaj sodi v njihovo pristojnost, določi ureditveni načrt, ki ga sprejme občinska skupščina. Dolžnost in pravica hišnih svetov naj bi bila vzdrževanje in upravljanje npr. poti, ki vežejo stanovanjsko stavbo z javno cesto, javna razsvetljava pred vhodi in na poteh med stanovanjskimi stavbami in javnimi cestami, dvorišča, zelenice ob hišah in v naseljih, otroška igrišča ipd.

Hišni sveti naj ne bi za vsako ceno v lastni režiji upravljali zgradb in naprav v neposredni okolici. Če je krajevna skupnost po predhodnem sporazumu s hišnimi sveti organizirala primerne službe (service) in so cene njihovih uslug za hišne svete sprejemljive, naj bi se hišni sveti kot dobri gospodarji dogovorili s krajevno skupnostjo in ji poverili dolžnost vzdrževanja zgradb in komunalnih naprav ter opravljanja drugih uslug in storitev. Komisija meni, da bi morali hišni sveti poveriti te naloge krajevnim skupnostim povsod tam, kjer strokovnost in cene uslug in storitev vplivajo na boljše in cenejše vzdrževanje zgradb in drugih naprav.

Svete občinske skupščine kot politično izvršilne organe, število in obseg nalog je doslej določal občinski statut. Taka praksa ni dala vedno najboljših rezultatov, saj predstavlja statuto pravno ureditev za daljše obdobje, na drugi strani pa življenje terja stalno prilagajanje organizacijske sestave občinske skupščine. Da bi se zagotovila večja prožnost občinske skupščine in njenih organov, predvideva osnutek statuta, naj bi se sveti in njihove naloge določili z

odlokom občinske skupščine. To bo omogočilo občinski skupščini prilagajanje teh organov potrebam časa. Po potrebi bo občinska skupščina združevala, razdruževala ali ustanavljala nove svete.

Osnutek statuta zagotavlja občanom javnost dela vseh samoupravnih organov občinske skupnosti. Občani lahko spremljajo delo vseh organov, ki so jim dolžni omogočiti pogled v njihovo delo. Tudi delo občinske skupščine je javno, saj občani lahko prisostvujejo njenim sejam in tudi drugače spreminjajo njeno delo. Poleg tega občinska skupščina poroča o svojem delu in o delu svojih organov na zborih volivcev in zborih delovnih skupnosti. Oblike obveščanja o delu samoupravnih organov so v praksi različne. Izdajajo se bilteni, lokalni časopisi in časopisi delovnih skupnosti ter razne publikacije. Uporabljajo se tudi druge oblike obveščanja, ki so se v praksi pokazale kot zelo dobre in jih je treba razvijati še naprej. Posebno pozornost bo treba posvečati vsebini, da bodo postale za občana zanimive.

Osnutek statuta določno razvija tista načela zvezne in republiške ustave, ki govorijo o dogovarjanju delovnih ljudi in občanov na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Pri tem dogovarjanju daje poseben poudarek vprašanju, kako v prihodnosti poglobljeno razvijati demokratični mehanizem samoupravljanja v občini, delovni in krajevni skupnosti ter v drugih oblikah družbenega samoupravljanja. V tem delu osnutek še ni v celoti izdelan, prav zaradi tega, ker bodo dokončna določila odvisna zlasti od predlogov in pripomb občanov in samoupravnih organov. Komisija pričakuje, da bodo njihovi predlogi, pripombe in dopolnitve nekatere določbe osnutka izpopolnile, druge morda opustile ali pa našle zanje boljše vsebinske rešitve.

Razprava na terenu in v delovnih skupnostih bo lahko dokazala, ali posamezna vprašanja, ki jih sedanja določila osnutka urejajo, sodijo v dokončno besedilo ali pa jih bo treba prepustiti statutni ureditvi samih delovnih in krajevnih skupnosti, oziroma obdelati v poslovnih občinskih skupščini.

Komisija za izdelavo statuta občine Ljubljana Moste-Polje poziva vse občane, organe družbenega samoupravljanja, družbene in druge organizacije, da pošljejo svoje predloge, pripombe in dopolnila k osnutku statuta na sedež komisije, ki je pri občinskem ljudskem odboru Ljubljana Moste-Polje, Proletarska ulica 1.

Komisija za občinski statut
občine Ljubljana Moste-Polje

7. člen

Občina Ljubljana Moste-Polje obsega naselja:

- k. o. Bizovik: Bizovik, Fužine, Spodnja Hrušica, Zgornja Hrušica;
- k. o. Brinje (del): Ljubljana (del);
- k. o. Dobrunje: Dobrunje (del), Podmolnik (del), Zadvor, Zavoglje;
- k. o. Dolsko: Dolsko;
- k. o. Javor: Besnica (del), Javor, Ravno brdo;
- k. o. Kašelj: Podgrad, Polje (del), Spodnji Kašelj, Vevče, Zalog, Zgornji Kašelj;
- k. o. Karloško predmestje (del): Ljubljana (del);
- k. o. Laze: Laze pri Dolskem;
- k. o. Lipoglav: Brezje pri Lipoglavu, Mali Lipoglav, Pance, Repče, Selo pri Panchah, Veliki Lipoglav;
- k. o. Moste: Ljubljana (del);
- k. o. Petelinje: Kamnica, Petelinje;
- k. o. Podmolnik: Dobrunje (del), Podmolnik (del), Šentpavel;
- k. o. Poljansko predmestje (del): Ljubljana (del);
- k. o. Senožeti: Senožeti;
- k. o. Slape: Polje (del), Slape, Studenec;
- k. o. Sostro: Češnjice, Podlipoglav, Sadinja vas, Sostro, Zagradišče;
- k. o. Stožice (del): Jarše (del);
- k. o. Križ: Križevska vas, Vrh pri Dolskem, Zagorica pri Dolskem;
- k. o. Petersko predmestje (del): Ljubljana (del);
- k. o. Šmartno ob Savi (del): Hrastje, Obrije, Šmartno ob Savi;
- k. o. Štepanja vas: Ljubljana (del);
- k. o. Vodmat (del): Ljubljana (del);
- k. o. Vinje: Klopce, Osredke, Vinje;
- k. o. Volavljje (del): Besnica (del), Dolgo brdo, Gaberje pri Jančah, Janče, Prežganje, Tuji grm, Vnajnarje, Volavljje, Zgornja Besnica;
- k. o. Trebeljevo (del): Veliko Trebeljevo, Malo Trebeljevo, Mali vrh;
- k. o. Zadobrova (del): Sneberje, Spodnja Zadobrova, Zgornja Zadobrova.

8. člen

Občina Ljubljana Moste-Polje je pravna oseba, njen sedež je v Ljubljani, Proletarska ulica 1 in je v sestavu okraja Ljubljana.

9. člen

Pečat občine Ljubljana Moste-Polje obsega grb Socialistične republike Slovenije, ime Socialistične republike Slovenije ter ime okraja in občine.

10. člen

Pravica in dolžnosti občine se določajo z zvezno in republiško ustavo, z zakonom in tem statutom.

Kot temeljna družbeno-politična skupnost občina zagotavlja pogoje za uresničevanje svoboščin in pravic občanov, ureja odnose, ki imajo neposreden pomen za občane v občini, določa splošne pogoje za dejavnost komunalnih in podobnih organizacij, varuje zakonitost in varnost ljudi in premoženja, organizira družbene službe, ki so skupnega pomena, zagotavlja javni red in mir, izvršuje družbeno nadzorstvo in opravlja druge funkcije družbene skupnosti, razen tistih, ki so z zvezno ali republiško ustavo določene kot pravice in dolžnosti širše družbeno-politične skupnosti.

Pravice in dolžnosti občine opravljajo občinska skupščina in njeni organi ter krajevne skupnosti ali neposredno občani na zborih volivcev in v drugih oblikah neposrednega odločanja.

11. člen

Za uresničevanje svojih nalog občina Ljubljana Moste-Polje sodeluje z drugimi občinami in v ta namen lahko z njimi ustanavlja skupne organe in organizacije, združuje sredstva, izmenjuje izkušnje, organizira skupne akcije in druge oblike medsebojne pomoči in sodelovanja.

12. člen

Občina po občinski skupščini ali drugih pristojnih organih določa v mejah veljavnih predpisov in materialnih možnosti pogoje za pridobitev pravice do socialne podpore, zdravstvenega varstva, pravice do stanovanja, pogoje šolanja in štipendiranja ter pravico do uporabe socialnih ustanov, kadar se te zagotavljajo v breme občinskih sredstev.

13. člen

Občinska skupščina lahko v mejah veljavnih predpisov in materialnih možnosti ter programa razvoja družbenega standarda občanov določi, da občan, ki glede na svoje gnotno stanje lahko sodeluje z deležem lastnih sredstev, in občan, ki je potreben posebne skrbi družbe, pridobi pravico do socialne podpore, zdravstvenega varstva, pravico do stanovanja, pravico do šolanja in štipendiranja ter pravico do uporabe socialnih in komunalnih ustanov ob ugodnejših pogojih.

14. člen

Delo občinskih organov in organov družbenega samoupravljanja v občini je javno.

Lj., 6. 5. 1963

KOMISIJA ZA STATUT OBCINE
LJUBLJANA MOSTE-POLJE

Ljubljana, dne 6. maja 1963

OSNUTEK STATUTA občine Ljubljana Moste - Polje

Na podlagi 98. člena ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije, 94. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 25. člena statuta občine Ljubljana Moste-Polje občinska skupščina

sprejema

STATUT
OBCINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE

I. del — splošne določbe

1. člen

Občina Ljubljana Moste-Polje je temeljna družbeno-politična in družbeno-ekonomska skupnost, v kateri si občani zagotavljajo materialne in druge pogoje za delo in razvoj produkcijskih sil, usmerjajo in vsklajujejo razvoj gospodarstva in družbenih služb, določajo in razdeljujejo sredstva za potrebe občine, ustvarjajo pogoje za zadovoljevanje materialnih, socialnih, kulturnih in drugih skupnih potreb, vsklajujejo individualne in skupne interese ter uresničujejo čimbolj neposredno samoupravljanje.

2. člen

Občani uresničujejo pravico samoupravljanja neposredno ali po za to izvoljenih organih in krajevnih skupnostih, svojih delovnih in drugih organizacijah in po občinski skupščini ter njenih organih.

3. člen

Pravice in dolžnosti članov se določajo z zvezno in republiško ustavo, z zakoni, tem statutom in drugimi splošnimi akti občine.

4. člen

Občani imajo v občini zlasti pravico in dolžnost da:

- ustvarjajo družbene in materialne pogoje za razvoj produkcijskih sil;
- zagotavljajo pogoje za zaposlovanje;
- skrbijo za povečevanje produktivnosti dela;
- vsklajujejo razvoj gospodarstva, družbenih služb in drugih dejavnosti;

— uresničujejo načelo delitve po delu;

— odločajo v okviru delitve družbenega dohodka o sredstvih za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb;

— odločajo o vlaganju sredstev za gospodarski in družbeni napredek v občini;

— organizirajo in pospešujejo dejavnosti, ki služijo občanom, družinam in gospodinjstvom za zadovoljevanje njihovih neposrednih potreb;

— urejajo zadeve, ki imajo splošen pomen za gospodarsko, kulturno in družbeno življenje v občini;

— določajo uporabo zemljišč in stavb v družbeni lastnini ter stvari v splošni rabi in skrbijo, da se uporabljajo v skladu s splošnimi interesi in pod pogoji, ki so določeni z zakonom;

— zagotavljajo materialne in druge pogoje za izboljševanje življenjskih razmer in za zadovoljevanje svojih potreb predvsem na področju vzgoje in izobraževanja, kulture, zdravstva, socialnega in otroškega varstva, rehabilitacije, telesne vzgoje, rekreacije, stanovanj, komunalnih in družbenih dejavnosti;

— ustanavljajo krajevne skupnosti, delovne in druge organizacije, komunalne in druge družbene službe;

— vsklajujejo razvoj naselij in mesta;

— opravljajo družbeno nadzorstvo nad gospodarjenjem z družbeno lastnino v občini;

— zagotavljajo izvrševanje in uporabo zakonov in drugih predpisov ter skrbijo za zakonitost vsega delovanja v občini;

— skrbijo za uresničevanje osebnih, političnih in samoupravnih pravic občanov ter vseh oblik neposredne demokracije.

V občini občani uresničujejo tudi druge funkcije družbene skupnosti razen tistih, ki so z ustavo določene kot pravice in dolžnosti širših družbeno-političnih skupnosti.

5. člen

Občani so dolžni po svojih močeh in sposobnostih prispevati k splošnemu napredku občine.

6. člen

Občani imajo pravico in dolžnost, da po svojih sposobnostih sodelujejo v organih družbenega samoupravljanja v občini.

15. člen

Organi občine imajo do občanov in organizacij na območju občine samo tiste pravice in dolžnosti, ki so jim dane z zvezno ali republiško ustavo, z zakoni in tem statutom.

II. DEL — DDRUŽBENO EKONOMSKI ODNOSI V OBCINI

I. poglavje — Samoupravljanje v občini

16. člen

Družbeno-ekonomski odnosi v občini temeljijo na družbeni lastnini produkcijskih sredstev, samoupravljanju in delitvi družbenega proizvoda v delovni organizaciji in družbeni skupnosti.

17. člen

Samoupravljanje občanov se zagotavlja z ustavo in se v okviru enotne socialistične ureditve SFRJ izvršuje v skladu z zvezno in republiško ustavo, zakoni in določbami tega statuta ter statutom delovnih in drugih organizacij.

18. člen

Občani uresničujejo pravico samoupravljanja v občini neposredno ali posredno po za to izvoljenih organih.

Neposredno uresničujejo občani pravico samoupravljanja na zborih volilcev, zborih članov delovnih skupnosti, v krajevnih skupnostih, z referendumom in z volitvami v občinske organe ter v organe samoupravljanja v delovnih in drugih organizacijah.

Posredno uresničujejo občani pravico samoupravljanja predvsem po organih krajevnih skupnosti, po občinski skupščini in njenih organih ter po organih samoupravljanja v delovnih in drugih organizacijah.

19. člen

Pri uresničevanju samoupravljanja odločajo delovni ljudje v občini kot temeljni družbeno-ekonomski skupnosti o usmerjanju gospodarskega in družbenega razvoja, o delitvi družbenega proizvoda ter o drugih vprašanjih, ki so skupnega pomena.

Delovni ljudje upravljajo delovno organizacijo v občini v skladu z ustavo, zakoni in statutom delovne organizacije posredno ali neposredno s tem, da poverjajo določene funkcije organom upravljanja delovne organizacije: delavskemu svetu, upravnemu odboru in direktorju oziroma drugim organom upravljanja.

20. člen

V delovnih organizacijah, ki opravljajo dejavnost ali zadeve posebnega družbenega pomena, sodelujejo v skladu z zakonom pri opravljanju določenih zadev zainteresirani občani ter predstavniki zainteresiranih organizacij in družbene skupnosti kot člani organov upravljanja delovne organizacije ali na drug način, ki ga določajo zvezna in republiška ustava ter statut delovne organizacije.

O organizaciji dela in delitvi dohodka odločajo v taki delovni organizaciji samo organi upravljanja, ki jih volijo člani delovne skupnosti.

21. člen

Delovni ljudje, ki delajo v delovni organizaciji, vzpostavljajo kot člani delovne skupnosti medsebojna delovna razmerja ter so pri samoupravljanju enakopravni.

Kot člani delovnih skupnosti sodelujejo tudi pri upravljanju občine s tem, da volijo svoje zastopnike v zbor delovnih skupnosti občinske skupščine.

22. člen

Vsakemu delovnemu človeku v delovni organizaciji gre v skladu z načelom delitve po delu osebni dohodek, ki ustreza uspehom njegovega dela in dela delovne enote ter uspehom delovne organizacije kot celote.

23. člen

Občina lahko v skladu z zakonom in s svojimi potrebami ustanovi delovno organizacijo.

Delovna organizacija je samostojna in samoupravna organizacija, ki sprejema na osnovi zvezne in republiške ustave ter zakona svoj statut in druge splošne akte, s katerimi uredi svoja notranja razmerja.

Preden delovna organizacija sprejme statut, ga mora predložiti v obravnavo občinski skupščini, razen če ni s posebnim zakonom predpisano, da ga je treba predložiti v obravnavo širši družbeno-politični skupnosti.

24. člen

Občina, delovne in druge organizacije stopajo v medsebojna razmerja na področjih upravljanja in gospodarjenja, ki so podrobneje določena v posameznih poglavjih tega statuta, kot: v družbenem programiranju, medsebojnem obveščanju o delu, skupnem investiranju itd.

II. poglavje — Neposredno samoupravljanje občanov

1. Krajevna skupnost

25. člen

V krajevni skupnosti kot samoupravni skupnosti občanov le-ti neposredno uresničujejo samoupravljanje na področju dejavnosti, s katerimi se neposredno zadovoljujejo dnevne potrebe delovnih ljudi in njihovih družin.

26. člen

V krajevni skupnosti občani neposredno in po organih krajevnih skupnosti uresničujejo zlasti naslednje naloge:

— organizirajo in pospešujejo komunalne, gospodarske, stanovanjske, socialne, otroško varstvene, zdravstvene, kulturne, prosvetne, vzgojne in druge dejavnosti in službe za neposredno zadovoljevanje svojih potreb in potreb svojih družin in gospodinjstev;

— organizirajo in pospešujejo vse vrste dejavnosti za pomoč v gospodinjstvu;

— organizirajo pomoč zaposleni ženi in družini pri vzreji in vzgoji otrok;

— skrbijo za varstvo in vzrejo otrok zaposlenih staršev in za varstvo drugih oseb, ki jim je varstvo potrebno;

— skrbijo za napredek gospodarjenja s stanovanji in pomagajo hišnim svetom in občanom pri upravljanju stanovanjskih hiš in njihovih skladov ter vzdrževanju hiš;

— organizirajo prostovoljno delo na svojem območju;

— pomagajo občinski skupščini in njenim organom pri izvrševanju njihovih nalog na območju krajevnih skupnosti;

— dajejo občinski skupščini in njenim organom mnenja in predloge o vprašanjih, ki se tičejo krajevnih skupnosti ali o splošnih vprašanjih, ki jih občinska skupščina in njeni organi predložijo krajevni skupnosti v razpravo in mnenje;

— upravljajo družbeno lastnino, ki je dana krajevnim skupnostim v uporabo;

— skrbijo za graditev, vzdrževanje in upravljanje komunalnih objektov na območju krajevnih skupnosti, ki jih je le-ta sama zgradila ali dobila v upravljanje ter nadzorujejo njihovo uporabo;

— obravnavajo poslovanje delovnih organizacij, ki na območju krajevnih skupnosti skrbijo za zadovoljevanje dnevnih življenjskih potreb občanov;

— opravljajo tudi druge zadeve, za katere so pristojne krajevne skupnosti po splošnih predpisih, po tem statutu ali zadeve, ki jih nanje prenese občinska skupščina s svojim aktom.

27. člen

Občinska skupščina in njeni organi nudijo krajevni skupnosti zlasti strokovno pomoč in vršijo splošni družbeni nadzor nad njihovim delom.

Posamezna vprašanja, ki se tičejo dejavnosti krajevnih skupnosti, obravnava in rešuje tisti organ občinske skupščine, v čigar delokrog spada posamezno vprašanje.

28. člen

Organizacijo in delo krajevnih skupnosti ureja njen statut. Statut sprejme krajevna skupnost potem, ko so ga obravnavali zbori volilcev, potrdi pa ga občinska skupščina.

Statut krajevnih skupnosti določa njeno organizacijo, organe in delo, način ustanavljanja in razmerja servisov, delavnic in ustanov do krajevnih skupnosti, samoupravne pravice delavcev v njeni upravi, servisih, delavnicah in ustanovah, organizacija in delo poravnalnih svetov, razmerja krajevnih skupnosti do hišnih svetov na svojem območju in druga vprašanja v zvezi z delom krajevnih skupnosti.

S svojim statutom mora krajevna skupnost zagotoviti delavcem, ki so zaposleni v njeni upravi, servisih, delavnicah in ustanovah, izvrševanje samoupravnih pravic v zadevah, ki se tičejo njihove notranje organizacije, delovnih razmerij in delitve osebne dohodka.

29. člen

Krajevna skupnost sprejme svoj program razvoja, upoštevajoč smernice občinske skupščine za načrt razvoja občine.

V skladu s svojim programom razvoja izdelata krajevna skupnost svoj letni načrt dela.

30. člen

Krajevna skupnost opravlja svoje naloge s sredstvi:

— ki jih da občina za izvrševanje tistih nalog, ki so bile prenešene na krajevno skupnost;

— ki jih daje občina v skladu s svojimi materialnimi možnostmi za pospeševanje komunalnega in gospodarskega razvoja krajevnih skupnosti v skladu s programom razvoja in letnim načrtom dela krajevnih skupnosti;

— od dela stanarin in najemnin, ki ga določi občinska skupščina kot dohodek krajevnih skupnosti;

— ki jih dajejo delovne organizacije za pospeševanje posameznih dejavnosti krajevnih skupnosti;

— ki jih doseže s svojimi dejavnostmi;

— ki jih kot samoprispevek dajejo občani.

Krajevna skupnost samostojno razpolaga s svojimi sredstvi ter jih z letnim finančnim načrtom

razporeja glede na svoje potrebe v skladu z letnim načrtom dela in programom razvoja.

31. člen

Krajevne skupnosti na območju občine lahko zaradi izmenjave mnenj, medsebojne strokovne pomoči in vsklajevanja medsebojnih interesov ustanovijo stalno konferenco krajevnih skupnosti občine.

2. Hišni sveti

32. člen

Občani po svojih samoupravnih organih — zborih stanovalcev in hišnih svetih — upravljajo stanovanjske hiše, ki niso v zasebni lasti in tiste objekte in naprave v njihovi neposredni okolici, ki pretežno služijo njihovim stanovalcem.

33. člen

Občani sami in po svojih hišnih svetih skrbijo za vzdrževanje in ureditev stanovanjskih hiš in njihove okolice po načelih smotrnega gospodarjenja ter v skladu s splošnimi predpisi, tem statutom in statutom krajevnih skupnosti.

Občani neposredno z udeležbo lastnih sredstev v obliki samopriskevka in po svojih hišnih svetih skrbijo za dvig stanovanjsko-komunalnega standarda v stanovanjskih hišah in organizirajo razne oblike otroškega varstva in pomoči starim in bolnim stanovalcem.

34. člen

Po svojih hišnih svetih občani sodelujejo s krajevno skupnostjo.

Krajevni skupnosti zlasti lahko prepustijo skrb za vzdrževanje stanovanjskih hiš, organizacijo komunalnih služb in ureditev ter vzdrževanje komunalnih in rekreacijskih naprav, ki so namenjene stanovalcem več stanovanjskih hiš.

3. Zbori volilcev in zbori članov delovnih skupnosti

35. člen

Na zborih volilcev občani neposredno sodelujejo pri samoupravljanju v občini.

Na zborih volilcev občani obravnavajo vprašanja, ki imajo splošen pomen za življenje in delo v naselju ali delu naselja, pa tudi za življenje in delo v občini in v širši družbeno-politični skupnosti ter dajejo predloge za reševanje takih vprašanj, opravljajo volilne funkcije, ki so določene z ustavo ali zakonom in neposredno odločajo o vprašanjih, ki so določena z zakonom ali s tem statutom.

Na zborih članov delovnih skupnosti delovni ljudje predlagajo kandidate za člane predstavniških teles in opravljajo druge zadeve upravljanja, ki jih določata zakon in statut delovne organizacije.

36. člen

Na zborih volilcev odborniki občinske skupščine poročajo o njenem delu.

Organi družbenega samoupravljanja in organizacije, ki opravljajo zadeve javnega pomena na območju občine, morajo zboru volilcev dati potrebna pojasnila, če zbor to zahteva.

37. člen

Občinska skupščina in njeni organi morajo obravnavati predloge in sklepe zborov volilcev in jih obvestiti o svojem stališču do teh predlogov oziroma sklepov.

Če se večina zborov volilcev pravno veljavno izreče za določeno rešitev neke zadeve, občinska skupščina zadeve ne sme rešiti v nasprotju z izrečenim mnenjem zborov volilcev, preden zadeve ne predloži zborom volilcev s temeljito obrazložitvijo.

38. člen

Občanom se obvezno dajo v razpravo na zborih volilcev:

— načrt razvoja občine in programi razvoja posameznih področij družbenih dejavnosti;

— letni družbeni plan, občinski proračun in zaključni račun;

— občinski urbanistični načrt;

— letno poročilo o delu občinske skupščine in njenih organov;

— osnutki predpisov, ki nalagajo izredne materialne obveznosti in samopriskevke občanov;

— osnutek splošnega akta, s katerim se določijo območja za ustanovitev krajevnih skupnosti.

Občinska skupščina lahko sklene, da se predložijo v razpravo zborom volilcev tudi druge zadeve.

39. člen

Zbor volilcev lahko skliče občinska skupščina oziroma njen predsednik, organ krajevnih skupnosti, občinski ali krajevni organ SZDL ali 10 odstotkov občanov volilnega območja.

Zbor volilcev se sklicuje praviloma za volilno območje, krajevna skupnost pa lahko določi, da se skliče zbor volilcev za več volilnih območij v okviru krajevnih skupnosti.

Zbor članov delovnih skupnosti lahko sklicujejo tudi sindikalna organizacija in organi samoupravljanja delovne organizacije.

40. člen

Obvestilo o sklicu zbora volilcev mora biti objavljeno najmanj 3 dni pred dnevom zbora.

O sklicu zbora volilcev obvesti sklicatelj predsednika občinske skupščine, če zbora ni sklical le-ta sam, krajevno skupnost in krajevno organizacijo SZDL.

41. člen

Zbor volilcev prične sklicatelj ali njegov pooblaščenec. Vodi ga delovno predsedstvo, ki si ga volilci izberejo za vsak zbor posebej.

Varianta: ..., stalno delovno predsedstvo, ki si ga volilci izberejo za dobo dveh let.

42. člen

Občinska skupščina lahko sprejme poslovnik za delo in potek zborov volilcev.

4. Referendum

43. člen

Občinska skupščina lahko razpiše referendum, da bi se občani vnaprej izjavili o posameznih važnejših vprašanjih ali da bi potrdili njen splošen akt.

44. člen

Občinska skupščina obvezno razpiše referendum: — za potrditev občinskega statuta in njegove bistvene spremembe;

— kadar gre za določeno vprašanje, zahteva najmanj 1/3 zborov volilcev na območju občine, na katerih je bilo navzočih najmanj 10 odstotkov volilcev.

45. člen

Občinska skupščina določi besedilo predmeta referenduma tako, da se volilci o vprašanju izjavijo z »za« ali »proti«.

46. člen

Referendum se razpiše najmanj 30 dni pred glasanjem.

47. člen

Referendum izvede občinska volilna komisija po določilih, ki veljajo za volitve v občinsko skupščino.

48. člen

Občinska skupščina ne more v enem letu po izvedbi referenduma izdati nobenega splošnega akta, ki bi bil v nasprotju z izidom referenduma.

III. poglavje — Družbeno načrtovanje v občini

1. Načrt razvoja občine

49. člen

Skladen razvoj gospodarskih panog in družbenih služb ter vsklajevanje splošne potrošnje s proizvodnjo zagotavlja občina z občinskim načrtom razvoja.

Občinski načrt razvoja upošteva potrebe programov razvoja delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter smernice širših družbeno-političnih skupnosti.

Načrt razvoja občine upošteva dejanske možnosti in dejanske potrebe občine.

50. člen

Občinski načrt razvoja upošteva vsa materialna sredstva v občini, ki v okviru delitve družbenega dohodka služijo za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb ter vsa sredstva za gospodarski in družbeni razvoj, s katerimi razpolagajo samoupravni organi v občini.

Z občinskim načrtom razvoja se zagotavljajo tudi materialni in drugi pogoji za izboljšanje splošnih življenjskih razmer občanov, posebno na področju vzgoje in izobraževanja, prosvete, kulture, zdravstva, socialnega in otroškega varstva, telesne vzgoje in rekreacije, graditve stanovanj in komunalnih naprav in na drugih področjih.

51. člen

Da bi se pri določanju in uresničevanju načrta razvoja občine zagotovila pobuda občanov in delovnih skupnosti, izdela občinska skupščina najprej tase o razvoju občine.

Teze o razvoju občine da občinska skupščina v javno razpravo zborom volilcev in zborom članov delovnih skupnosti, samoupravnim organom delovnih organizacij, družbenim organizacijam in krajevnim skupnostim.

Na osnovi dobljenih mnenj in predlogov sprejme občinska skupščina smernice razvoja občine in jih sporoči delovnim organizacijam in krajevnim skupnostim, da izdelajo svoje programe razvoja.

52. člen

K programom razvoja delovnih organizacij in krajevnih skupnosti, v katerih niso upoštevane smernice razvoja občine, da občinska skupščina lahko svoje pripombe, na osnovi katerih morajo pristojni

organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ponovno razpravljati o svojih programih razvoja.

Ce pristojni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ne upoštevajo pripomb občinske skupščine, so ji dolžni obrazložiti svoje stališče.

53. člen

Na podlagi smernic razvoja občine in programov razvoja delovnih organizacij in krajevnih skupnosti določi občinska skupščina načrt razvoja občine.

54. člen

Na podlagi načrta razvoja občine sprejema občinska skupščina letni družbeni plan občine.

55. člen

Načrt letnega družbenega plana občine se da v razpravo zborom volilcev, zborom članov delovnih skupnosti, krajevnim skupnostim in družbenim organizacijam.

56. člen

Pripombe zborov volilcev, zborov članov delovnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbenih organizacij obravnava občinska skupščina hkrati, ko sprejema letni družbeni plan občine.

Kadar občinska skupščina ne upošteva pripomb zborov volilcev, zborov članov delovnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbenih organizacij, mora o tem obvestiti organ, ki je dal pripombe, in navesti razloge, zaradi katerih pripomb ni upoštevala.

Z letnim družbenim planom občine občinska skupščina v skladu z družbenim planom širše družbeno-politične skupnosti:

— usmerja in vsklajuje razvoj produkcijskih sil, družbenih služb in zaposlovanje;

— določa sredstva, s katerimi bo občina razpolagala, in opravi njihovo temeljno razporeditev;

— določi ukrepe, s katerimi zagotovi vsklajevanje dohodkov delovnih organizacij in posameznikov z uspehi njihovega dela;

— vsklajuje splošno in osebno potrošnjo s proizvodnjo, dohodkom in produktivnostjo dela;

— določi druge ukrepe za razvoj gospodarstva in družbenih služb na območju občine.

57. člen

Na osnovi svojih programov razvoja in načrta razvoja občine sprejemajo delovne organizacije in krajevne skupnosti svoje letne načrte proizvodnje in dejavnosti.

V letnih načrtih proizvodnje in dejavnosti upoštevajo delovne organizacije in krajevne skupnosti vse materialne pogoje za povečanje proizvodnje, možnosti zaposlovanja delovne sile in možnosti povečanja produktivnosti dela.

58. člen

Letne načrte proizvodnje in dejavnosti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti vsklajuje občinska skupščina z dejanskimi potrebami in možnostmi občine, z načrtom razvoja občine in smernicami širših družbeno-političnih skupnosti. Občinska skupščina lahko da k letnim načrtom proizvodnje in dejavnosti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti svoje pripombe in zahteva, da o njih razpravljajo pristojni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Ce pristojni organi delovne organizacije oziroma krajevne skupnosti ne sprejmejo pripomb, ki jih je dala občinska skupščina, morajo svoje stališče obrazložiti.

59. člen

Občinska skupščina spremlja izpolnjevanje občinskega načrta razvoja in letnega družbenega plana občine kakor tudi izpolnjevanje programov razvoja in letnih načrtov proizvodnje in dejavnosti delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. V ta namen dostavljajo delovne organizacije in krajevne skupnosti občinski skupščini tromesečna in polletna poročila o izpolnjevanju njihovih programov razvoja in letnih načrtov proizvodnje in dejavnosti.

Na njeno zahtevo dostavljajo delovne organizacije in krajevne skupnosti občinski skupščini tudi drugo dokumentacijo, ki je potrebna za spremljanje in ocenjevanje izpolnjevanja programov razvoja in letnih načrtov proizvodnje in dejavnosti, zlasti dokumentacijo o investicijah in razširjanju dejavnosti.

60. člen

Občinska skupščina obravnava izpolnjevanje načrta razvoja občine in letnega družbenega plana na svojih sejah vsako četrletje.

Ce občinska skupščina ugotovi, da izvrševalec programa oziroma načrta ne izpolnjuje zaradi subjektivnih vzrokov, sprejme priporočilo, s katerim naloži samoupravnim organom prizadete organizacije, da razpravljajo o vzrokih neizpolnjevanja programa ali načrta in da ukrenejo vse potrebno za odstranitev teh vzrokov.

Ce organizacija ne pojasni vzrokov, zaradi katerih ne izpolnjuje programa razvoja oziroma letnega načrta ali ne upošteva priporočila občinske skupščine za odstranitev vzrokov, stori občinska skupščina takoj vse ustrezne ukrepe, ki se jih lahko posluži v skladu z zvezno in republiško ustavo, zakoni in s tem statutom, da se odpravijo vzroki, ki ovirajo izpolnjevanje programa razvoja oziroma letnega načrta.

61. člen

O izpolnjevanju načrta razvoja občine in letnega družbenega plana seznanja občinska skupščina najmanj polletno vse izvrševalce, zbere volilcev, zbere članov delovne skupnosti, krajevne skupnosti in družbene organizacije.

Občinska skupščina razpravlja o pripombah in predlogih, ki so jih dali izvrševalci, zbori volilcev, zbori članov delovnih skupnosti, krajevne skupnosti in družbene organizacije k izpolnjevanju načrta razvoja in letnega družbenega plana.

2. Urbanistični načrt občine

62. člen

Z občinskim urbanističnim načrtom zagotavlja občinska skupščina regionalni razvoj občine in vsklajuje razvoj mesta in naselij.

V urbanistični načrt občine, ki zajema vplivno območje mesta Ljubljane, se vključijo osnovni elementi urbanističnega načrta mesta Ljubljane.

Temeljne postavke urbanističnega načrta občine določi občinska skupščina ob upoštevanju osnovnih elementov iz prejšnjega odstavka.

63. člen

Predlog občinskega urbanističnega načrta pripravijo organi občinske skupščine.

Predlog občinskega urbanističnega načrta se da v razpravo zborom volilcev, zborom članov delovnih skupnosti, krajevnim skupnostim in družbenim organizacijam.

Občinska skupščina obravnava vse pripombe, ki so bile dane k predlogu občinskega urbanističnega načrta. Ce občinska skupščina teh pripomb ne upošteva, poda obrazložitev, zakaj se pripombe niso upoštevale.

64. člen

Občinski urbanistični načrt prične veljati, ko da nanj soglasje širša družbeno-politična skupnost.

IV. poglavje — Družbene službe in gradnja stanovanj

1. Skupne določbe

65. člen

V skladu z določbami tega statuta in v okviru svojih materialnih možnosti zagotavlja občina z družbenimi službami občanom zadovoljevanje skupnih potreb.

Družbene službe zagotavlja občina za svoje območje ali skupaj z drugimi občinami oziroma širšimi družbeno-političnimi skupnostmi.

66. člen

Občinska skupščina zagotavlja v svojem načrtu razvoja in letnem družbenem planu materialna sredstva za tiste skupne potrebe občanov, ki neposredno vplivajo na njihovo življenjsko raven.

Občinska skupščina lahko zagotavlja potrebna sredstva tudi s pritegnitvijo sredstev delovnih organizacij na temelju prostovoljnega sodelovanja in s pritegnitvijo sredstev občanov v obliki krajevnega samopriskevka oziroma prispevka neposrednih uporabnikov.

67. člen

Družbene službe za zadovoljevanje skupnih potreb občanov organizira in razvija občina po svojih organih ali po posebnih organizacijah. Take organizacije se ustanovljajo, delujejo in se financirajo po določbah ustreznih zakonov in v skladu z določbami tega statuta.

68. člen

Delovne organizacije, ki opravljajo družbene službe, zagotavljajo potreben razvoj službe s svojim programom razvoja in letnim načrtom dejavnosti.

Za družbene službe, ki ne poslujejo kot delovne organizacije in nimajo svojih samoupravnih organov, sprejme program razvoja in letni načrt dejavnosti občinska skupščina.

Financiranje družbenih služb se vrši na osnovi njihovega programa razvoja in letnega načrta dejavnosti.

2. Gradnja stanovanj

69. člen

Da bi se občanom načrtno zagotavljala stanovanja, določi občinska skupščina program gradnje stanovanj v občini.

Program gradnje stanovanj upošteva načelo racionalnosti, interesentom, ki prispevajo lastna sredstva, pa omogoča, da se odločijo za določeno vrsto in kvaliteto stanovanja.

Program gradnje stanovanj upošteva tudi način uporabe zemljišč in potrebe po graditvi komunalnih naprav.

70. člen

V program gradnje stanovanj vključi občinska skupščina vsa v ta namen razpoložljiva lastna sredstva, sredstva stanovanjskega sklada in sredstva delovnih organizacij in občanov.

Občani in delovne organizacije so v skladu s svojimi materialnimi sposobnostmi dolžni prispevati h gradnji stanovanj za lastne potrebe oziroma potrebe članov delovne organizacije.

Da bi se občani in delovne organizacije uspešno vključili v vlaganje lastnih sredstev za gradnjo stanovanj, omogoči občinska skupščina s posebnim predpisom, da se občanom in delovnim organizacijam, ki prispevajo za gradnjo stanovanj lastna sredstva, zagotovijo za gradnjo stanovanj potrebni krediti.

71. člen

V mejah razpoložljivih lastnih sredstev zagotavlja občina stanovanja prvenstveno vojaškim in delovnim invalidom, borcem NOV in občanom, ki uživajo stalno občinsko podporo.

Delovne organizacije so v okviru svojih materialnih zmogljivosti dolžne zagotoviti stanovanja prvenstveno vojaškim in delovnim invalidom ter borcem NOV, ki so zaposleni v delovni organizaciji.

3. Komunalna dejavnost

72. člen

Komunalna dejavnost v občini ima namen z zagotovitvijo nemotene delovanja komunalnih naprav ter nudenjem kvalitetnih komunalnih uslug in storitev zadovoljevati osnovne življenjske potrebe občanov in njihovih skupnosti glede preskrbe z elektriko, toplotno energijo, vodo, kanalizacijo, snago, vzdrževanjem nasadov in zelenic, lokalnega prometa, tržnic itd.

73. člen

Občina zagotavlja smotrno izgradnjo in ureditev komunalnih objektov in naprav predvsem z določitvijo in izvajanjem urbanističnega načrta v skladu s programom razvoja in letnim načrtom komunalne dejavnosti v okviru občinskega načrta razvoja in letnega družbenega plana.

74. člen

Skrb za pravilno delovanje komunalnih naprav in izvrševanje komunalnih uslug in storitev, ki so splošnega pomena, lahko občina poveri komunalnim organizacijam.

75. člen

Komunalne organizacije poslujejo po gospodarskem računu.

Komunalna organizacija določi ceno svojih proizvodov ali storitev s tarifo, s katero si zagotavlja dohodek za opravljanje svoje dejavnosti najmanj v višini, ki omogoča enostavno reprodukcijo.

76. člen

Nad tarifami komunalnih organizacij opravljajo družbeni nadzor občani po zborih volilcev, zborih članov delovnih skupnosti in po občinski skupščini.

77. člen

O predlogu tarife komunalnih organizacij razpravljajo občani na zborih volilcev in zborih članov delovnih skupnosti.

Ko občinska skupščina razpravlja o predlogu tarife, razpravlja tudi o pripombah, ki so jih dali na predlog tarife zbori volilcev in zbori članov delovnih skupnosti.

Če občinska skupščina sodi, da predlog tarife komunalne organizacije ekonomsko ni utemeljen, lahko da k predlogu svoje pripombe in zahteva, da komunalna organizacija o tarifi in pripombah ponovno razpravlja.

Če komunalna organizacija ne upošteva pripomb občinske skupščine, mora svoje stališče obrazložiti.

78. člen

Če občinska skupščina na podlagi lastne razprave in mnenja zborov volilcev in zborov članov delovnih skupnosti sodi, da je tarifa za komunalne storitve in usluže sicer ekonomsko utemeljena, vendar previšoka glede na materialne zmogljivosti neposrednih plačnikov, lahko komunalni organizaciji predpiše nižjo tarifo od predlagane, vendar le takrat, če komunalni organizaciji zagotovi razliko iz lastnih sredstev.

Ko da občinska skupščina predlog tarife komunalne organizacije v razpravo zborom volilcev in zborom članov delovnih skupnosti, zahteva tudi, da zbori povedo, iz katerih sredstev naj se pokrije razlika, če naj bo tarifa nižja od predlagane.

79. člen

Pri komunalnih organizacijah se lahko ustanovi kot poseben organ svet koristnikov komunalnih storitev, ki sodeluje pri upravljanju in vodstvu komunalne organizacije.

80. člen

Za izvajanje programa investicij na področju komunalnih dejavnosti omogoča občina komunalnim organizacijam najemanje kreditov pod ugodnimi pogoji iz občinskih sredstev, iz sredstev skladov ali pri denarnih zavodih.

Za izgradnjo komunalnih naprav se lahko združujejo tudi sredstva delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, občine, hišnih svetov in občanov.

81. člen

Za financiranje izgradnje komunalnih naprav po ureditvenem načrtu kraja, naselja ali dela mesta prispevajo sredstva tudi investitorji.

82. člen

Sredstva, ki jih dajejo koristniki komunalnih storitev in uslug oziroma investitorji v smislu določbe prejšnjega člena, se smejo uporabiti samo za namen, za katerega so bila dana. Namenska uporaba teh sredstev in način zagotovitve njihovega plačila se določi tudi s pogodbo.

83. člen

Na področju komunalnih dejavnosti daje občina prednost tistim investicijam v posameznih krajih, naseljih ali delih mesta, pri katerih je zagotovljena večja udeležba lastnih sredstev ali dela občanov in kjer so potrebe bolj nujne.

84. člen

V smotrnem izvajanju komunalnih dejavnosti sodelujejo tudi občani, predvsem s skrbnim uporabljanjem in vzdrževanjem komunalnih naprav v svojem neposrednem okolju in naprav ter objektov, ki so javnega pomena.

Občani skrbijo sami in po organih samoupravljalna stanovanjskih hiš za ureditev in vzdrževanje komunalnih naprav v stanovanjskih hišah in njihovi neposredni okolici, ki pretežno služijo stanovalcem.

85. člen

Samoupravni organi krajevnih skupnosti:

— skrbijo za ureditev, vzdrževanje in pravilno uporabljanje posameznih komunalnih objektov in naprav;

— organizirajo službe in servise komunalnih uslug in storitev za hišne svete in lastnike zasebnih hiš ter občane;

— skrbijo za izgradnjo komunalnih objektov in naprav, ki so krajevnega pomena in ki se lahko financirajo s sredstvi krajevnih skupnosti in prispevki občanov, hišnih svetov in delovnih organizacij.

Kadar občina prepusti krajevni skupnosti v upravljanje in vzdrževanje komunalne objekte in naprave, ji zagotovi tudi za vzdrževanje potrebna finančna sredstva.

4. Šolstvo

86. člen

Občani imajo pravico pridobivati potrebno znanje in izobrazbo na šolah in izobraževalnih zavodih ob enakih z zakonom in tem statutom določenih pogojih.

87. člen

Z ustanavljanjem osnovnih šol, z gradnjo šolskih prostorov in naprav, z zagotovitvijo opreme šol in potrebnega učnega osebja zagotavlja občina obvezno osnovno šolanje otrok.

Obvezno osnovno šolanje otrok traja 8 let.

88. člen

S programom razvoja šolstva zagotavlja občina enoten sistem vzgoje in šolanja.

Program razvoja šolstva upošteva predšolske zavode, osnovne šole, gimnazije, strokovne in višje strokovne šole, zavode za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje odraslih, izobraževanje strokovnih kadrov z neposrednim delom v delovnih organizacijah, posebne šole in posebne vzgojno-izobraževalne zavode, vajejske domove, druge izvenšolske vzgojne zavode ter poklicne in vzgojne posvetovalnice.

89. člen

Sole in drugi izobraževalni ter vzgojni zavodi so samostojni zavodi, ki jih upravljajo organi družbenega samoupravljanja.

90. člen

Sredstva za izobraževanje in vzgojno delo šol in drugih zavodov, ki jih je ustanovila občina sama ali skupaj z drugimi družbeno-političnimi skupnostmi, se zagotavljajo v proračunu občine preko občinskega sklada za šolstvo. Pri zagotavljanju potrebnih sredstev občinska skupščina upošteva program razvoja in letni načrt šolstva.

91. člen

V izvajanju enotnega sistema vzgoje in izobraževanja občina v skladu z občinskim načrtom razvoja in programa šolstva:

— zagotavlja sredstva za osnovno dejavnost šol, ki jih je ustanovila ali jih sofinancira, pri čemer upošteva normative šol v skladu z njihovo verifikacijo in obsegom učnega programa, ki ga je odobril občinski organ, pristojen za šolstvo;

— skrbi v mejah materialnih možnosti za gradnjo, razširitev in opremo šol in njihovih delavnic ter za stanovanja učnega osebja;

— sodeluje na temelju dogovorov z drugimi občinami, širšimi družbeno-političnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami pri skupnem financiranju osnovne dejavnosti, gradnji ter opremi šol in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodov, ki so skupnega pomena za več občin ali pa je zanje poseben interes;

— financira razvoj stranske dejavnosti šol, ki je zajeta v učnih programih šol in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodov;

— v skladu z materialnimi možnostmi skrbi za brezplačne učne pripomočke soloobveznim otrokom in za ustvarjanje podpornih zalog učnih pripomočkov na šolah;

— v skladu z materialnimi možnostmi in potrebami po strokovnih učnih kadrih skrbi za šolanje kadrov na srednjih strokovnih, višjih in visokih šolah s tem, da daje ali posreduje štipendije in kredite za šolanje.

92. člen

Občina ustanavlja osnovne šole glede na krajevne potrebe, pri čemer upošteva število otrok v danem okolišču in oddaljenost od šole tako, da omogoča vsem soloobveznim otrokom uspešno osnovno šolanje.

V krajih, v katerih zaradi majhnega števila otrok ni pogojev za delo popolne osnovne šole, ustanavlja občina nepopolne ali nižje organizirane šole, ki so kot zunanji oddelki strokovno in upravno povezani z najbližjo popolno šolo.

Nepopolne in nižje organizirane šole imajo svoje organe družbenega samoupravljanja.

93. člen

Soloobveznim otrokom, ki jim je zaradi prevelike oddaljenosti od šole onemogočeno šolanje na popolni šoli, lahko občina pomaga s tem, da organizira reden prevoz otrok v šolo ali da prispeva k stroškom prevoza.

Občinska skupščina z odlokom določi, v katerih krajih, ob kakšnih pogojih in v kakšni višini soloobvezni otroci uživajo ugodnosti iz prejšnjega člena.

94. člen

V šolah se praviloma organizirajo šolske kuhinje, ki nudijo učencem broke hrane. Občina podpira delovanje šolskih kuhinj s tem, da prispeva k stroškom za osebne izdatke v šolskih kuhinjah zaposlenega osebja in za opremo kuhinj.

95. člen

Za otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter za otroke s hudimi osebnostnimi motnjami, ki se ne morejo vzgajati v rednih šolah ali rednih vzgojno-izobraževalnih zavodih, ustanavlja občina po potrebi posebne šole ali vzgojno-izobraževalne zavode oziroma jih podpira.

V okviru materialnih možnosti sodeluje občina pri poklicnem usposabljanju tistih otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, katerim poklicno usposabljanje ni zagotovljeno v breme kakšnih drugih družbenih sredstev, starši pa poklicnega usposabljanja glede na svoje gnotne zmogljivosti ne morejo sami zagotoviti.

Organi družbenega samoupravljanja v šolah in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih imajo zlasti nalogo:

— skrbeti, da bodo doseženi čimboljšji učni in vzgojni uspehi na podlagi učnega programa in programa drugih dejavnosti šole oziroma zavoda;

— poročati občinski skupščini o delu šole oziroma zavoda in o uspehih pri vzgoji in izobraževanju otrok;

— skrbeti, da se učno in vzgojno osebje strokovno in družbeno-politično izpopolnjuje in da si prizadeva doseči čimboljše učne in vzgojne uspehe;

— zagotoviti v statutih šol in zavodov ter v pravilnikih o delitvi dohodka takšno razporejanje sredstev, ki bo zagotovilo vsestranski razvoj šole oziroma zavoda in pri tem razvijati take oblike delitve osebne dohodka, ki bodo učno in vzgojno osebje stimulirale v prizadevanju za čimboljše učne in vzgojne uspehe.

96. člen

Da bi se pedagoško delo v šolah in vzgojno-izobraževalnih zavodih razvijalo čimbolj uspešno in smotrno, lahko občina v ta namen ustanovi zavod za prosvetno-pedagoško službo.

Zavodu za prosvetno-pedagoško službo lahko občina kot pedagoškemu centru poveri skrb za strokovni in družbeno-politični dvig učnega in vzgojnega osebja na šolah in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Kot pedagoški center ima zavod tudi nalogo, posredovati izkušnje med šolami in vzgojno-izobraževalnimi zavodi v občini in izven nje in povezovati delo vseh šolskih in vzgojno-izobraževalnih delovnih enot v občini.

97. člen

Da bi se omogočilo tudi odraslim občanom pridobivanje in izpopolnjevanje strokovne in družbene izobrazbe, ustanavlja občina zavode za izobraževanje odraslih in podpira tudi druge oblike dopolnilnega izobraževanja.

5. Zdravstveno varstvo

98. člen

Zdravstveno varstvo v občini ima namen:

— zagotoviti telesno in duševno zdravje občanov kot osnovni pogoj za razvoj njihove delovne sposobnosti in ustvarjalnih sil;

— skrbeti za ugodne zdravstvene pogoje matere in otroka ter zdrav razvoj otrok in mladine;

— odstranjevati vzroke in posledice obolenj in invalidnosti;

- zagotoviti občanom higienske razmere za življenje in delo;
- pospeševati zdravstveno kulturo občanov.

99. člen

Občina v sodelovanju s komunalno skupnostjo socialnega zavarovanja, zdravstvenimi zavodi, organizacijo Rdečeka križa, krajevnimi skupnostmi ter delovnimi in drugimi organizacijami določi program razvoja zdravstvenega varstva.

Pri izvajanju programa razvoja zdravstvenega varstva občina zlasti spodbuja združevanje sredstev delovnih organizacij in krajevnih skupnosti za ustanavljanje in financiranje zdravstvenih zavodov in služb.

Pri določanju programa razvoja zdravstvenega varstva občina vsklajuje interese občanov glede zagotovitve zdravstvenega varstva z gmotnimi zmogljivostmi skladov zdravstvenega zavarovanja.

100. člen

Zdravstveno službo v občini opravljajo zdravstveni zavodi.

V zdravstvenih zavodih na območju občine je občanom zagotovljeno naslednje zdravstveno varstvo:

- osnovna splošna zdravstvena pomoč v ordinacijah splošne prakse zdravstvenih domov in obratnih ambulant, obiski zdravnika na domu in strokovna bolniška nega na domu;

- specialistično zdravljenje, v kolikor se vrši v zdravstvenih zavodih na območju občine;

- zobozdravstvena pomoč;

- zdravstveno varstvo in pomoč za žene, otroke in šolsko mladino v dispanzerjih, posvetovalnicah in ambulantah;

- zdravstveno varstvo in pomoč za športnike;

- pomoč patronažne službe občanom, ki so posebno izpostavljeni zdravju škodljivim vplivom okolja;

- preskrba z zdravili v lekarnah.

Tiste vrste zdravstvenega varstva, ki jih občanom ne morejo nuditi, zdravstveni zavodi na območju občine, zagotavlja občina in komunalna skupnost socialnega zavarovanja v drugih ustreznih zdravstvenih zavodih.

101. člen

Da bi se izboljšalo splošno zdravstveno stanje prebivalstva in da bi se preprečevala, rano odkrivala in pravočasno zdravila obolenja, izvaja občina preventivno zdravstveno varstvo s tem, da:

- skrbi, da se odkrivajo škodljivi pojavi za zdravje ljudi;

- izdaja in skrbi za izvajanje higienskih in sanitarnih ukrepov na delovnih mestih, objektih javnega značaja in prostorih, kjer se v večjem številu zbirajo občani;

- skrbi, da se izvaja higiensko nadzorstvo nad živili in pitno vodo;

- izvršuje asanacije zemljišč, ozračja, odpadnih voda in snovi;

- z epidemiološkimi akcijami skrbi za preprečevanje in zatiranje nalezljivih bolezni;

- organizira množične preglede zaradi ranega odkrivanja nalezljivih in drugih bolezni;

- organizira zdravstveno vzgojne akcije;

- skrbi, da se izvajajo druge zdravstveno-preventivne dejavnosti, da bi se izboljšale higienske razmere, preprečevala obolenja, zmanjšala umrljivost, podaljšala življenjska doba in povečala delovna zmogljivost občanov;

- skrbi, da se izvaja higiensko in tehnično varstvo v delovnih organizacijah zaradi zmanjšanja števila nesreč pri delu in poklicnih obolenj.

102. člen

Posebno skrb posveča občina preventivnemu zdravstvenemu varstvu otrok in šolske mladine.

Sole in drugi vzgojno-izobraževalni zavodi morajo v okviru svojih učnih programov določiti in skrbeti za zdravstveno vzgojo šolske mladine.

103. člen

V svojem proračunu zagotovi občina sredstva za zdravljenje socialno ogroženih občanov, ki jim ni zagotovljeno zdravstveno varstvo v breme drugih družbenih sredstev.

104. člen

Zdravstveni center občine spremlja in proučuje zdravstveno stanje in higienske razmere ter organizacijo in delo zdravstvenih zavodov, predlaga program razvoja zdravstvenega varstva na območju občine, uravnava strokovno delo zdravstvenih zavodov občine ter skrbi za nadzorstvo nad njihovim delom.

Naloge zdravstvenega centra v občini opravlja zdravstveni zavod, ki ga določi občinska skupščina.

105. člen

Občani, ki so kot delavci ali kmetijski proizvajalci zdravstveno zavarovani, upravljajo s sredstvi zdravstvenega zavarovanja po komunalnih skupnostih socialnega zavarovanja in njihovih samoupravnih organih.

Občina ustanavlja komunalno skupnost socialnega zavarovanja za območje občine ali skupaj z drugimi občinami, pri čemer upošteva načelo smotrnosti in dobrega gospodarjenja s sredstvi socialnega zavarovanja.

6. Varstvo otrok in mladine

106. člen

Da bi se zagotovil vsestranski in uspešen razvoj otrok in mladine in da bi se zaposleni starši razbremenili skrbi za otroke, organizira občina varstvo otrok in mladine. V varstvo otrok in mladine je vključena tudi njihova vzgoja.

107. člen

Varstvo otrok in mladine se organizira prvenstveno v okviru krajevnih skupnosti in v okviru šole.

Za otroke zaposlenih staršev organizira varstvo, kjer je to mogoče, delovna organizacija sama ali z drugimi delovnimi organizacijami.

108. člen

Delovne organizacije določijo s svojimi predpisi, kako bodo prispevale k stroškom za varstvo otrok in mladine v delovni organizaciji zaposlenih staršev. Pri tem upoštevajo prvenstveno starše, ki sami niso zmožni prispevati celotnih stroškov za varstvo svojih otrok.

Občinska skupščina s posebnim aktom določi, kako se iz občinskih sredstev plača del stroškov za varstvo otrok tistih staršev, ki niti sami niti delovne organizacije, pri katerih so zaposleni, niso zmožni plačati celotnih stroškov varstva.

7. Socialno varstvo

109. člen

Socialno varstvo v občini obsega:

- preprečevanje in odstranjevanje vzrokov in pojavov, ki povzročajo socialne probleme;

- neposredno pomoč in skrb za socialno ogrožene osebe;

- skrb za vojaške invalide, žrtve fašističnega terorja in borce NOV ter njihove družine;

- skrb za stare, onemogle in defektne osebe.

110. člen

Za preprečevanje nastanka socialnih problemov ter odstranjevanje socialnih problemov tam, kjer so že nastali, skrbijo občani po samoupravnih organih delovnih in drugih organizacij in krajevnih skupnosti.

111. člen

Občina s sodelovanjem socialnih zavodov, delovnih in drugih organizacij in krajevnih skupnosti določi program razvoja socialnega varstva.

Pri izvajanju programa razvoja socialnega varstva občina zlasti spodbuja združevanje sredstev, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti za financiranje potreb socialnega varstva ter prispeva v ta namen lastna razpoložljiva sredstva.

112. člen

Skladno z gospodarskimi vlaganji skrbi občina za istočasen razvoj materialnih pogojev ter služb in dejavnosti, ki naj čimbolj zadovoljujejo življenjske potrebe občanov in preprečuje nastanek socialnih problemov.

Občina skrbi za tako izgradnjo naselij in stanovanj, ki v največji možni meri upošteva življenjske potrebe občanov in preprečuje nastanek socialnih problemov.

113. člen

Socialno varstvo neposredno izvršujejo predvsem delovne organizacije in krajevnih skupnosti s tem, da obravnavajo in rešujejo socialno problematiko in organizirajo socialne službe v svojih organizacijah in skupnostih.

114. člen

Občina prenaša na krajevnih skupnosti predvsem tiste naloge s področja socialnega varstva, ki nimajo značaj neposredne pomoči socialno ogroženim osebam.

Za izvajanje teh nalog zagotovi občina krajevni skupnosti potrebna sredstva.

115. člen

Strokovno opravljanje nalog preventivnega in kurativnega socialnega varstva poveri občina socialnim zavodom, ki jim zagotovi za opravljanje teh nalog potrebna sredstva.

Socialni zavodi opravljajo tudi strokovne socialne službe za delovne organizacije in krajevnih skupnosti.

116. člen

Za povezovanje in vsklajevanje dela socialnih služb v delovnih organizacijah in krajevnih skup-

nostih z delom socialnih zavodov se lahko ustanovi občinski center za socialno varstvo.

Naloge občinskega centra za socialno varstvo opravlja socialni zavod, ki ga določi občinska skupščina.

117. člen

Občinski center za socialno varstvo zlasti:

- spremlja in vsklajuje delo socialnih služb v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter jim pomaga pri izvrševanju njihovih nalog;

- sklicuje strokovne sestanke in posvetovanja s področja socialnega varstva o posameznih vprašanjih;

- organizira razne oblike izpopolnjevanja strokovnih kadrov za socialno-varstveno delo;

- predlaga občinski skupščini in njenim organom program razvoja socialnega varstva v občini;

- daje predloge za pospeševanje socialno-varstvene dejavnosti in glede drugih vprašanj s tega področja.

8. Kultura in prosveta

118. člen

Občina zagotovi v okviru svojih materialnih možnosti sredstva za pospeševanje in razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti v občini glede na pomen, ki ga ima ta dejavnost za dvig kulturne ravni občanov.

119. člen

Občina pospešuje in razvija kulturno-prosvetno dejavnost s tem, da:

- ustanavlja in pospešuje razvoj kulturno-prosvetnih ustanov;

- zagotavlja sredstva za dejavnost teh ustanov;
- pomaga društvom in organizacijam pri izvrševanju njihovih nalog na kulturno-prosvetnem področju;

- skrbi za gradnjo in vzdrževanje objektov, ki služijo kulturno-prosvetnim namenom;

- skrbi za varstvo kulturnih spomenikov na svojem območju;

- podpira prirejanje raznih kulturno-prosvetnih manifestacij, proslav, razstav in drugih oblik kulturno-prosvetne dejavnosti.

120. člen

Samoupravni organi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti skrbijo za pospeševanje in razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti s tem, da sami ali skupaj z drugimi organizacijami in skupnostmi zagotavljajo sredstva in spodbujajo organiziranje raznih kulturno-prosvetnih prireditev.

Občina prvenstveno podpira tiste ustanove in organizacije, ki delujejo na področju kulture in prosvete, pri katerih so občani, delovne organizacije in krajevnih skupnosti udeleženi z lastnimi sredstvi in delom.

121. člen

Občina pospešuje kulturno-prosvetno dejavnost tudi s tem, da v okviru sredstev, ki jih daje šolam in drugim vzgojno-izobraževalnim zavodom za njihovo osnovno in stransko dejavnost, zagotovi del sredstev za kulturno-prosvetno dejavnost v šolah in zavodih.

122. člen

Občina zagotavlja v urbanističnem načrtu gradnjo kulturno-prosvetnega centra občine in kulturno-prosvetnih centrov naselij.

123. člen

Občina v okviru svojih materialnih možnosti sama ali v sodelovanju z občani, delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi gradi nove objekte, ki služijo kulturno-prosvetni dejavnosti.

V skladu s svojimi materialnimi zmogljivostmi sodeluje občina tudi pri financiranju kulturno-prosvetnih ustanov, ki so širšega mestnega pomena.

9. Telesna vzgoja in rekreacija

124. člen

Za zdrav razvoj svojih fizičnih in umskih sposobnosti občani sami in po organih samoupravljanja v svojih delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, šolah in drugih organizacijah zagotavljajo materialne pogoje za napredek telesne vzgoje in rekreacije.

125. člen

Občina skrbi za napredek telesno-vzgojne dejavnosti in rekreacije s tem, da v okviru razpoložljivih sredstev nameni del za telesno vzgojo in rekreacijo in za objekte teh dejavnosti.

Občina gradi naprave in objekte bodisi sama z lastnimi sredstvi ali s svojimi sredstvi sodeluje pri gradnji, pri katerih občani, krajevnih skupnosti ali delovne organizacije vlagajo lastna sredstva ali delo.

126. člen

Občani v krajevnih skupnostih gradijo igrišča in naprave za telesno vzgojo in rekreacijo, skrbijo za njihovo upravljanje in vzdrževanje ter dajejo pomoč telesno-vzgojnim društvom.

Občani ustanavljajo rekreacijske centre v krajevnih skupnosti ter skrbijo, da se ti gradijo po urbanističnem načrtu. Pri tem združujejo za financiranje teh centrov lastna sredstva ter sredstva krajevne skupnosti in delovnih ter drugih organizacij.

127. člen

Občinska skupščina določi program izgradnje telesno-vzgojnih in rekreacijskih objektov in naprav.

Telesno-vzgojni in rekreacijski objekti se grade po programu glede na prioritete potrebe v občini. Prednost uživajo tisti objekti, ki bodo služili telesni vzgoji in rekreaciji čim večjega števila občanov.

Občina z razpoložljivimi sredstvi gradi in financira predvsem tiste telesno-vzgojne in rekreacijske objekte in naprave, ki imajo prednost v programu.

128. člen

Občina posebno skrbi za šolsko telesno vzgojo in rekreacijo. To skrb uresničuje s tem, da zagotavlja sredstva šolam in drugim vzgojno-izobraževalnim zavodom, da izvajajo pouk telesne vzgoje in rekreacijo po učnem programu.

129. člen

Občina skrbi za telesno vzgojo in rekreacijo občanov tudi s tem, da podpira občinsko zvezo za telesno vzgojo, počitniške skupnosti in turistična društva pri njihovem delovanju in strokovnem usmerjanju telesno-vzgojne in rekreacijske dejavnosti.

Sredstva se dajejo predvsem tistim organizacijam, ki prevzamejo skrb za izvajanje programa.

10. Tehnična vzgoja

130. člen

Občani skrbijo za splošno tehnično izobraževanje s tem, da razvijajo razne oblike tega izobraževanja v šolah, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih ter da neposredno in preko samoupravnih organov svojih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti podpirajo delovanje »Ljudske tehnike« kot strokovne organizacije za splošno tehnično vzgojo.

131. člen

Občina v skladu s svojimi materialnimi možnostmi nameni del razpoložljivih sredstev za tehnično izobraževanje občanov.

Občina spodbuja samoupravne organe delovnih in drugih organizacij in krajevnih skupnosti, da razvijajo in materialno podpirajo vse oblike splošnega tehničnega izobraževanja.

132. člen

Šole in drugi vzgojno-izobraževalni zavodi skrbijo za splošno tehnično vzgojo otrok in mladine s tem, da razen pouka tehničnih spretnosti po učnem programu organizirajo tako izobraževanje tudi izven rednega šolskega dela.

Sole se pri tehnični vzgoji otrok in mladine opirajo na materialno pomoč občanov, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti ter strokovno sodelujejo z organizacijo »Ljudske tehnike«.

133. člen

V okviru tehnične vzgoje občanov skrbi občina tudi za njihovo prometno vzgojo.

11. Pravna pomoč

134. člen

Da bi občani, hišni sveti, krajevne skupnosti ter delovne in druge organizacije čim lažje in čim hitreje uresničevali svoje zakonite pravice in koristi ter da bi jim bila pri tem zagotovljena strokovna pravna pomoč, ustanovi občina zavod za pravno pomoč.

Naloga zavoda je, da:

— daje pravno pomoč občanom, hišnim svetom, krajevnim skupnostim in delovnim ter drugim organizacijam pri uveljavljanju in varstvu njihovih pravic in koristi;

— pospešuje razvoj družbene oblike pravne pomoči in odvetništva;

— vzgaja in daje strokovno pomoč odvetniškim pripravnikom.

135. člen

Občanom in organizacijam, ki sami ne zmorejo potrebnih sredstev, zagotavlja občina pravno pomoč v breme svojega proračuna.

V. poglavje — Sredstva občine

1. Sredstva proračuna

136. člen

Občina uresničuje svoje naloge s sredstvi, ki ji pripadajo iz družbenega dohodka, in s sredstvi, ki izvirajo iz obveznosti občanov.

Občina uresničuje svoje naloge tudi s sredstvi, ki jih s prostovoljnim združevanjem zagotovijo delovne organizacije in občani.

137. člen

Sredstva, ki so jih zagotovili občani ali delovne organizacije, se smejo uporabiti samo za namen, za katerega so bila dana.

138. člen

Zbiranje prispevkov občanov in delovnih organizacij za določene namene lahko uvede občinska skupščina le, če se je za uvedbo prispevkov odločila večina zborov volilcev oziroma organov delovnih organizacij, ki pravno veljavno razpolagajo s sredstvi delovne organizacije.

S predlogom za uvedbo prispevka predloži občinska skupščina zborom volilcev in delovnim organizacijam tudi program s prispevkom zbranih sredstev.

139. člen

Vire dohodkov občine določi občinska skupščina z letnim družbenim planom in drugimi predpisi.

Sredstva občine razporeja občinska skupščina za posamezne namene s svojim proračunom.

Občinska skupščina razporedi sredstva za posamezne namene potem, ko je vskladila predvidene potrebe za posamezne dejavnosti s predvidenimi dohodki občine.

140. člen

Družbene službe, katerim občina zagotavlja sredstva v določenem odstotku od skupnih dohodkov, samostojno sprejemajo svoje finančne načrte dohodkov in izdatkov.

141. člen

Z letnim proračunom občine zagotovi občinska skupščina tudi sredstva za delovanje svoje uprave v določenem odstotku od skupnih dohodkov.

Samoupravni organ uprave občinske skupščine samostojno razporeja sredstva za posamezne namene s svojim finančnim načrtom.

142. člen

Predele občinska skupščina sprejme letni proračun, da osnutek proračuna v razpravo občanom na zborih volilcev in zborih članov delovnih skupnosti, da se izjavijo zlasti glede predvidene razporeditve sredstev za komunalne, kulturne, socialno-varstvene, prosvetne in druge družbene dejavnosti v občini.

143. člen

Občinska skupščina obravnava in sprejme letni proračun občine skupno z letnim družbenim planom.

2. Skladi

144. člen

Za usmerjanje razvoja gospodarskih in družbenih dejavnosti, ki so skupnega pomena za družbeni napredek občine, ima le-ta naslednje namenske sklade:

- investicijski sklad;
- komunalni sklad;
- sklad za zidanje stanovanjskih hiš;
- cestni sklad;
- sklad za šolstvo.

Občinska skupščina lahko ustanovi tudi druge sklade s svojimi sredstvi ali s sredstvi delovnih organizacij in krajevnih skupnosti.

Občinska skupščina določi z aktom o ustanovitvi sklada njegov namen in vire dohodkov na podlagi izdelanega programa.

145. člen

Občani oziroma delovni ljudje lahko na zborih volilcev oziroma na zborih članov delovnih skupnosti dajejo pobudo za ustanovitev namenskih skladov z udeležbo njihovih lastnih sredstev.

146. člen

Občinska skupščina je dolžna ustanoviti namenski sklad, v katerem se združujejo sredstva občanov, delovnih organizacij ali krajevnih skupnosti, kadar se za ustanovitev takšnega sklada pravno veljavno izreče večina zborov volilcev oziroma organov delovnih organizacij ali krajevnih skupnosti, ki pravno veljavno razpolagajo s sredstvi delovne organizacije oziroma krajevne skupnosti.

147. člen

Občinski skladi so pravne osebe in se upravljajo po načelih družbenega samoupravljanja. Podobnejše predpise o poslovanju skladov določajo njihova pravila. Pravila skladov potrjuje občinska skupščina.

148. člen

Občinski skladi imajo svoje programe za razvoj dejavnosti, za katere so ustanovljeni in svoje letne finančne načrte.

Samoupravni organi skladov vsklajujejo programe svoje dejavnosti in svoje letne finančne načrte z načrtom razvoja občine in letnim družbenim planom.

149. člen

Občinska skupščina spremlja delo občinskih skladov in namensko uporabo njihovih sredstev. Samoupravni organi skladov so dolžni dajati občinski skupščini poročila o svojem poslovanju

3. Denarni zavod

150. člen

Občina ustanovi svoj denarni zavod sama ali skupaj z drugimi občinami.

Pri občinskem denarnem zavodu se nalagajo sredstva, s katerimi občina sama razpolaga, in sredstva občinskih skladov.

151. člen

Denarni zavod se upravlja po načelih družbenega samoupravljanja.

152. člen

Denarni zavod daje občini poročilo o svojem poslovanju enkrat letno; na zahtevo občinske skupščine daje denarni zavod tudi četrtletna poročila.

4. Razpis posojila

153. člen

Občinska skupščina lahko razpiše posojilo ali da pobudo denarnemu zavodu ali združeni akciji več delovnih organizacij za razpis posojila za izgradnjo objektov, ki so posebnega pomena za pospeševanje splošnega gospodarskega razvoja ali posamezne gospodarske ali druge dejavnosti.

Občinska skupščina lahko razpiše posojilo le v skladu z načrtom razvoja občine in načrtom razvoja širših družbeno-političnih skupnosti.

154. člen

Posojilo se lahko razpiše samo na podlagi konkretnega programa izgradnje objekta oziroma objektov, za katere se pojosi razpisuje.

V programu se mora utemeljiti potreba izgradnje objekta oziroma pospeševanja dejavnosti, za katero se posojilo najema in prikazati stimulacija posojilodajalcev.

III. DEL — OBČINSKA SKUPŠČINA IN NJENI ORGANI

VI. poglavje — Občinska skupščina

155. člen

Občinska skupščina je najvišji organ oblasti in organ družbenega samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti občine.

Občinsko skupščino sestavljata občinski zbor in zbor delovnih skupnosti.

Občinski zbor in zbor delovnih skupnosti imata vsak po 40 članov.

156. člen

Občinsko skupščino sestavljajo delegati občanov in delegati delovnih ljudi v delovnih skupnostih.

157. člen

Odbornike občinskega zbora volijo neposredno občani, odbornike zbora delovnih skupnosti pa delovni ljudje, ki so na območju občine zaposleni v delovnih organizacijah, državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih, kmetje, ki so člani zadruga ali kakšne druge delovne organizacije ter drugi občani, ki delajo v občini in je zanje tako določeno z zakonom.

Za odbornika občinskega zbora je lahko izvoljen vsak občan, ki ima volilno pravico, za odbornika zbora delovnih skupnosti pa vsak delovni človek, ki

ima pravico voliti odbornike tega zbora, kakor tudi član organa upravljanja delovne organizacije oziroma delovne skupnosti, član organov upravljanja združenja delovnih organizacij ter funkcionar sindikata ali družbeno-političnih organizacij v občini.

158. člen

Mandat odbornikov občinske skupščine traja 4 leta.

Vsako drugo leto se na novo izvoli polovica odbornikov občinske skupščine.

159. člen

Volitve za mesta odbornikov občinske skupščine v volilnih enotah, v katerih odbornikom poteče mandat, morajo biti opravljene najpozneje 15 dni pred potekom mandata.

Prejšnjim odbornikom občinske skupščine preneha mandat z dnem, ko so verificirani mandati novoizvoljenim odbornikom.

160. člen

Nihče ne more biti dvakrat zapored izvoljen v isti zbor občinske skupščine.

Nihče ne more biti hkrati odbornik dveh zborov iste občinske skupščine.

Odbornik občinske skupščine ne more biti hkrati uslužbenec občinske uprave ali sodnik občinskega sodišča.

Odbornik občinske skupščine, ki ga je ta izvolila za odbornika okrajne skupščine, obdrži mandat odbornika občinske skupščine. Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena je v naslednji mandatni dobi lahko ponovno izvoljen za odbornika občinske skupščine, ne more pa biti v drugi mandatni dobi ponovno izvoljen v okrajno skupščino.

161. člen

Občinska skupščina določa politiko in odloča o drugih temeljnih vprašanjih, ki imajo pomen za politično, gospodarsko in kulturno življenje ter za družbeni razvoj, sprejema predpise, družbeni plan, proračun in druge splošne akte, voli funkcionarje in obravnava stanje in splošno problematiko na vseh področjih, za urejanje katerih je pristojna občina.

162. člen

Občinska skupščina opravlja zadeve s svojega delovnega področja na sejah svojih zborov, po svojih svetih in komisijah ter po organih občinske uprave.

Samo na seji voli občinska skupščina svoje organe, sprejema statut občine, načrt razvoja občine in letni družbeni plan, občinski proračun, urbanistični načrt, programe razvoja posameznih dejavnosti, ustanavlja delovne organizacije, sprejema odloke in opravlja druge zadeve splošnega pomena za občino, za katere tako določa zakon ali ta statut.

163. člen

Zaradi javnosti svojega dela in zaradi zagotovitve sodelovanja prizadetih, občinska skupščina obravnava s predstavniki družbeno-političnih organizacij vsa vprašanja, ki so splošnega pomena za občinsko skupnost.

164. člen

Zbora občinske skupščine delata in odločata praviloma skupno.

Vsak zbor občinske skupščine lahko sklene, da bo ločeno obravnaval in odločal o posameznih vprašanjih iz delovnega področja občinske skupščine.

Vsak zbor občinske skupščine obravnava in odloča ločeno tudi o vprašanjih, glede katerih tako določa ta statut in v primerih, če to zahteva najmanj 1/3 odbornikov posameznega zbora.

Zbor občinske skupščine lahko ločeno obravnava in sprejema zlasti priporočila delovnim in drugim organizacijam.

165. člen

Seje občinske skupščine so javne. Občinska skupščina lahko povabi na svoje seje zaradi sodelovanja v razpravi posamezne občane in zastopnike delovnih organizacij, krajevnih skupnosti ter družbeno-političnih organizacij, če sodi, da bi njihovo sodelovanje moglo koristiti pri razpravljanju in odločanju o posameznih zadevah.

Občinska skupščina mora poklicati na sejo predstavnike delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij, kadar obravnava delo oziroma posamezno vprašanje z njihovega področja.

166. člen

Občinska skupščina v mejah svoje pristojnosti samostojno odloča o vseh vprašanjih, ki so splošnega pomena za občino, zlasti pa:

- sprejema statut občine;
- sprejema odloke in druge splošne akte;
- sprejema načrt razvoja občine, letni družbeni plan, občinski proračun in zaključni račun o izvršitvi občinskega proračuna;
- opravlja družbeno nadzorstvo in nadzorstvo nad zakonitostjo dela delovnih in drugih organizacij, uporabljanjem družbenih sredstev in razdeljevanjem dohodka;
- sprejema resolucije in priporočila za delo organov družbenega samoupravljanja na območju občine ter za delo delovnih in drugih organizacij na svojem območju;
- sprejema urbanistični načrt;
- sklepa o najetju občinskih posojil in prevzemu poroštev za posojila delovnih in drugih organizacij;
- sklepa o razpolaganju z družbenim premoženjem, ki ga upravlja občina;
- odloča o ustanovitvi, združevanju in prenehanju delovnih organizacij in družbenih skladov;
- določa območja, na katerih se lahko ustanavljajo krajevne skupnosti;
- sklepa o razpisu referendumov;
- sklepa o vložitvi ugovora za varstvo samoupravnih pravic občine;
- sklepa o organizaciji temeljnih upravnih organov, voli sodnike občinskega sodišča in sodnike za prekrške, imenuje tajnika občinske uprave, načelnike temeljnih upravnih organov ter opravlja druga imenovanja po veljavnih predpisih;
- opravlja druge naloge, ki so dane v njeni pristojnosti s tem statutom ali z drugimi veljavnimi predpisi.

167. člen

Občinska skupščina in njeni organi stalno spremljajo in proučujejo vse probleme na področju gospodarske, komunalne, zdravstvene, socialno-varstvene, kulturno-prosvetne, telesno-vzgojne in drugih dejavnosti v občini.

Na podlagi ugotovitev občinska skupščina oziroma njeni organi organizirajo in sklicujejo posvetovanja s samoupravnimi organi delovnih in drugih organizacij ter krajevnih skupnosti zaradi izmenjave izkušenj, skupnega reševanja pomembnejših vprašanj in zaradi določitve skupnih ukrepov na posameznih področjih.

Zaključke posvetovanj, ki zahtevajo družbene ukrepe, morajo obravnavati pristojni sveti občinske skupščine ter posamezen ali oba zbora občinske skupščine.

Predloge za reševanje vprašanj, ki neposredno zadevajo materialne interese oziroma obveznosti delovnih in drugih organizacij ali krajevnih skupnosti, predloži občinska skupščina v razpravo in mnenje prizadetim zborom delovnih skupnosti oziroma zborom volilcev.

168. člen

Občinska skupščina lahko posamezne zadeve iz svoje pristojnosti prenese s posebnim sklepom na svete, komisije in druge svoje organe. S sklepom občinska skupščina natančneje določi zadeve, pravice in dolžnosti, ki jih prenaša na druge organe in dobo, za katero velja prenos.

Občinska skupščina ne more prenesti iz svoje pristojnosti zadeve iz 166. člena in tistih zadev, za katere je skupščina izključno pristojna po predpisih širše družbeno-politične skupnosti.

169. člen

Občinska skupščina ne more veljavno sklepati, sprejeti akta ali odločiti o zadevah, za katere je po statutu določeno poprejšnje sodelovanje občanov, delovnih ali drugih organizacij, če ti niso sodelovali pri obravnavanju zadeve.

Splošni akti in odločitve, ki so sprejeti v nasprotju z določbami prejšnjega odstavka, so neveljavni.

170. člen

Poslovanje občinske skupščine, način sprejemanja njenih aktov ter delo organov, ki jih ustanovi občinska skupščina, se uredijo s poslovníkom, ki ga predpiše občinska skupščina.

171. člen

Odborniki občinske skupščine imajo pravice in dolžnosti, ki so določene z ustavo, zakoni in s tem statutom.

172. člen

Dolžnost odbornika občinske skupščine je častna družbena dolžnost.

Odborniki občinske skupščine imajo pravico do povračila dejanskih stroškov, ki so jih imeli v zvezi z opravljanjem svoje dolžnosti v občinski skupščini in njenih organih.

Podrobnejše določbe o povračilih stroškov odbornikom občinske skupščine predpiše občinska skupščina s posebnim odlokom.

173. člen

Odborniki občinske skupščine so za opravljanje svoje dolžnosti v občinski skupščini odgovorni občanom in občinski skupščini.

174. člen

Odbornik občinske skupščine ne more biti poklican na odgovornost, ne sme se mu vzeti prostost in tudi ne sme biti kaznovan za glasovanje ali za mnenje, izraženo v občinski skupščini.

Za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, ni dovoljeno odborniku občinske skupščine brez privolitve njegovega zbora vzeti prostost ali začeti kazenski postopek. Če zbor ni zbran, da privolitev mandatno-imunitetna komisija. Zbor, ki mu odbornik pripada, mora pozneje privolitev potrditi. Privolitev ni potrebna, kadar gre za kaznivo dejanje, za katero je preiskovalni zapor obvezen ali če je bil odbornik zaloten pri kaznivem dejanju, za katero je predpisana kazen strogega zavora, daljša od enega leta ali hujša kazen.

175. člen

Odborniki občinske skupščine so dolžni svoje volilce seznanjati z delom, sklepi in odločitvami skupščine na zborih volilcev, zborih krajevnih skupnosti oziroma na zborih članov delovnih skupnosti.

Odborniki občinske skupščine so dolžni občinski skupščini sporočiti mnenja in predloge svojih volilcev.

Odborniki občinske skupščine morajo na vsa postavljena vprašanja volilcev na zboru volilcev oziroma zboru članov delovnih skupnosti dati odgovore ali pojasnila najkasneje na naslednjem zboru.

176. člen

Odborniku občinske skupščine preneha mandat pred potekom časa, za katerega je bil izvoljen, če izgubi volilno pravico, če je odpoklican, če sprejme občinska skupščina njegovo odpoved mandata, če sprejme službo v občinski upravi ali če je izvoljen za sodnika občinskega sodišča, če je obsojen na kazen zavora, daljšo od 6 mesecev ali kakšno hujšo kazen ali če je obsojen zaradi kaznivega dejanja, storjenega iz koristoljubja.

Odborniku zbora delovnih skupnosti preneha mandat tudi takrat, če mu na področju, za katero je bil izvoljen, preneha delovno ali drugo razmerje oziroma funkcija, na podlagi katere je bil izvoljen v zbor delovnih skupnosti.

177. člen

Volilci lahko odpokličejo odbornika občinske skupščine zaradi njegove nedejavnosti v skupščini ali zaradi izgube moralno-političnih kvalifikacij za delo v občinski skupščini.

VII. poglavje — Predsednik občinske skupščine

178. člen

Predsednika občinske skupščine izvoli občinska skupščina izmed svojih članov na predlog najmanj 10 odbornikov.

Predsednik se voli za dobo 4 let.

Občinska skupščina ima lahko tudi enega ali več podpredsednikov.

179. člen

Način in volitev predsednika, podpredsednikov in drugih organov skupščine se predpiše s poslovníkom.

180. člen

Predsednik občinske skupščine neha biti predsednik:

— če mu preneha mandat odbornika občinske skupščine;

— če ga skupščina razreši z večino glasov vseh odbornikov na predlog najmanj 10 odbornikov;

— če ga skupščina razreši dolžnosti na njegovo zahtevo;

181. člen

Predsednik občinske skupščine predstavlja občinsko skupščino ter zastopa občino kot pravno osebo.

Predsednik lahko v posameznem primeru pooblasti tudi drugo osebo, da zastopa občino.

182. člen

Predsednik sklicuje in vodi seje občinske skupščine, skrbi za izvrševanje sklepov skupščine in njenih organov, vsklajuje delo njenih organov ter delo teh organov z delom drugih organov v občini in opravlja druge zadeve, ki so določene s tem statutom ali sklepom občinske skupščine.

Za vzdrževanje reda in miru sme predsednik izdajati ukaze Ljudski milici na območju občine in zahtevati pomoč pri upravnih izvršbi posameznih odločb skupščine in njenih organov.

183. člen

Predsednik občinske skupščine sme sam sklicati seje posameznih organov skupščine, če tega ne storijo njihovi predsedniki; predsednik tudi lahko zahteva od posameznih organov, da obravnavajo določene zadeve in o njih poročajo.

V nujnih primerih predsednik lahko sam imenuje člane upravnih komisij, vendar mora takšna imenovanja predložiti skupščini v potrditev na prvi prihodnji seji.

Predsednik sklicuje tudi posvetovanja predsednikov organov občinske skupščine, daje predstavnikom teh organov pripombe in predloge o delu organa, skrbi da občinska skupščina obravnava delo posameznih svojih organov, jim daje smernice in priporočila za delo.

184. člen

Predsednik je disciplinski starešina tajnika občinske skupščine in sodnika za prekrške.

185. člen

Predsednika nadomešča, kadar je zadržan ali odsoten, podpredsednik občinske skupščine ali odbornik občinske skupščine, ki ga skupščina za to posebej določi.

186. člen

Predsednik občinske skupščine ima pravico do stalne mesečne nagrade, ki mu jo določi skupščina.

Predsednik ima pravico do plačanega letnega dopusta 30 delovnih dni.

Stalna mesečna nagrada in plačani letni dopust se določijo tudi podpredsedniku, če je stalno zaposlen z dolžnostjo podpredsednika v občinski skupščini.

VIII. poglavje — Organi občinske skupščine

1. Skupne določbe

187. člen

Organi občinske skupščine, ki v mejah veljavnih predpisov in določb tega statuta ter sklepov občinske skupščine opravljajo določene pravice in dolžnosti občine in zadeve iz pristojnosti občinske skupščine ter naloge, ki jim jih posebej poveri občinska skupščina, so: sveti občinske skupščine, komisije občinske skupščine in upravni organi.

188. člen

Sveti in komisije občinske skupščine so kolegijski organi, ki razpravljajo in sklepajo na svojih sejah. Za priučiitev posameznih vprašanj s svojega področja lahko sveti in komisije občinske skupščine imenujejo posebne komisije. Te komisije dajejo kolegiskim organom predloge in poročila.

189. člen

Predsednike in člane posameznih svetov in komisij občinske skupščine voli oziroma imenuje skupščina za dobo 2 let.

Člane svetov in komisij občinske skupščine lahko skupščina razreši tudi pred potekom njihove mandatne dobe.

Nihče ne more biti hkrati član več kot dveh kolegijskih organov občinske skupščine.

Predsednik in uslužbenci uprave občinske skupščine ne morejo biti člani kolegijskih organov občinske skupščine.

190. člen

Občinska skupščina spremlja delo svojih organov in jim daje smernice in navodila za njihovo delo.

Organi občinske skupščine so za svoje delo odgovorni občinski skupščini in ji dajejo redna poročila o svojem delu in poročila o posameznih zadevah.

191. člen

Zadeve, ki spadajo v pristojnost dveh ali več organov občinske skupščine, rešujejo ti organi na skupnih sejah. Če pri tem ne dosežejo soglasja, obvestijo o svojih stališčih občinsko skupščino, da ona odloči o zadevah.

192. člen

Organi občinske skupščine sodelujejo pri reševanju zadev s svojega področja z organi samoupravljanja v delovnih in drugih organizacijah in krajevnih skupnostih, kadar rešujejo zadeve, ki imajo pomen za te organizacije, oziroma ki zadevajo področje njihovega dela.

193. člen

Svojstvo članov sveta oziroma komisije občinske skupščine je častna družbena dolžnost. Za svoje delo člani kolegijskih organov ne morejo dobiti plačila ali nagrade.

Predsedniki in člani kolegijskih organov občinske skupščine imajo pravico do povračila dejanskih stroškov, ki jih imajo v zvezi z opravljanjem svoje dolžnosti in do povračila zaslužka, ki so ga izgubili v času opravljanja teh dolžnosti.

Podrobnejše določbe o povračilih članom kolegijskih organov občinske skupščine predpiše skupščina s posebnim odlokom.

194. člen

Občinska skupščina natančneje predpiše delo organov občinske skupščine s poslovníkom.

2. Sveti občinske skupščine

195. člen

Sveti so politično-izvršilni organi občinske skupščine in organi družbenega samoupravljanja na področju, za katero so ustanovljeni.

Za svoje delo so sveti odgovorni občinski skupščini.

196. člen

Sveti občinske skupščine skrbijo za izvrševanje zakonov in drugih predpisov, obravnavajo vprašanja, ki imajo splošen pomen za delovne in druge organizacije, krajevne skupnosti in občane, usmerjajo delo upravnih organov, nadzorujejo njihovo delo ter obravnavajo predloge predpisov in drugih aktov, ki jih sprejema občinska skupščina.

Naloga svetov je tudi usmerjati in povezovati delo drugih organov samoupravljanja na področju, za katerega je svet ustanovljen.

197. člen

Svete občinske skupščine sestavljajo člani, ki jih delegirajo vanje delovne in druge organizacije ter člani, ki jih izvoli občinska skupščina izmed svojih članov in izmed drugih oseb.

198. člen

Sveti odločajo v upravnem postopku samo takrat, kadar so za to pooblašteni z zakonom ali predpisom, izdanim na podlagi zakonskega pooblastila ali z odlokom okrajne ali občinske skupščine.

Z odlokom občinske skupščine se lahko določijo, da odloča svet v upravnem postopku le v takšnih upravnih zadevah, v katerih se odloča po prostem preudarku.

199. člen

Pri opravljanju zadev s svojega področja morajo sveti sodelovati s krajevnimi skupnostmi ter delovnimi in drugimi organizacijami, ki delujejo na zadevnem področju.

Kadar svet obravnava zadevo, ki se tiče krajevne skupnosti, delovne ali druge organizacije in njihovih delovnih področij, mora na svojo sejo povabiti tudi predstavnika krajevne skupnosti oziroma prizadete organizacije.

200. člen

Delovne in druge organizacije in krajevne skupnosti imajo pravico dajati svetom predloge in pripombe o posameznih vprašanjih z njihovega področja. Svet je dolžan dane predloge in pripombe obravnavati. Organizacija oziroma krajevna skupnost mora biti o zavzetem stališču obveščena.

201. člen

Sveti se ustanovljajo, združujejo in razdružujejo s posebnim odlokom občinske skupščine.

Z odlokom določi občinska skupščina tudi področje dela in naloge posameznih svetov. Z odlokom se določi število članov sveta in katere organizacije ter koliko članov delegirajo v svet.

3. Komisije občinske skupščine

202. člen

Za proučevanje pomembnejših vprašanj, pripravljanje predlogov in za opravljanje drugih zadev iz svoje pristojnosti ima občinska skupščina stalne inčasne komisije.

Področje dela in naloge časne komisije določi občinska skupščina z aktom o ustanovitvi.

203. člen

Občinska skupščina ima tele stalne komisije:

— komisijo za prošnje in pritožbe

— komisijo za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja;

— mandatno-imunitetno komisijo obeh zborov.

Komisije imajo po 5 članov.

204. člen

Stalne komisije občinske skupščine sestavljajo člani skupščine, ki jih izvolijo občinska skupščina in predstavniki družbeno-političnih organizacij. Občinska skupščina določi z odlokom, katere družbeno-politične organizacije in koliko članov delegirajo v posamezne komisije.

205. člen

Komisija za prošnje in pritožbe obravnava prošnje in pritožbe državljanov in organizacij, nanašajoče se na delo občinske skupščine in njenih organov ter občinske uprave, kakor tudi drugih organov, organizacij in zavodov na območju občine ali izven nje.

Naloga komisije za prošnje in pritožbe je predvsem pomagati občanom in organizacijam pri uveljavljanju njihovih zakonitih pravic in skrbeti za zakonitost delovanja vseh organov in organizacij na območju občine. Organi in organizacije so dolžni dati komisiji na njeno zahtevo podatke oziroma pojasnila, ki so ji potrebni za njeno delo.

206. člen

Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja proučuje kadrovske problematiko občinske skupščine in njenih organov ter vodilnih in strokovnih uslužbencev delovnih in drugih organizacij v občini, proučuje in daje predloge za volitve in razrešitve članov organov skupščine, predlaga občinski skupščini postavitev uslužbencev, ki jih skupščina imenuje, ter opravlja druge zadeve, za katere je pristojna po veljavnih predpisih.

Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja obravnava in proučuje tudi splošna vprašanja kadrovske politike v občini.

207. člen

Mandatno-imunitetna komisija obeh zborov obravnava vprašanja v zvezi z mandatnimi in imunitetnimi pravicami odbornikov obeh zborov, vprašanja v zvezi s prenehanjem mandata, razpisom volitev na izpraznjena mesta odbornikov obeh zborov in z verifikacijo mandatov novoizvoljenih odbornikov. Komisija o tem tudi poroča obema zboroma.

208. člen

Občinska skupščina lahko posamezni komisiji določi tudi druge stalne inčasne naloge.

209. člen

4. Upravni organi in upravne komisije občinske skupščine

Zakone in druge splošne predpise ter akte občinske skupščine neposredno izvršujejo upravni organi občinske skupščine, kolikor ni z zakonom izrecno določeno, da jih izvršujejo drugi organi oziroma organi drugih družbeno-političnih skupnosti.

Upravni organi občinske skupščine izvajajo politiko, ki jo je določila skupščina, spremljajo stanje na določenem področju, organizirajo in opravljajo določene službe, odločajo v upravnih stvareh, opravljajo upravno nadzorstvo in druge upravne dejavnosti, pripravljajo akte in opravljajo druge strokovne zadeve za skupščino in njene politično-izvršilne organe.

Upravni organi občinske skupščine sodelujejo z drugimi upravnimi organi, delovnimi in drugimi organizacijami v vprašanjih, ki so skupnega pomena, zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu ter s svojim delom omogočajo učinkovito uresničevanje pravic in interesov občanov ter organizacij.

Upravni organi so v mejah svojih zakonskih pooblastil samostojni in so za svoje delo odgovorni občinski skupščini in njenim politično-izvršilnim organom.

Upravi občinske skupščine načeljuje tajnik občinske skupščine.

210. člen

Občinska skupščina določi s posebnim odlokom temeljne upravne organe, njihovo področje in naloge.

Notranjo organizacijo temeljnih upravnih organov določa svet delovnega kolektiva skupaj s tajnikom občinske skupščine.

Svet delovnega kolektiva določi skupaj s tajnikom občinske skupščine tudi sistemizacijo delovnih mest.

Kadar v teh zadevah ne bi bilo soglasja med svetom delovnega kolektiva in tajnikom občinske skupščine, odloči arbitražni svet 3 članov, ki ga imenuje občinska skupščina izmed svojih članov.

211. člen

Občinska uprava mora biti organizirana in sistemizacija delovnih mest določena tako, da je zagotovljeno opravljanje vseh nalog občinske uprave in da je njeno poslovanje učinkovito, racionalno in v skladu s potrebami organizacij in občanov.

Sredstva za delo občinske uprave določi občinska skupščina v skladu z nalogami in delovnim programom občinske uprave.

212. člen

Za opravljanje upravnih in strokovnih zadev določenega področja lahko občinska skupščina ustanovi poseben zavod ali urad za območje občine ali skupaj z drugimi občinami za območje več občin.

5. Tajnik občinske skupščine

213. člen

Občinski upravi načeljuje tajnik občinske skupščine. Tajnik je za svoje delo odgovoren občinski skupščini in njenemu predsedniku. Tajnik je odgovoren zlasti tudi za zakonitost poslovanja občinske uprave.

214. člen

Tajnik občinske skupščine zlasti:

- skrbi, da občinska uprava v redu posluje, da upravni organi opravljajo svoje delo in da se pri tem ravnajo po zakonih, predpisih, po tem statutu ter sklepih in smernicah občinske skupščine in njenih organov;
- priskrbi strokovna mnenja občinski skupščini in njenim organom;
- organizira delo občinske uprave;
- opravlja dolžnosti in pravice starešine uslužbencev občinske uprave;
- opravlja druge zadeve, ki spadajo v delokrog tajnika po drugih predpisih.

6. Posebni organi

215. člen

Posebni organi v občini so: sodnik za prekrške, občinsko sodišče in javno pravobranilstvo.

216. člen

Sodnik za prekrške vodi na prvi stopnji upravnokazenski postopek o prekrških, za katere je po veljavnih predpisih pristojen občinski sodnik za prekrške.

Sodnika za prekrške voli občinska skupščina po razpisu.

217. člen

Občinsko sodišče ustanovi občinska skupščina za območje občine ali skupaj z drugimi občinami za območje več občin.

Občinsko sodišče opravlja naloge pravosodja v mejah pristojnosti, ki jih imajo po zakonu občinska sodišča.

Predsednika in sodnika občinskega sodišča voli občinska skupščina. Občinska skupščina izbere tudi sodnike porotnike.

218. člen

Občinski javni pravobranilec opravlja v mejah občine naloge, ki so javnemu pravobranilcu dane po veljavnih predpisih.

Občinskega javnega pravobranilca imenuje občinska skupščina.

Občinsko javno pravobranilstvo se lahko ustanovi tudi skupaj z drugimi občinami.

219. člen

Občinska skupščina zagotovi potrebna finančna in druga sredstva za redno poslovanje občinskega sodišča in občinskega javnega pravobranilstva.

220. člen

Če ima občina skupno sodišče ali skupno javno pravobranilstvo z drugimi občinami, se medsebojne pravice in obveznosti uredijo s posebno pogodbo na podlagi sklepa občinske skupščine.

7. Občinski uslužbenci

221. člen

Občinski uslužbenci so osebe, ki so v delovnem razmerju z občinsko skupščino in delajo v upravi občinske skupščine.

222. člen

Sredstva, ki se zagotovijo za osebne dohodke občinskih uslužbencev, so odvisna od gospodarskega uspeha občine.

Osebni dohodki se razdeljujejo občinskim uslužbencem v skladu z načelom nagrajevanja po delu, po pravilniku, ki ga sprejme svet delovnega kolektiva in potrdi občinska skupščina.

223. člen

Občinskim uslužbencem je pri urejanju vprašanj, ki se nanašajo na delovna razmerja, delitev dohodka in druga notranja razmerja v mejah veljavnih predpisov zagotovljeno samoupravljanje.

224. člen

V skladu z veljavnimi predpisi se delovna razmerja uslužbencev in občinske uprave podrobneje uredijo s pravilnikom o delovnih razmerjih, ki ga sprejme svet delovnega kolektiva, potrdi pa občinska skupščina.

S sredstvi, ki jih določi občinska skupščina za potrebe občinske uprave, gospodarita tajnik in svet delovnega kolektiva skupaj.

225. člen

Predpisi, ki natančneje urejajo obseg samoupravnih pravic delovnih kolektivov in njihovih nalog v državnih organih, veljajo tudi za delovni kolektiv uprave občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje.

8. Krajevni uradi

226. člen

Da bi se določene službe za občane uspešneje in lažje opravljale, lahko ustanovi občinska skupščina s posebnim odlokom krajevne urade.

Krajevni uradi opravljajo svoje delo v mejah svojih pristojnosti po navodilih temeljnih upravnih organov občine.

227. člen

Krajevni urad zlasti:

- vodi matične knjige, državljansko knjigo in volilne imenike ter izdaja izpiske iz njih;
- izdaja živinske potne liste;
- izdaja potrdila v mejah veljavnih predpisov;
- sprejema vloge občanov za organe občinske skupščine in vloge za druge organe, ki jih je dolžna sprejemati občinska uprava;
- opravlja prijavno in odjavno službo in vodi register občanov;
- daje pravno pomoč na zaprosila državnih organov in zavodov;
- opravlja druge zadeve, ki so po veljavnih predpisih naložene krajevnim uradom, in zadeve, ki jim jih naloži občinska skupščina.

IV. DEL — PREDPISI IN SPLOŠNI AKTI OBČINSKE SKUPŠČINE

228. člen

Občinska skupščina samostojno ureja s svojimi predpisi zadeve, ki imajo splošen pomen za gospodarski, komunalni, kulturni in socialni razvoj občine, druge zadeve pa urejajo občinska skupščina oziroma njeni organi s predpisi, kolikor je za to pooblaščen z zakonom.

229. člen

V mejah svojih pristojnosti izdajajo za opravljanje svojih nalog:

- občinska skupščina: odloke, odredbe, navodila, odločbe, sklepe, smernice, priporočila in resolucije;
- sveti občinske skupščine: odredbe, navodila, odločbe, sklepe, smernice in priporočila;
- komisije občinske skupščine: priporočila in navodila;
- upravni organi: odločbe, upravna navodila ter odredbe in strokovna navodila, kadar so za to pooblaščen po posebnih predpisih.

230. člen

Za predpise in druge akte, ki jih izdaja občinska skupščina, zbira podatke po navodilih pristojnega sveta ali drugega kolegijskega organa in strokovno pripravi in sestavi osnutek upravni organ, v katerega področje spada zadeva.

Upravni organ predloži osnutek predpisa oziroma drugega akta v obravnavo pristojnemu svetu ali drugemu pristojnemu kolegijskemu organu.

Osnutek obravnava svet ali drug pristojni kolegijski organ na svoji seji in s sklepom odloči ali naj se osnutek kot predlog sveta predloži občinski skupščini.

Če gre za predpise in druge akte, ki urejajo zadeve, za katere je po tem statutu določeno, da je pred njihovim sprejetjem potrebno mnenje občanov, krajevnih skupnosti in članov delovnih skupnosti, se mora to mnenje dobiti pred predložitvijo predloga občinski skupščini.

O predlogu razpravlja občinska skupščina na svoji seji in odloči o sprejetju predloga. Če je predlog predpisa sprejet, se predpis ali pravni akt objavi.

231. člen

Za predpise in druge akte, ki jih izdajajo sveti, zbira podatke, strokovno pripravi in sestavi osnutek po navodilih sveta upravni organ, v katerega področje spada zadeva ter ga pošlje pristojnemu svetu v obravnavo in sprejem.

Če gre za predpise oziroma druge akte, ki urejajo pomembnejše zadeve za občane ali člane delovnih skupnosti in za zadeve, za katere je po tem statutu zahtevano mnenje občanov in članov delovnih skupnosti, mora svet dobiti to mnenje pred izdajo predpisa oziroma akta.

232. člen

Odloki in odredbe občinske skupščine ter odredbe njenih svetov se objavljajo v uradnem glasilu okraja Ljubljana.

233. člen

Odloki in odredbe občinske skupščine začnejo veljati 8. dan po objavi v uradnem glasilu okraja Ljubljana, če ni v njih drugače določeno.

V. DEL — VARSTVO ZAKONITOSTI

234. člen

Splošni akti, ki jih sprejemajo občinska skupščina ali njeni organi v mejah svojih pristojnosti, morajo biti v skladu z zvezno in republiško ustavo, zveznimi in republiškimi zakoni ter na zakonu temelječimi predpisi in tem statutom.

235. člen

Splošni akti in ukrepi politično-izvršilnih organov občine morajo temeljiti na zakonu in na drugih zakonitih predpisih. To velja tudi za splošne akte in ukrepe delovnih organizacij, ki na podlagi zakona opravljajo družbeno službo.

236. člen

Z aktom upravnega organa občine se ne morejo ustanovljati obveznosti ali omejevat pravice občanov in organizacij.

237. člen

Občinska skupščina lahko odpravi ali razveljavi protiušten ali nezakonit predpis ali drug splošen akt svojega organa.

238. člen

Predsednik občinske skupščine lahko zadrži izvršitev akta, ki ga je izdal tajnik ali upravni organ občine izven upravnega postopka in predlaga skupščini, da o njem dokončno odloči.

239. člen

Tajnik uprave občinske skupščine lahko zadrži izvršitev izven upravnega postopka izdanega akta upravnih organov občinske skupščine, če ugotovi, da ni v skladu z zakonom. O tem takoj obvesti predsednika občinske skupščine.

Predsednika občinske skupščine obvesti tajnik tudi takrat, kadar meni, da je akt, ki ga je izdal upravni organ, izven upravnega postopka, neveljaven ali če sodi, da bi z izvršitvijo akta lahko nastala škoda.

240. člen

Predsednik občinske skupščine lahko zadrži izvršitev splošnega akta ali sklepa skupščine ali njenih organov, izdanega izven upravnega postopka, če meni, da ni v skladu z zakonom. Tako zadržani akt ali sklep predloži občinski skupščini na prvi prihodnji seji zaradi odločitve.

241. člen

Tajnik lahko zadrži izvršitev nezakonitega akta, ki ga je izdal svet delovnega kolektiva. O zadržanem aktu sveta delovnega kolektiva obvesti tajnik predsednika občinske skupščine, ki predloži prizadeti akt arbitražnemu svetu. Če arbitražni svet ne odloči sam o zadevnem aktu, ga predloži v razpravo in odločitev občinski skupščini.

242. člen

Občinska skupščina lahko zadrži izvršitev vsakega splošnega akta, ki ga je izdala delovna ali druga samoupravna organizacija, če sodi, da je splošen akt protiušten ali nezakonit.

O protiuštenosti oziroma nezakonitosti splošnega akta, katerega izvršitev je zadržala občinska skupščina, odloči na predlog občinske skupščine ustavno sodišče.

243. člen

Zaradi varstva zakonitosti lahko občani opozarjajo občinsko skupščino in njene organe na vse splošne akte, ki so jih izdali katerikoli organi na območju občine, za katere sodijo, da niso v skladu z ustavo, zakoni, tem statutom in splošnimi akti občinske skupščine in njenih organov.

VI. DEL — PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

244. člen

Dokler ni izdelan urbanistični načrt občine, so dolžni pristojni organi občinske skupščine poskrbeti za zavarovanje gradbenih zemljišč pred nesmotrno zazidavo, upoštevajoč že znane elemente urbanističnega načrta občine.

245. člen

Pravni akti, ki jih morajo po določbah tega statuta izdati občinska skupščina ali njeni organi, morajo biti izdani najkasneje v 6 mesecih po uveljavitvi statuta.

V roku 6 mesecev po uveljavitvi statuta morajo biti dosednji predpisi, ki jih je sprejel občinski ljudski odbor oziroma občinska skupščina, vsklajeni z določbami tega statuta.

246. člen

Ta statut začne veljati 3 mesece potem, ko so ga po sprejemu v občinski skupščini potrdili občani z referendumom.

Tiste določbe statuta, ki so v nasprotju z obstoječimi zveznimi ali republiškimi zakoni, začnejo veljati, ko bodo zadevni zakoni urejeni z zvezno oziroma republiško ustavo.

Z dnem uveljavitve tega statuta oziroma posameznih njegovih določb preneha veljati statut občine Ljubljana Moste-Polje, ki ga je sprejel občinski ljudski odbor Ljubljana Moste-Polje na seji občinskega zbora in seji zbora proizvajalcev dne 10. februarja 1961.